

การส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐาน
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน
ในอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2564

**Extension of Sweet Corn Production to Certify the Certification of
Good Agricultural Practices of Sweet Corn Collaborative Farming Famer Group,
in Na Kae District, Nakhon Phanom Province**

Mr. Bunjong Chumsena

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives
Sukhothai Thammathirat Open University

2021

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติ
ทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน
ในอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ชื่อและนามสกุล นายบรรจง ชุ่มเสนา

วิชาเอก ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช ครูทเมือง แสนเสริม
2. รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2565

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทิพวรรณ ลิ้มงูร)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช ครูทเมือง แสนเสริม)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

1๒๖ กข

ชื่อวิทยานิพนธ์ การส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน ในอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้วิจัย นายบรรจง ชุ่มเสนา รหัสนักศึกษา 2639001607

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช กระจุกเมือง แสนเสริม (2) รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ
ปีการศึกษา 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพทั่วไปของเกษตรกร 2) การได้รับความรู้ และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 3) ความต้องการของเกษตรกรในการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และ 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรที่สมัครเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ของจังหวัดนครพนม ปี 2563 จำนวน 106 ราย โดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูล โดยสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) เกษตรกร ร้อยละ 61.3 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 52.79 ปี ร้อยละ 91.5 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ย 7.98 ปี ร้อยละ 84.0 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ร้อยละ 67.9 ได้รับการชักชวนจากคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม มีจำนวนแรงงานภายในครัวเรือนเฉลี่ย จำนวน 2.79 คน มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 6.51 ไร่ มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดหวาน เฉลี่ย 3.01 ไร่ 2) เกษตรกรร้อยละ 97.1 ได้รับการความรู้จากการฝึกอบรม สัมมนา แหล่งความรู้จากสื่อบุคคล คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมากที่สุด รองลงมา คือ สื่อสิ่งพิมพ์ คือ เอกสารเผยแพร่ และสื่อออนไลน์ คือ ยูทูป เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในภาพรวมในระดับมาก 3) เกษตรกรมีความต้องการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการในระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต และการยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าการผลิต 4) เกษตรกรมีปัญหาในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีปัญหาในระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการผลิต และด้านการตลาด และเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเห็นด้วยในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการเกษตร ด้านการผลิต ด้านการบริหารจัดการ และด้านการตลาด

คำสำคัญ การส่งเสริมการเกษตร การผลิตข้าวโพดหวาน เกษตรกร กลุ่มแปลงใหญ่ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

Thesis title: Extension of Sweet Corn Production to Certify the Certification of Good Agricultural Practices of Sweet Corn Collaborative Farming Farmer Group, in Na Kae District, Nakhon Phanom Province

Researcher: Mr. Bunjong Chumsena: ID: 2639001607;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors : (1) Dr. Sineenuch Khрутmuang Sanserm, Associate Professor;

(2) Dr. Benchamas Yooprasert; Associate Professor; **Academic year:** 2021

Abstract

The objectives of this research were to study 1) general conditions of farmers 2) the receiving of knowledge and knowledge of farmers regarding the criteria in enrolling into good agricultural practice certification 3) needs of farmers in sweet corn production for receiving good agricultural practice certification and 4) problems and suggestions of farmers in the extension of sweet corn production to good agricultural practice certification.

The population of this research was 106 farmers who participated in the collaborative farming extension system project of Nakhon Phanom province in 2020. The sample size was from the entire population. This research was a survey research. Structured interview form was utilized. Data were analyzed by using descriptive statistics such as frequency, percentage, minimum value, maximum value, and standard deviation.

The results of the research revealed that 1) 61.3% of farmers were female with the average age of 52.79 years old, 91.5% completed primary school education, had the average experience in sweet corn production of 7.98 years, 84.0 % held no social position, 67.9% received the invitation from committees and group members, had the average level in the household of 2.79 people, owned the average agricultural area of 6.51 Rai, and had the average sweet corn production area of 3.01 Rai. 2) 97.1% of farmers received knowledge from training, seminar, knowledge resources from personal media who was agricultural extension officers. Second to that were publication media which was publicized documents and online media such as YouTube. Farmers had knowledge about the criteria in getting certification for good agricultural practice, overall, at the high level. 3) Farmers needed sweet corn production for good agricultural practice certification, overall, at the high level in 2 aspects: support for production factors and standard raising and product value increasing. 4) Farmers faced with the problems regarding the extension in sweet corn production for good agricultural practice certification, overall, at the low level. The problems at the moderate level in 2 aspects: production and marketing. Farmers agreed with the suggestions in the extension of sweet corn production to receive good agricultural practice certification, overall, at the high level. They agreed at the high level in 4 aspects: agricultural extension, production, management, and marketing.

Keywords: Agricultural Extension Sweet Corn Production Collaborative Farming Farmer Group Good Agricultural Practices

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง การส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน ในอำเภอนาแก จังหวัดนครพนมฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดีจากคณาจารย์สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สินี นุช คุรุทเมือง แสนเสริม อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่ได้กรุณาให้ความรู้ ข้อเสนอแนะ ติดตามการทำวิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิดเสมอมา และตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาสาระของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ และกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ทิพวรรณ ลิ้มงูร ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้แนวคิดและคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งจะได้เป็นประโยชน์ในการนำไปปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นรวมทั้งเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่านที่อำนวยความสะดวกทุกด้านแก่ข้าพเจ้า

ขอขอบพระคุณเกษตรกรอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม รวมถึงเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสำนักงานเกษตรอำเภอนาแก และสำนักงานเกษตรจังหวัดนครพนม ทุกท่านที่เสียสละเวลา และให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์เป็นอย่างดี พร้อมช่วยเหลือสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้จนบรรลุผลสำเร็จ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับความช่วยเหลือและกำลังใจ จากบิดา มารดา ครอบครัว และผู้ช่วยสนับสนุนในการทำวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนาม ได้หมด ตลอดจนถึงผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและความปรารถนาดีของทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณมาไว้ใน โอกาสนี้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและสามารถใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการเกษตร ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรทั้งมวล คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ ขอมอบแด่ บิดา มารดา ครอบครัว ครูอาจารย์ ผู้ช่วยในการทำวิจัย ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

บรรจง ชุ่มเสนา

พฤศจิกายน 2565

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	2
กรอบแนวคิดการศึกษา	3
ขอบเขตของการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร และความต้องการการส่งเสริม	8
แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	17
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้	25
ความรู้เกี่ยวกับการผลิตข้าวโพดหวาน	29
การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	35
สภาพทั่วไปของตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนมที่เกี่ยวข้องกับ การผลิตข้าวโพดหวาน	43
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	49
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	60
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	60
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล	66
การวิเคราะห์ข้อมูล	67

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน	71
ตอนที่ 2 การได้รับความรู้ และความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่ การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	78
ตอนที่ 3 ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวาน เพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	85
ตอนที่ 4 ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิต ข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	91
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	104
สรุปการวิจัย	104
อภิปรายผล	110
ข้อเสนอแนะ	134
บรรณานุกรม	137
ภาคผนวก	143
ก แบบสัมภาษณ์	144
ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	157
ค แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์ และผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์	159
ง ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบสัมภาษณ์	175
ประวัติผู้วิจัย	182

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	ข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าวโพดหวาน..... 37
ตารางที่ 2.2	เกณฑ์กำหนด และวิธีการตรวจประเมินตรวจประเมินมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าวโพดหวาน 37
ตารางที่ 2.3	แสดงจำนวนประชากรตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม..... 47
ตารางที่ 2.4	แสดงการจำแนกช่วงอายุและจำนวนประชากรของตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม..... 48
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล..... 71
ตารางที่ 4.2	ข้อมูลสภาพสังคมของเกษตรกร..... 74
ตารางที่ 4.3	ข้อมูลสภาพเศรษฐกิจของเกษตรกร..... 76
ตารางที่ 4.4	การได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร..... 78
ตารางที่ 4.5	แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี..... 79
ตารางที่ 4.6	สรุปแหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี..... 81
ตารางที่ 4.7	ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี..... 82
ตารางที่ 4.8	สรุประดับความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี..... 85
ตารางที่ 4.9	ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี..... 86
ตารางที่ 4.10	สรุปภาพรวมความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี..... 90
ตารางที่ 4.11	ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี..... 91

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.12	สรุปภาพรวมปัญหาของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวาน เพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี.....	95
ตารางที่ 4.13	ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐาน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี.....	96
ตารางที่ 4.14	สรุปภาพรวมข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อ เข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี.....	103
ตารางที่ 5.1	สรุปข้อค้นพบที่สำคัญและประเด็นการอภิปรายผล.....	124

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 แผนที่ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม	44
ภาพที่ 5.1 สรุปผลงานวิจัยการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐาน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม	109
ภาพที่ 5.2 โมเดลสรุปผลงานวิจัยการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่ การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม	110

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) เป็นแนวทางในการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีตรงตามมาตรฐานที่กำหนด ได้ผลผลิตสูงคุ้มค่าการลงทุน และกระบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค มีการใช้ทรัพยากรที่เกิดประโยชน์สูงสุดเกิดความยั่งยืนทางการเกษตรและไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ประเทศไทยมีการนำหลักเกณฑ์ของ GAP มาประยุกต์ใช้ ประกอบด้วยข้อกำหนดเรื่อง แหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การเก็บรักษาและขนย้ายผลผลิตภายในแปลง การบันทึกข้อมูล การผลิตให้ปลอดภัยจากศัตรูพืช การจัดการกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตคุณภาพ และการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ประโยชน์ของสินค้า GAP ผู้ปฏิบัติมีความรู้และผลิตพืชอย่างมีระบบ ทำให้ลดต้นทุนการผลิต และป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกวิธี ทำให้ได้ผลผลิตมีคุณภาพปลอดภัยจากการปนเปื้อนสารเคมี เชื้อโรค และศัตรูพืช เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ และได้การรับรองระบบการผลิตและผลผลิตมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ ผู้บริโภคมั่นใจ (กรมวิชาการเกษตร, 2563)

ข้าวโพดหวาน เป็นสินค้าเกษตรคุณภาพดีของประเทศไทยที่มีศักยภาพเพื่อจำหน่ายผลผลิตสดและใช้ในอุตสาหกรรม การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีได้จึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะสามารถยกระดับสินค้าเกษตร โดยในการศึกษาความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานของเกษตรกร และส่งเสริมให้เกษตรกรปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อให้ได้ผลผลิตตามมาตรฐานที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีจะช่วยเพิ่มมูลค่าของสินค้าและเพิ่มช่องทางในการจำหน่าย ซึ่งสามารถจำหน่ายเป็นสินค้าปลอดภัยทั้งในจังหวัดและส่งออกนอกจังหวัด และพบว่า การส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ช่วยให้เกษตรกรสามารถปลูกข้าวโพดหวานเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริมได้ ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และยังทำให้เกษตรกรมีความรู้เรื่องการปลูกพืชตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีเพิ่มขึ้นด้วย โดยระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป็นการดำเนินงานซึ่งเน้นการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่

โดยวางระบบการผลิตและการบริหารจัดการในแนวทางเดียวกัน เพื่อประหยัดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยเน้นการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ตามนโยบายการตลาดนำการผลิต นำไปสู่การจัดการสินค้าเกษตรคู่สมดุระหว่างอุปสงค์และอุปทาน สร้างเสถียรภาพของราคาสินค้าเกษตรได้อย่างมั่นคงในอนาคต (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564)

เกษตรกรในตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม มีการปลูกพืชในหลังฤดูทำนา เพราะมีสภาพพื้นที่ที่มีระบบน้ำชลประทานและน้ำบาดาลเอื้ออำนวยต่อการปลูกพืชฤดูแล้ง โดยข้าวโพดหวานเป็นพืชที่เกษตรกรในพื้นที่ปลูกเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ผลผลิตออกสู่ตลาดในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกันทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ และเกิดปัญหาผลผลิตที่ล้นตลาด พ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อในพื้นที่กำหนดราคาต่ำลงเป็นประจำทุกปี ทั้งนี้เกษตรกรในพื้นที่จึงมีการรวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน เพื่อร่วมกันบริหารจัดการในการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มมูลค่าผลผลิต ให้สามารถที่จะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นในครัวเรือน แต่อย่างไรก็ตาม จากการส่งเสริมที่ผ่านมา พบว่าเกษตรกรยังไม่นำความรู้เกี่ยวกับการผลิตข้าวโพดหวานตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีมาใช้ และยังไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน ดังนั้น จึงมีความสำคัญที่จะต้องศึกษาการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน พร้อมศึกษาศึกษาความต้องการและข้อเสนอแนะในการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร เพื่อให้ได้ผลผลิตตามมาตรฐานที่ต้องการ เพิ่มมูลค่าของสินค้าและเพิ่มช่องทางในการจำหน่าย สามารถนำมาเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนการส่งเสริมการเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร พร้อมทั้งนำข้อมูลที่ได้ไปส่งเสริมกับพื้นที่อื่นหรือ ส่งเสริมการปลูกพืชชนิดอื่นต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

2.2 เพื่อศึกษาการได้รับความรู้ และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

2.3 เพื่อศึกษาความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

2.4 เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย เรื่อง “การส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน ในอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม” ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังต่อไปนี้

4.1 **ขอบเขตเชิงพื้นที่** การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ที่สมัครเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ของจังหวัดนครพนม ปี 2563 จำนวน 106 ราย

4.2 **ขอบเขตเชิงเนื้อหา** การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเกี่ยวกับ สภาพทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ การได้รับความรู้ และความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ความต้องการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

4.3 **ขอบเขตเชิงเวลา** การวิจัยครั้งนี้ เริ่มดำเนินการ ตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2564 – ธันวาคม 2565 เก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างเดือน สิงหาคม – ตุลาคม 2565

5. นิยามศัพท์

5.1 **เกษตรกร** หมายถึง เกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

5.2 **การส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวาน** หมายถึง การส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานในกระบวนการถ่ายทอดวิชาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ข้อมูลข่าวสาร และการบริการอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการผลิตข้าวโพดหวานตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และการให้คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจังหวัดนครพนม ไปสู่เกษตรกร หรือบุคคลเป้าหมาย เพื่อให้เกิดการยอมรับ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และนำไปเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร และเน้นถึงการให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้เกษตรกรสามารถช่วยเหลือตัวเองได้

5.3 **การผลิตข้าวโพดหวาน** หมายถึง การผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน ของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เพื่อบริโภคข้าวโพดฝักสด

5.4 กลุ่มแปลงใหญ่ หมายถึง กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ผู้ปลูกข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ที่สมัครเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ของจังหวัดนครพนม ปี 2563 จำนวน 106 ราย

5.5 การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าวโพดหวาน หมายถึง แนวทางในการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีตรงตามมาตรฐานที่กำหนด ประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ แหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา สุขลักษณะส่วนบุคคล บันทึกข้อมูลและการตามสอบ

5.6 การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หมายถึง การตรวจสอบและออกใบรับรองสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน มกษ. GAP เพื่อสร้างความมั่นใจว่าใบรับรองที่ออกเป็นสิ่งยืนยันว่าสินค้าเกษตรนั้นผลิตตามมาตรฐาน

5.7 แหล่งน้ำ หมายถึง แหล่งน้ำที่ใช้ในการผลิตข้าวโพดหวาน มีความสะอาด ไม่มีการปนเปื้อนของวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตราย

5.8 พื้นที่ปลูก หมายถึง พื้นที่ผลิตข้าวโพดหวาน ไม่มีวัตถุอันตรายและจุลินทรีย์ที่จะทำให้เกิดการตกค้างหรือปนเปื้อนในผลิตผล

5.9 การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร หมายถึง เกษตรกรเลือกใช้วัตถุอันตรายตามคำแนะนำหรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร หรือตามฉลากที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร

5.10 การเก็บรักษาและการขนย้ายผลิตผลภายในแปลง หมายถึง สถานที่เก็บรักษาอุปกรณ์และพาหนะในการขนย้ายต้องสะอาด อากาศถ่ายเทได้ดีและสามารถป้องกันการปนเปื้อนของวัตถุแปลกปลอม วัตถุอันตรายและสัตว์พาหะนำโรค

5.11 การบันทึกข้อมูล หมายถึง เกษตรกรต้องบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การบันทึกข้อมูลการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืช และการบันทึกข้อมูลการจัดการเพื่อให้ได้ผลิตผลคุณภาพ

5.12 การผลิตให้ปลอดภัยจากศัตรูพืช หมายถึง เกษตรกรจะตรวจสอบผลิตผลที่เก็บเกี่ยว ต้องไม่มีศัตรูพืชติดอยู่ถ้าพบต้องตัดแยกไว้ต่างหาก

5.13 การจัดการกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลิตผลคุณภาพ หมายถึง การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว หมายถึง การปฏิบัติและจัดการการผลิตตามแผนควบคุมการผลิตข้าวโพดหวาน

5.14 การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว หมายถึง เก็บเกี่ยวผลผลิตในระยะเวลาที่เหมาะสมตามแผนควบคุมการผลิตข้าวโพดหวาน

5.15 การได้รับความรู้ หมายถึง เกษตรกรได้รับความรู้จากการเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนา และดูงาน รวมทั้งการได้รับความรู้/ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีจากแหล่งต่าง ๆ ในช่องทางสื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อออนไลน์

5.16 ความรู้ของเกษตรกร หมายถึง ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในด้าน 1) หลักเกณฑ์การรับรอง 8 ด้าน ประกอบด้วย แหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา สุขลักษณะส่วนบุคคล และบันทึกข้อมูลและการตามสอบ 2) ขั้นตอนการรับรอง 3 ด้าน ประกอบด้วย การตรวจประเมินครั้งแรก การตรวจติดตามประจำปี และการตรวจประเมินเพื่อต่ออายุ

5.17 ความต้องการการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวาน หมายถึง ความต้องการจำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วยด้านการถ่ายทอดความรู้ ด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต และด้านการยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าการผลิต

5.18 ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวาน หมายถึง ปัญหาในการส่งเสริม จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิต ด้านการตลาด และด้านการส่งเสริมการเกษตร

5.19 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวาน หมายถึง ข้อเสนอแนะในการส่งเสริม จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิต ด้านการตลาด และด้านการส่งเสริมการเกษตร

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 เกษตรกรได้รับการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี สามารถยกระดับสินค้าให้ได้รับมาตรฐาน

6.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถนำข้อมูลจากการวิจัยไปประยุกต์ใช้กำหนดแนวทางและวางแผนในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร และเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

6.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อเป็นข้อมูลแนวทางในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา ค้นคว้าวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ทั้งเอกสารทางวิชาการ ตำรา บทความ วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร และความต้องการการส่งเสริม
2. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
3. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้
4. แนวคิดเกี่ยวกับการผลิตข้าวโพดหวาน
5. การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
6. สภาพทั่วไปของตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตข้าวโพดหวาน
7. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร และความต้องการการส่งเสริม

แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตรและความต้องการการส่งเสริม ประกอบด้วย ความหมาย ความสำคัญ รูปแบบ วิธีการการส่งเสริมการเกษตร และความต้องการส่งเสริมการเกษตร โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความหมายของการส่งเสริมการเกษตร

คู่มือการส่งเสริมการเกษตร (2552) ให้ความหมายการส่งเสริมการเกษตร หมายถึง การนำความรู้วิธีการ และเทคนิคใหม่ หรือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ไปแนะนำ เผยแพร่ให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกร และใช้กระบวนการพัฒนาความรู้ของเกษตรกรจากการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อมุ่งพัฒนาผลผลิตที่เหมาะสมกับการใช้

ทรัพยากรธรรมชาติ แล้วติดตามให้คำแนะนำช่วยเหลือในการปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายให้มีความมั่นคงและยั่งยืน

ชูเกียรติ รักซ้อน (2532) ให้ความหมายการส่งเสริมการเกษตร คือ กระบวนการในการให้การศึกษาออกโรงเรียน ซึ่งรวมทั้งการบริการแก่บุคคลเป้าหมายที่เป็นเกษตรกรและครอบครัวโดยให้บุคคลเป้าหมายเหล่านี้ เรียนรู้โดยการกระทำด้วยตนเองและช่วยตนเองเพื่อให้บรรลุถึงการกินคืออยู่ดีของคนในชุมชน โดยส่วนรวม ทั้งนี้ โดยมีพื้นฐานตั้งอยู่บนการพัฒนาเกษตรกรในชุมชน

สรุปได้ว่า การส่งเสริมการเกษตร หมายถึง กระบวนการการพัฒนาให้การศึกษาความรู้แก่เกษตรกร และบุคคลเป้าหมาย เพื่อให้มีความรู้และนำเทคโนโลยีที่เหมาะสม ผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปปรับใช้ในพื้นที่ โดยมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ทำหน้าที่ในการนำความรู้ไปถ่ายทอดสู่เกษตรกร พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหา และมุ่งเน้นพัฒนาผลผลิตที่เหมาะสมกับธรรมชาติก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชน รวมทั้งมุ่งเน้นในการสอนให้เกษตรกรพึ่งพาตนเอง

1.2 ความสำคัญของการส่งเสริมการเกษตร

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์และสุรพล เศรษฐบุตร (2553) กล่าวว่า การส่งเสริมการเกษตรมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยและมีความสำคัญในมิติการพัฒนาการเกษตรของประเทศไทย ดังนี้

1) การส่งเสริมการเกษตรมีความสำคัญต่อเกษตรกร ในการพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตของเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้โดยการนำเอาวิทยาการและเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาถ่ายทอด แนะนำส่งเสริมให้เกษตรกรได้นำไปปฏิบัติ ซึ่งย่อมจะเกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการเกษตรให้ดียิ่งขึ้น

2) การส่งเสริมการเกษตรมีความสำคัญต่อประเทศชาติ ในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และในมิติการพัฒนาการเกษตรของประเทศไทยโดยเฉพาะในด้านการแก้ไขปัญหาหรือขจัดความยากจน และความอดอยาก หิวโหยของประชากร โดยให้ผลผลิตการเกษตรมีพอเพียงต่อความต้องการ ภายใต้อำนาจกีดกันในด้านพื้นที่ทำการเกษตรที่ลดลง การลงทุนสูงขึ้น ปัญหาแรงงานเกษตร และราคาผลิตผลที่ไม่เป็นธรรม การส่งเสริมการเกษตรที่มีประสิทธิภาพจะเป็นส่วนสำคัญในอันที่จะทำให้การเกษตรของประเทศพัฒนาขึ้น

สรุปได้ว่า การส่งเสริมการเกษตร มีความสำคัญต่อผลิตอาหารได้เพียงพอกับความ ต้องการ โดยการนำเอาวิทยาการและเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาปรับใช้ให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการเกษตรดียิ่งขึ้น

1.3 รูปแบบของการส่งเสริมการเกษตร

พงษ์ศักดิ์ อังสิทธิ์ (2554) กล่าวว่า รูปแบบของการส่งเสริมการเกษตรโดยทั่วไปมีหลายรูปแบบได้แก่

1.3.1 รูปแบบการส่งเสริมเกษตรกรทั่วไป ซึ่งแบ่งออกดังนี้

1) การส่งเสริมรูปแบบอย่างเป็นทางการ (Conventional Agricultural Extension Approach) เป็นการส่งเสริมตามปกติที่ปฏิบัติในประเทศโลกที่สาม เป็นการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมในลักษณะวันต่อวัน เป็นปกติของการปฏิบัติตามระเบียบราชการเหมือนกันทั่วประเทศ เป้าหมายของการส่งเสริมรูปแบบนี้จะเป็นการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร เพื่อเพิ่มรายได้และคุณภาพชีวิตของเกษตรกร และครอบครัวในชนบทด้วยการบริหารจัดการจะดำเนินการโดยรัฐบาล ส่วนกลาง โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหลัก

2) รูปแบบการส่งเสริมในรูปแบบของการฝึกอบรมและเยี่ยมเยียน (Training and Visiting System Approach) เป็นรูปแบบที่มีการวิจัยและพัฒนาและสนับสนุนโดยธนาคารโลก ในประเทศบังคลาเทศและประเทศไทยได้นำมาประยุกต์ใช้ในปี 2520-2525 รูปแบบและระบบการส่งเสริมเป็นผลจากการพัฒนา สำหรับประเทศใน โลกที่สาม เพื่อมุ่งพัฒนาเกษตรกรให้มีความสามารถในการเพิ่มผลผลิตในฟาร์มของแต่ละบุคคล โดยเป็นรูปแบบของระบบมุ่งที่จะให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมได้ใกล้ชิดเกษตรกร โดยการเยี่ยม และให้คำแนะนำแก่เกษตรกรและนำปัญหามาสู่การแก้ไขอย่างเป็นระบบ

3) รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรโดยสถาบันการศึกษา (Educational Institute Auricular Extension Approach) เป็นการส่งเสริมในรูปแบบของการดำเนินการโดยมหาวิทยาลัย ซึ่งพบโดยทั่วไปในสหรัฐอเมริกาโดยเฉพาะมหาวิทยาลัยที่มีหน้าที่ในการให้การศึกษาทางการเกษตร (Land Grant University) ซึ่งจะต้องมีหน้าที่ความรับผิดชอบในงานส่งเสริมการเกษตร มีการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการเกษตร โดยบุคลากรในคณะเกษตรศาสตร์ ร่วมกับสถานีวิจัยและฟาร์มทดลองของมหาวิทยาลัยของรัฐ

1.3.2. รูปแบบการส่งเสริมทางเลือก ประกอบด้วย

1) รูปแบบการส่งเสริมมุ่งพัฒนาผลผลิตการเกษตรเฉพาะอย่าง (Commodity Specialized Approach) เป็นการมุ่งการผลิตเป็นสำคัญ

2) การส่งเสริมการเกษตรแบบมีส่วนร่วม (Agriculture Extension Participatory Approach) เป็นการส่งเสริมที่คาดว่าเกษตรกรจะมีภูมิปัญญาในการทำการเกษตรเกี่ยวกับการผลิตผลผลิตทางการเกษตร โดยเกษตรกรจะมีโอกาสได้เรียนรู้เพิ่มเติมจากความรู้ใหม่ เพื่อผนวกเข้ากับสิ่งที่เขารู้เดิมนั้นและความหวังว่าการส่งเสริมการเกษตรจะสำเร็จและมีประสิทธิภาพได้โดยความ

ร่วมมือของเกษตรกรการดำเนินการส่งเสริมในรูปแบบนี้สามารถดำเนินการ โดยการประชุมพบปะของกลุ่ม การแสดงสาธิต ความสำเร็จของการส่งเสริมรูปแบบนี้สามารถวัดจากความร่วมมือ หรือการมีส่วนร่วมของเกษตรกร

3) การส่งเสริมในรูปแบบของโครงการ (Project Approach) เป็นการมุ่งที่จะดำเนินการส่งเสริมที่ต้องการเวลาที่รวดเร็ว ดำเนินการโดยองค์กรของรัฐ โดยเฉพาะกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

4) การส่งเสริมในรูปแบบของการพัฒนาระบบฟาร์ม (The Farming System Development Approach) เป็นรูปแบบของการส่งเสริมที่มุ่งจะใช้เทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมกับเกษตรกร โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อย (Small Farmer) เพื่อต้องการสนับสนุนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมในการถ่ายทอดความรู้ในการผลิตจากผลการวิจัยที่เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของเกษตรกรตามสภาพระบบการผลิตในท้องถิ่นนั้น ๆ

5) การส่งเสริมในรูปแบบของการร่วมรับผิดชอบค่าใช้จ่าย (Cost Sharing Approach) เป็นการคาดหมายว่าการดำเนินการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาผลผลิตจะเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่นนั้น เพื่อการมุ่งพัฒนาตนเองของเกษตรกรและเพิ่มผลผลิตจากฟาร์ม การบริหารจัดการ โครงการส่งเสริมในรูปแบบนี้จะดำเนินการดูแลควบคุมโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหมดเพื่อการสร้างความร่วมมือในการร่วมรับผิดชอบค่าใช้จ่ายและผลประโยชน์ร่วมกัน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะพิจารณาจากบุคคลภายในท้องถิ่น เพื่อลดค่าใช้จ่ายสามารถลดค่าใช้จ่ายจากส่วนกลางได้มากด้วย ความสำเร็จของโครงการส่งเสริมในรูปแบบนี้สามารถวัดได้จากความสนใจ และปรารถนาเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร เพราะบางครั้งเขาต้องมีส่วนในการเสียค่าใช้จ่ายด้วย ไม่ว่าจะด้วยตนเองหรือจากกลุ่มเกษตรกรของตน

สมจิต โยชะคงและเฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ (2553, น. 4) ได้สรุปรูปแบบการส่งเสริมการเกษตรได้ 4 รูปแบบ ดังนี้

1) รูปแบบการส่งเสริมการเกษตร แบบการฝึกอบรมและเยี่ยมเยียน เป็นรูปแบบหรือรูปแบบแรกๆที่นำมาใช้ในงานส่งเสริมการเกษตรทั้งในต่างประเทศและประเทศไทย รูปแบบนี้จะมีองค์ประกอบสำคัญอยู่ 2 ส่วน คือ การฝึกอบรม โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตรในหลักสูตรที่กำหนด และการเยี่ยมเยียน เจ้าหน้าที่ที่ออกเยี่ยมเยียนเกษตรถึงไร่นาเป็นรายปีกรูปแบบนี้ได้รับการปรับปรุงหลายครั้งโดยกรมส่งเสริมการเกษตร

2) รูปแบบการส่งเสริมการเกษตร แบบการบริการเบ็ดเสร็จที่จุดเดียว รูปแบบนี้เคยใช้มาแล้วในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษที่เรียกกันว่าการบริการเบ็ดเสร็จ คือการ

ที่เกษตรกรเข้ามารับบริการที่เดียวจะได้ทุก ๆ อย่างกลับไปเปิดเสรี รูปแบบนี้จะแฝงอยู่ที่ ศูนย์บริการและถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลที่ทำการอยู่ตามตำบลทั่วประเทศ

3) รูปแบบการส่งเสริมการเกษตร แบบการมีส่วนร่วม รูปแบบนี้กรมส่งเสริม การเกษตรนำมาใช้กับโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนา โดยการได้รับ คำแนะนำจากรัฐบาลเนเธอร์แลนด์ การมีส่วนร่วมเป็นการรวมตัวของกลุ่มคนเพื่อเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนา ให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลางของการตัดสินใจผลลัพธ์ของการมีส่วนร่วม ทำให้เกิดการ กระจายอำนาจการตัดสินใจไปสู่ผู้ปฏิบัติมากขึ้น ทำให้รู้จักการช่วยเหลือตัวเองมากขึ้น

4) รูปแบบการส่งเสริมการเกษตร แบบการบูรณาการ เป็นรูปแบบที่นำมาใช้ในการ แก้ปัญหาทางส่งเสริมที่ใช้เพียงรูปแบบเดียว แล้วมีข้อจำกัด เพราะการบูรณาการเป็นการทำสิ่งที่ เห็นว่าบกพร่องให้เกิดความสมบูรณ์ รูปแบบนี้จะนำมาใช้ในงานส่งเสริมการเกษตร โดยการบูรณา การโครงการเข้าด้วยกัน ไม่ว่าจะระบบโซ่เครือข่ายหรือระบบวงจร ผลของการใช้รูปแบบนี้กับ งานส่งเสริมการเกษตรทำให้ประหยัดคน งบประมาณ และการลดความขัดแย้ง

สรุปได้ว่า รูปแบบการส่งเสริมการเกษตร มีอยู่หลายรูปแบบ ทั้งรูปแบบการ ส่งเสริมเกษตรกรทั่วไป รูปแบบการส่งเสริมทางเลือก การส่งเสริมในรูปแบบของโครงการ การ ส่งเสริมในรูปแบบของการพัฒนาระบบฟาร์ม การส่งเสริมในรูปแบบของการร่วมรับผิดชอบ ค่าใช้จ่าย หรืออาจแบ่งเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบการส่งเสริมการเกษตร แบบการฝึกอบรมและ เยี่ยมเยียน รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรแบบการบริการเบ็ดเสร็จที่จุดเดียว รูปแบบการส่งเสริม การเกษตรแบบการมีส่วนร่วม และรูปแบบการส่งเสริมการเกษตรแบบการบูรณาการ

1.5 วิธีการส่งเสริมการเกษตร

พงศศักดิ์ อังสิทธิ์ (2560, น. 41-51) ได้อธิบายถึง วิธีการส่งเสริมการเกษตร ดังนี้

1.5.1 วิธีการส่งเสริมการเกษตรโดยอิงบุคคลเป้าหมายเป็นเกณฑ์ (Number of Target Population Oriented) ประกอบด้วย

1) วิธีการส่งเสริมแบบบุคคลต่อบุคคล (Individual Method) เป็นการ ส่งเสริมโดยการให้เกษตรกรหรือบุคคลผู้รับการถ่ายทอดความรู้ได้เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นอิสระ การถ่ายทอดความรู้ไปสู่เกษตรกร โดยตรงเป็นรายบุคคลจะทำให้ผู้รับความรู้มีโอกาสโดยตรงที่จะ ปฏิสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมหรือนักวิชาการผู้ถ่ายทอด ทำให้เกิดความสนใจเชื่อมั่นและเรียนรู้ ได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เป็นโอกาสที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสามารถจะรับข้อมูลปัญหาตลอดจนรับภูมิ ปัญญาของเกษตรกรกลับมาพิจารณาในกระบวนการส่งเสริมได้ ในวิธีการแบบนี้พบว่ามีหลายวิธี และเทคนิคที่นิยมใช้กันมาก ได้แก่ การเยี่ยมไร่นาและบ้านของเกษตรกร เกษตรกรผู้รับการส่งเสริม

มาติดต่อที่สำนักงาน การติดต่อทางโทรศัพท์ การติดต่อกันทางจดหมายส่วนตัว และการติดต่ออย่างไม่เป็นทางการที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมได้พบเกษตรกร โดยบังเอิญตามถนนหรือในหมู่บ้าน

2) *วิธีการส่งเสริมโดยกลุ่มบุคคล (Group Method)* การส่งเสริมแก่กลุ่มบุคคลจะให้ผลดีในการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของผู้รับการส่งเสริมจากชั้นสนใจ (interest) ไปสู่การทดลองทำดู (trial) และหากเป็นที่พอใจของกลุ่มแล้วสมาชิกส่วนใหญ่ในกลุ่มก็อาจก้าวไกลไปถึงขั้นยอมรับ (adoption) เลยก็ได้ วิธีนี้หากมีการจัดเตรียมการเป็นอย่างดี มีเป้าหมายและดำเนินการอย่างมีระบบแล้วก็จะให้ผลดีอย่างมากต่อการสร้างพลังกลุ่ม สมาชิกของกลุ่มจะมีปฏิริยาสนองตอบต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและต่อความคิดทั้งหลายที่สมาชิกในกลุ่มได้แสดงออกด้วยการกระตุ้นและแนะนำแนวทางอย่างเหมาะสม พลังกลุ่มก็จะช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการกระทำของกลุ่มโดยสมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มเป็นผู้ผลักดันให้กันไปตามสิ่งที่จะยอมรับนั้น การส่งเสริมแบบกลุ่มสามารถจะพิจารณาวิธีการที่มีประสิทธิภาพ และนิยมใช้มาก ได้แก่ การประชุมกลุ่ม (Group Meeting) การฝึกอบรม (Training) การสาธิต (Demonstration) และการศึกษาดูงานนอกสถานที่ (Field Trip of Study Tour)

3) *การส่งเสริมแบบมวลชน (Mass Method)* การส่งเสริมแบบมวลชนโดยสื่อสารมวลชน (Mass Media) จะช่วยในการส่งเสริมเผยแพร่นวัตกรรม (innovations) ให้ประชาชนได้ทราบว่าได้มีสิ่งนั้น ๆ เกิดขึ้นแล้วและก็มีอยู่ บางคนอาจสนใจที่จะศึกษาหารายละเอียดเพิ่มเติมอีก ซึ่งในขั้นนี้สื่อมวลชนก็ยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ดีและใช้กับคนจำนวนมาก ๆ ได้อย่างกว้างขวาง สื่อสารมวลชนที่นำมาใช้ในการส่งเสริม ได้แก่ เอกสารเผยแพร่ โปสเตอร์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ สไลด์ และฟิล์มสตริป และการจัดนิทรรศการ

1.5.2 การส่งเสริมโดยอิงวัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์ (Purpose Oriented) ประกอบด้วย

1) *การส่งเสริมโดยการเลือกการส่งเสริมเพียงเรื่องเดียว (Single Topic Approach)* มีข้อสมมติว่าถ้าผู้รับการเปลี่ยนแปลงพบว่าเขาปฏิบัติตามได้ผล เป็นการง่ายที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงในเรื่องอื่น ๆ ภายหลัง การเข้าถึงแบบนี้มีการเลือกเรื่องก็ทำการส่งเสริมเพียงเรื่องเดียว เช่น การทดลองปลูก การใช้ข้าวพันธุ์ใหม่ให้เหมาะสมกับท้องถิ่นและให้ผลผลิตสูง ใช้กับบุคคลเป้าหมายที่อยู่ไกลในที่กันดารหรือจากการติดต่อจากเจ้าหน้าที่และโลกภายนอก

2) *การส่งเสริมโดยการเลือกเรื่องที่จะส่งเสริมหลาย ๆ เรื่องเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องพร้อม ๆ กัน (Integrated Approach of Package Approach)* โดยการส่งเสริมให้ผลผลิตอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยการปรับปรุงปัจจัยในการผลิตหลาย ๆ อย่างตามความจำเป็น เช่น การเพิ่มผลผลิตข้าวสิ่งที่จะมาเกี่ยวข้อง ได้แก่ การใช้ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง พันธุ์ข้าว เหมาะกับกลุ่มบุคคลเป้าหมาย

ที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเป็นประจำอยู่แล้วพอสมควรและพร้อมที่จะยอมรับสิ่งปฏิบัติหรือความรู้ใหม่ ๆ

3) การส่งเสริมโดยการเลือกเรื่องทั้งหมดเกี่ยวกับฟาร์มและบ้านเรือน (Farm and Home Approach) ต้องคำนึงว่าฟาร์มและบ้านเรือนรวมกันเป็นหน่วยเดียวและต้องคำนึงว่าทำอย่างไรจึงจะทำให้การจัดฟาร์มและบ้านเรือนในลักษณะที่ครอบครัวมีรายได้สุทธิสูงในสถานการณ์และช่วงเวลาหนึ่ง ๆ การเข้าถึงแบบนี้จะทำให้เกษตรกรเกิดการเปลี่ยนแปลงคือมีการทำมาหากินเต็มที่ขึ้น การเข้าถึงแบบนี้เพื่อที่จะให้บุคคลเป้าหมายเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการเพิ่มรายได้โดยการลงทุนผลิตต่ำสุดและได้กำไรมากที่สุดในการทำงานในบ้านและในฟาร์ม

4) การส่งเสริมโดยการเลือกห้องที่ใดห้องที่หนึ่งเป็นเป้าหมายในลักษณะเฉพาะ (Intensive) โดยการส่งเสริมเน้นเฉพาะพื้นที่ ลักษณะของการผลิตและการเกษตรที่เฉพาะพื้นที่นั้นหรือเป็นไปตามความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่เป็นสำคัญ

1.5.3 วิธีการส่งเสริมโดยอิงเจ้าหน้าที่เป็นเกณฑ์ (Change Agent Oriented)

1) การใช้ Change Agent ที่มีความรู้แบบกว้าง (Generalist Approach) โดยถ่ายทอดแบบกว้างๆ หรือทั่วไปไม่เป็นรายวิชาหรือเฉพาะอย่าง (Specific)

2) การใช้ทีมนักวิชาการ (Team Approach) กลุ่มผู้นำการเปลี่ยนแปลงประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา เช่น พืช ปศุสัตว์ การจัดฟาร์ม เข้าไปในหมู่บ้านเป็นทีม

3) การใช้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของหลายหน่วย (Interagency หรือ Cooperative Approach) ดำเนินการคล้ายวิธีที่ 2 แต่เจ้าหน้าที่มาจากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร พัฒนาการ เข้าไปร่วมกันทำงาน อาจจะเข้าไปพร้อมกันหรือคนละทีก็ได้ ประสานงานกันในการพัฒนาการเกษตร

4) การใช้เจ้าหน้าที่เป็นสื่อมวลชน (Change Agent as Mass Media Approach) โดยการนำเอาสื่อมวลชนต่างๆ เช่น วิทยุ หรือสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์และอื่นๆ มาเป็นตัวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ในความคิดของเกษตรกร

1.5.4 วิธีการส่งเสริมโดยอิงเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเกณฑ์ (Information Technology Oriented) ปัจจุบันวิวัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ การพัฒนาคอมพิวเตอร์การสื่อสารทางไกล การใช้ระบบดาวเทียม และการวิวัฒนาการส่งข้อมูลผ่านเครื่องส่งอมัลหรือคอมพิวเตอร์จะเพิ่มประสิทธิภาพการถ่ายทอดมากที่สุดและเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว การส่งเสริมการเกษตรเป็นกระบวนการที่สามารถนำข้อได้เปรียบหรือสิ่งที่มีอยู่ในระบบสื่อสารข้อมูลทางไกลมาใช้ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกและผลิต ผลผลิตการเกษตรได้

อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดยิ่ง โดยผนวกเข้ากับวิธีการอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้ว ทั้งนี้นอกจากข้อมูลเทคโนโลยีการเกษตรผลผลิตแล้วยังสามารถจะรับข้อมูลหรือเข้าสู่ข้อมูลตรวจสอบและติดตามสถานะทรัพยากรธรรมชาติ เทคโนโลยีการผลิตและข้อมูลการตลาดได้ด้วย อันเป็นผลต่อการกำหนดแนวทางการผลิต แม้ว่าขณะนี้ส่วนใหญ่เกษตรกรยังไม่สามารถพัฒนาถึงเทคโนโลยีดังกล่าวนี้แต่หน่วยงานส่งเสริมสามารถจะเป็นแหล่งของการใช้เทคโนโลยีสื่อสารดังกล่าวได้ จึงนับว่าเป็นการส่งเสริมอีกรูปแบบหนึ่งสำหรับอนาคตของการพัฒนาการเกษตรมากทีเดียว โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมอาจจะได้รับการพัฒนาการใช้ การรวบรวมข้อมูลความรู้ และถ่ายทอดไปสู่เกษตรกรได้ โดยเฉพาะปัจจุบันมีเทคโนโลยีสารสนเทศผ่านระบบ Internet และผ่านโทรศัพท์มือถืออันจะเป็นผลต่อการพัฒนาความรู้แก่เกษตรกรได้อย่างรวดเร็วเหมาะสมอีกด้วย

1.5.5 วิธีการส่งเสริมโดยอ้างอิงจากชุมชนเป็นเกณฑ์ (Community Oriented)

ในปัจจุบันนี้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดนโยบายในการส่งเสริมการเกษตรในลักษณะของการประสานหน่วยงานทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นลักษณะผสมผสาน (Integrated) กันตามความต้องการและภูมิปัญญาของท้องถิ่นซึ่งเรียกว่าศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล โดยจัดให้เป็นศูนย์ของการเรียนรู้ของเกษตรกรตลอดจนผู้สนใจในการพัฒนาเกษตรในลักษณะครบวงจร โดยเริ่มตั้งแต่ทรัพยากรการผลิต การลงทุนการผลิต การวิเคราะห์สถานะการด้านการตลาด การใช้เทคโนโลยีการผลิต การดำเนินการผลิต การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและการจัดการผลผลิตสู่ตลาด และอุตสาหกรรมแปรรูป ซึ่งจัดว่าศูนย์ดังกล่าวเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้และปฏิบัติการผลิตผลผลิตทางการเกษตรที่ดี แนวทางในการผสมผสานความต้องการชุมชน ทรัพยากรท้องถิ่น ชุมชน กลุ่มเกษตรกร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น อบต. หรือ อบจ. เป็นต้น ให้สอดคล้องกับการให้เทคโนโลยีการผลิตของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลแห่งนี้ นับเป็นยุทธวิธีใหม่ในการส่งเสริมการเกษตรในลักษณะของการเรียนรู้และปฏิบัติร่วมกันของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรซึ่งไม่ได้เป็นไปในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งด้านเดียว แต่เป็นลักษณะของการบูรณาการการผลิตอันจะสามารถดำเนินการได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เกษตรกรจะสามารถเรียนรู้กระบวนการผลิต การใช้เทคโนโลยีผสมผสานกับภูมิปัญญาของตนเองอย่างดียิ่ง

1.6 ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ทบทวนแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ ประกอบด้วย ความหมายเกี่ยวกับความต้องการ และทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ ดังนี้

1.6.1 ความหมายเกี่ยวกับความต้องการ

พจนานุกรมในไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554, น. 468) กล่าวถึง "ความต้องการ" วาหมายถึง ความอยากได้ใคร่ได้หรือประสงค์จะได้และเมื่อเกิดความรู้สึกดังกล่าวจะทำ

ให้ร่างกาย เกิดการขาดสมดุลเนื่องมาจากมีสิ่งเร้ามากระตุ้น มีแรงขับภายในเกิดขึ้น ทำให้ร่างกายไม่อาจอยู่หนึ่ง ต้องพยายามดิ้นรน และแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ๆ เมื่อร่างกายได้รับตอบสนองแล้ว ร่างกายมนุษย์ก็กลับสู่ภาวะสมดุลอีกครั้งหนึ่งและก็จะเกิดความต้องการใหม่ๆ เกิดขึ้นมา ทดแทน วนเวียนอยู่ไม่มีที่สิ้นสุด

เดิมศักดิ์ คทวนิช (2546, น. 150) กล่าวว่า ความต้องการ (Needs) เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างแรงขับและแรงจูงใจในตัวบุคคล คือเมื่อใดที่บุคคลมีความต้องการเกิดขึ้นนั้น เนื่องมาจากร่างกายอยู่ในสถานะของการแสวงหาบางสิ่งบางอย่างที่ขาดหายไปหรือสูญเสียไปจนทำให้เกิดแรงกระตุ้นต่อร่างกายให้เกิดพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น เพื่อตอบสนองสถานะของร่างกายที่ขาดความสมดุลให้กลับสู่สภาวะปกติโดยแบ่งเป็นสองประเภทใหญ่คือ

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) ได้แก่ความต้องการน้ำอาหาร อากาศการพักผ่อน ความต้องการทางเพศความต้องการเหล่านี้จะต้องอยู่ในสภาวะสมดุลมิฉะนั้น จะเกิดการแสวงหาเมื่อขาดหรือขัดส่วนเกินความต้องการออกไปจากร่างกาย

2. ความต้องการทางจิตใจ (Psychological Needs) เป็นความต้องการที่บุคคลจะ ได้มาโดยต้องอาศัยการตอบสนองจากคนอื่น ๆ ในสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ เช่น ความต้องการ ความรักความอบอุ่น ความมั่นคง ความปลอดภัยความต้องการการยอมรับจากสมาชิกอื่นในสังคม ต้องการความเคารพนับถือและความภาคภูมิใจ เป็นต้น

ทองคำ พิลากรณ์ (2554, น.8) กล่าวว่า ความต้องการหมายถึงการที่มนุษย์เกิดภาวะขาดความสมดุล เมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้น ก็เกิดแรงขับภายในร่างกาย จึงทำให้มีความอยากได้ ประสงค์จะได้ในสิ่งที่ได้รับการกระตุ้นนั้น และเมื่อได้รับการตอบสนองจนกระทั่งเกิดความพึงพอใจหรืออยู่ในภาวะสมดุล แต่ถ้ามีสิ่งเร้าใหม่ มากระตุ้น ก็จะเกิดความอยากได้ในสิ่งใหม่ขึ้นมาอีกโดยไม่มีที่สิ้นสุด สรุป ความต้องการ หมายถึง ความอยากได้ความประสงค์ในสิ่งที่ต้องการ ทำให้ร่างกายเกิดการขาดสมดุล เมื่อเกิดสิ่งเร้ามากระตุ้นความต้องการ ก็จะเกิดแรงขับภายในร่างกาย ทำให้เกิดความอยากได้สิ่งนั้น ๆ เมื่อได้รับการตอบสนองร่างกายก็จะเกิดความสมดุล และก็จะเกิด ความต้องการใหม่ ๆ เกิดขึ้นมา ทดแทนวนเวียนอยู่ไม่มีที่สิ้นสุด

1.6.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

มาสโลว์ (2019) กล่าวว่า มนุษย์มีแนวโน้มที่จะมีความต้องการอันใหม่ที่สูงขึ้น เมื่อความต้องการพื้นฐานได้รับการตอบสนอง เช่น ความมั่นคงความปลอดภัย กินอิ่มนอนหลับ ความต้องการอื่นจะเข้ามาทดแทน เป็นพลังซึ่งจูงใจให้ทำพฤติกรรม เช่น อาจเป็นความสำเร็จในชีวิต เป็นต้น แรงจูงใจของคนเรามาจากความต้องการพฤติกรรมของคนเรามุ่งไปสู่การ

ตอบสนอง ความพอใจ แบ่งความต้องการพื้นฐานของมนุษย์เป็น 5 ระดับด้วยกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) *ความต้องการทางสรีระ (Physiological Needs)* หมายถึง ความต้องการพื้นฐาน ของร่างกายซึ่งจำเป็น ในการดำรงชีวิต ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ เสื้อผ้า ฯลฯ ความต้องการ นี้เริ่มตั้งแต่วัยทารกกระทั่งถึงวัยชรา มนุษย์ทุกคนมีความต้องการทางสรีระอยู่เสมอ จะขาดไม่ได้ ถ้าอยู่ในสภาพที่ขาดร่างกายจะกระตุ้นให้บุคคลทำกิจกรรมขวนขวาย เพื่อตอบสนอง ความต้องการเหล่านี้ ถ้าต้องการในขั้นแรกนี้ไม่ได้รับการบำบัด ความต้องการขั้นต่อไปก็จะไม่เกิดขึ้น

2) *ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs)* หมายถึง ความ ต้องการความ มั่นคงปลอดภัยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เพราะบุคคลไม่ต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนในการดำรงชีวิต เช่น การสูญเสียตำแหน่ง การขาดแคลนทรัพย์สิน การถูกขู่เข็ญบังคับจากผู้อื่น มนุษย์จึงเกิดความต้องการความมั่นคงปลอดภัย และหลักประกันชีวิต เช่น มีอาชีพที่มั่นคง มีการออมทรัพย์ หรือสะสมทรัพย์ มีการประกันชีวิต ฯลฯ

3) *ความต้องการความรักและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ (Love and belonging Needs)* หมายถึง ความต้องการที่จะเป็นที่รักของผู้อื่น และต้องการมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น และเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ เพราะมนุษย์ทุกคนต้องการเพื่อนไม่ต้องการรู้สึกเหงา และอยู่คนเดียว ดังนั้น จึงต้องการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น เป็นสมาชิกกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น กลุ่มครอบครัว กลุ่มที่ทำงาน กลุ่มเพื่อนบ้าน กลุ่มสันตนาการ เป็นต้น ความรู้สึกผูกพันจะเกิดขึ้น เมื่ออยู่ในกลุ่ม และสมาชิกของกลุ่มย่อมเกิดความรัก ความเอาใจใส่ และยอมรับซึ่งกันและกัน

4) *ความต้องการที่จะรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีค่า (Esteem Needs)* หมายถึง ความปรารถนา ที่จะมองตนเองว่ามีคุณค่าสูงเป็นที่น่าเคารพยกย่องจากทั้งตนเองและผู้อื่น ต้องการที่จะให้ผู้อื่นเห็น ว่าตนมีความสามารถ มีคุณค่า มีเกียรติมีตำแหน่งฐานะ บุคคลที่มีความต้องการประเภท นี้จะเป็นผู้ที่มีความมั่นใจในตนเอง และรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีประโยชน์ หากความรู้สึกหรือความ ต้องการ ดังกล่าวถูกทำลายและไม่ได้รับการตอบสนองก็จะรู้สึกมีปมด้อย สิ้นหวัง มองโลกในแง่ร้าย ต้องการสิ่งชดเชย ถ้าเกิดความรู้สึกรุนแรงจะทำให้บุคคลนั้นเกิดความท้อถอยในชีวิต เป็นโรคประสาท โรคจิต และอาจฆ่าตัวตายได้

5) *ความต้องการที่จะรู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริงและพัฒนาศักยภาพ ของตน (Self-Actualization Needs)* หมายถึง ความต้องการที่จะรู้จักและเข้าใจตนเองตามสภาพที่แท้จริง เพื่อพัฒนาชีวิตของตนเองให้สมบูรณ์ (Self-fulfillment) รู้จักค่านิยม ความสามารถและมีความจริงใจต่อตนเอง ปรารถนาที่จะเป็นคนที่ดีที่สุดของตนเอง มีสติในการปรับตัว เปิดโอกาสให้

ตนเอง เฝ้ารอด้วยความจริงของชีวิต และเฝ้ารอกับสิ่งแวดลอมใหม่ ๆ โดยคิดว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายและ น่าตื่นเต้น กระบวนการที่จะพัฒนาตนเองเต็มที่ตามศักยภาพของตนเองเป็นกระบวนการที่ไม่มี จุดจบ ตลอดเวลาที่มีชีวิตอยู่มนุษย์ทุกคนต้องการที่จะพัฒนาตนเองเต็มที่ตามศักยภาพ

ดังนั้นกล่าวโดยสรุปได้ว่า ความต้องการประกอบด้วย ความต้องการทางสรีระ ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย ความต้องการความรักและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ความ ต้องการ ที่จะรู้ถึงคุณค่าตนเองมีค่า และความต้องการที่จะรู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริงและพัฒนา ศักยภาพของตน เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนอง เกิดความพึงพอใจแล้วนั้น ก็จะทำให้มี ความต้องการในส่วนที่มากขึ้นหรือนอกเหนือจากที่ได้รับ

กล่าวโดยสรุป วิธีการส่งเสริมการเกษตร ประกอบด้วย วิธีการส่งเสริมการเกษตร โดยอิงบุคคลเป้าหมายเป็นเกณฑ์ ได้แก่ การส่งเสริมแบบบุคคลต่อบุคคล การส่งเสริมโดยกลุ่ม บุคคล และการส่งเสริมแบบมวลชน วิธีการส่งเสริมโดยอิงวัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์ ได้แก่ การส่งเสริม โดยการเลือกการส่งเสริมเพียงเรื่องเดียว การส่งเสริมโดยการเลือกเรื่องที่จะส่งเสริม หลาย ๆ เรื่อง การส่งเสริมโดยการเลือกเรื่องทั้งหมดเกี่ยวกับฟาร์มและบ้านเรือน และการส่งเสริม โดยการเลือกท้องที่ใดท้องที่หนึ่งเป็นเป้าหมายในลักษณะเฉพาะ (Intensive) วิธีการส่งเสริมโดยอิง เจ้าหน้าที่เป็นเกณฑ์ ได้แก่ การใช้ Change Agent ที่มีความรู้แบบกว้าง การใช้ทีมนักวิชาการ การใช้ เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วย การใช้เจ้าหน้าที่เป็นสื่อมวลชน วิธีการส่งเสริมโดย อิงเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเกณฑ์ และวิธีการส่งเสริมโดยอ้างอิงชุมชนเป็นเกณฑ์ โดยในการวิจัย ครั้งนี้ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่ การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ในตอนที่ 2.1 การได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การ รับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี การได้รับความรู้จากการเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนา และดูงาน และแหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐาน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

2. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ประกอบด้วย 1) แนวคิดเกี่ยวกับการ ส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ได้แก่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เงื่อนไขในการเข้าร่วม โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบ แปลงใหญ่ และกิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน 2) การ

ส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

2.1.1 หลักการและเหตุผล

กรมส่งเสริมการเกษตร (2564) อธิบายว่า ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เป็นการดำเนินงานซึ่งเน้นการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่ โดยวางระบบการผลิตและการบริหารจัดการในแนวทางเดียวกัน เพื่อประหยัดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยเน้นการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ตามนโยบายการตลาดนำการผลิต นำไปสู่การจัดการสินค้าเกษตรสู่สมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทาน สร้างเสถียรภาพของราคาสินค้าเกษตรได้อย่างมั่นคงในอนาคต ตามแผนปฏิบัติการเกษตร โดยเกษตรกรยังคงเป็นเจ้าของพื้นที่และร่วมกันดำเนินการบริหารจัดการการผลิต ทั้งนี้ การกำหนดพื้นที่เป้าหมายของเกษตรแปลงใหญ่ ดำเนินการในพื้นที่ต่างๆ เช่น พื้นที่ในเขตชลประทาน พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน พื้นที่ในเขตสหกรณ์นิคม และพื้นที่เกษตรทั่วไป โดยเกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่จะร่วมกันกำหนดเป้าหมายการผลิต การถ่ายทอดเทคโนโลยี การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุกขั้นตอน จนถึงการเชื่อมโยงตลาดกับภาคเอกชนแบบประชารัฐ การปรับระบบส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ จะก่อให้เกิดความร่วมมือในการผลิต โดยเกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกรในพื้นที่ที่มีการดำเนินกิจกรรมที่ใกล้เคียงกันหรือติดต่อกันเป็นแปลงใหญ่ทำให้เกิดขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ขึ้น (Economy of Scale)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งมีภารกิจในการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรของเกษตรกรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตร และเพิ่มรายได้ของเกษตรกร ตลอดจนดูแลคุณภาพชีวิตของเกษตรกร จัดทำโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ที่มีการบริหารจัดการร่วมกัน ให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน ผลักดันให้เกษตรกรรวมกลุ่มในการผลิตเพื่อร่วมกันจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพดี ราคายุติธรรม และการใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสม เช่น เครื่องจักรกลการเกษตร (Motor Pool) เพื่อลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตลอดจนการจัดการด้านการตลาด ช่วยพัฒนาเกษตรกรให้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น มีการพัฒนาเชิงพื้นที่ตามศักยภาพ ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรตามความต้องการตลาด ด้วยการบูรณาการทุกภาคส่วน โดยหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวก เป็นการเพิ่มอำนาจการต่อรองของเกษตรกรตลอดกระบวนการผลิตตลอดโซ่อุปทาน

2.1.2 วัตถุประสงค์

1) เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทำการผลิตสินค้าเกษตร ด้านสินค้า พืช ปศุสัตว์ และประมง มีการบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดการรวมกันผลิตและรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน

2) เพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐานภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

2.1.3 เงื่อนไขในการเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรกรแบบแปลงใหญ่ มีดังนี้

1) เกษตรกรสมัครใจรวมกลุ่ม เข้าร่วมดำเนินการ โดยเป็นการรวมแปลงผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน แปลงไม่จำเป็นต้องอยู่ติดกันเป็นผืนเดียว แต่ควรอยู่ภายในชุมชนที่ใกล้เคียงกัน

2) ขนาดพื้นที่และจำนวนเกษตรกร จำแนกเป็น 3 ประเภทสินค้า ดังนี้
ข้าว พืชไร่ ปาล์มน้ำมัน และยางพารา มีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 300 ไร่ และเกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 30 ราย

ไม้ผล พืชผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ สมุนไพร หรือพืชอื่นๆ มีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 300 ไร่ หรือ เกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 30 ราย

ประมง ปศุสัตว์ ฟาร์มและแมลงเศรษฐกิจ มีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 300 ไร่ หรือเกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 30 ราย

- โค 1 ตัว	เท่ากับ 0.65 หน่วย
- กระบือ 1 ตัว	เท่ากับ 0.070 หน่วย
- แพะ แกะ 1 ตัว	เท่ากับ 0.01 หน่วย
- สัตว์ปีก 1 ตัว	เท่ากับ 0.01 หน่วย
- ฟาร์มพันธุ์/ฟาร์มโพรง/ชันโรง 1 ไร่	เท่ากับ 0.6 หน่วย
- จิ้งหรีด 1 บ่อ	เท่ากับ 0.6 หน่วย
- สุกร 1 ตัว	เท่ากับ 0.40 หน่วย

2.1.4 กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

1) วิเคราะห์จัดทำแผนและปรับปรุงข้อมูล การวิเคราะห์จัดทำแผนรายแปลง และจัดทำแผนธุรกิจ จัดเวทีวิเคราะห์ เพื่อทบทวนและปรับปรุงแผนและเป้าหมายการพัฒนาของกลุ่ม โดยใช้ข้อมูลแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) ประกอบการวิเคราะห์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 5 ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพ การตลาด และการบริหารจัดการ

2) การจัดเก็บข้อมูล โดยจัดทำทะเบียนสมาชิกและบันทึกข้อมูลระบบ Co-farm.doae.go.th แปลงใหญ่ ปี 2563 ร่วมกับทีมงานผู้จัดการและเกษตรกรสมาชิก ทบทวน บัญชีรายชื่อและข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกให้เป็นปัจจุบัน ประเมินผลและจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานของกลุ่ม/ สมาชิกในปีที่ผ่านมา ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ผลผลิตที่ได้ ต้นทุนการผลิต คุณภาพ มาตรฐานการผลิต ตลาด และปรับปรุงข้อมูลในระบบ

แปลงใหญ่ ปี 2564 ร่วมกับทีมงานผู้จัดการและเกษตรกรสมาชิก ทบทวน บัญชีรายชื่อและข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกให้เป็นปัจจุบัน ประเมินผล และจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานของกลุ่ม/สมาชิกในปีที่ผ่านมา ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ผลผลิตที่ได้ ต้นทุนการผลิต คุณภาพ มาตรฐานการผลิต ตลาด และปรับปรุงข้อมูลในระบบ

แปลงใหญ่ปี 2565 จัดทำบัญชีรายชื่อสมาชิก รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของ สมาชิกที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการให้ครบถ้วนตามเงื่อนไขในการดำเนินงานในรูปแบบแปลงใหญ่

3) การพัฒนาแปลง ยึดหลักการดำเนินการแบบบูรณาการที่สำคัญคือ โดยมีกิจกรรมหลักดังนี้

(1) แปลงใหญ่ ปี 2563 แปลงปีที่ 3 (780 แปลง)

ก. การวิเคราะห์จัดทำแผนรายแปลง จัดทำแผนธุรกิจปรับปรุง ข้อมูลพื้นฐานแปลงใหญ่ ติดตาม และประเมินผลและจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานของกลุ่มใน ประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ผลผลิตที่ได้ ต้นทุนการผลิต คุณภาพ มาตรฐานการผลิต ตลาด ด้วยการจัด เวทีเพื่อทบทวนและปรับปรุงเป้าหมายการพัฒนาของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง และนำข้อมูลมาบันทึกใน ระบบ Co-farm.doae.go.th โดยใช้ข้อมูลแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) ประกอบการวิเคราะห์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 5 ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพ การตลาด และการบริหารจัดการ

ข. การบริหารจัดการการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรและ บริหารจัดการ (เน้นการพัฒนาคุณภาพ การเชื่อมโยงการตลาด และการบริหารจัดการกลุ่ม) เป็นการ สนับสนุนการรวมกลุ่ม มีการบริหารจัดการร่วมกัน ร่วมกันผลิต และร่วมกันจำหน่ายโดยมีตลาด รองรับที่แน่นอน โดยใช้แนวทางการพัฒนา Smart Group ของกรมส่งเสริมการเกษตร สำหรับการ ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรสามารถจัดได้หลายรูปแบบเช่น การจัดเวทีการถ่ายทอดความรู้ การศึกษาดูงาน การพบปะแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม เป็นต้น โดยอาจบูรณาการกับกิจกรรมต่าง ๆ จากหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมการเกษตร เช่น การจัดการศัตรูพืช การจัดการดินและปุ๋ย การจัดอาชีพ เสริม เป็นต้น รวมทั้งกิจกรรมที่ได้รับสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก (หน่วยงานอื่น ๆ ใน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือกระทรวงอื่น ๆ และภาคเอกชน) ทั้งนี้ ต้องมีการบูรณาการจัดทำ

หลักสูตรการจัดทำแผนธุรกิจ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่มให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน หรือ
 สินเชื่อต่าง ๆ ได้ ทั้งนี้ การบริหารจัดการการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรสามารถปรับวิธีการให้
 เหมาะสมกับสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่ และสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร

ค. เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร/สนับสนุนปัจจัย/วัสดุอุปกรณ์การ
 เรียนรู้ สนับสนุนวัสดุในการพัฒนาคุณภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร เป็นการสนับสนุนวัสดุ
 เพื่อประกอบการให้ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร เช่น การแปรรูป
 การเพิ่มมูลค่า การปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผ่านระบบสารสนเทศ
 เป็นต้น โดยดำเนินการตามความต้องการของกลุ่ม

(2) แปลงใหญ่ ปี 2564 แปลงปีที่ 2 (972 แปลง)

ดำเนินการในแนวทางเดียวกันกับแปลงปี 2563 โดยกิจกรรมที่
 ได้รับการสนับสนุนประกอบด้วย

ก. การวิเคราะห์จัดทำแผนและปรับปรุงข้อมูล

ข. การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร (เน้นพัฒนาการเพิ่ม
 ประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการกลุ่ม การเชื่อมโยงการตลาด) โดยกิจกรรมที่ ก. และ ข.
 สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน แปลงละ 5,000 บาท ทั้งนี้ การบริหารจัดการการถ่ายทอด
 ความรู้ให้เกษตรกรสามารถปรับวิธีการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่ และสอดคล้อง
 กับความต้องการของเกษตรกร

ค. เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร/สนับสนุนปัจจัย/วัสดุอุปกรณ์การ

เรียนรู้

(3) แปลงใหญ่ ปี 2565 แปลงปีที่ 1 (547 แปลง)

ก. การเตรียมการ

ก) รับรองแปลงผ่าน CoO (รับรองภายใน 31 ธันวาคม 2564)

ข) จัดเวทีวิเคราะห์ จัดทำแผนและเป้าหมายการพัฒนา
 ของกลุ่มตามการบริหารจัดการรูปแบบแปลงใหญ่ใน 5 ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่ม
 ผลผลิต การพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐาน GAP การตลาด และการบริหารจัดการ พร้อมทั้งติดตาม
 และจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานแปลงใหญ่มาบันทึกในระบบ co-farm.doae.go.th และประเมินผลจัดเก็บ
 ข้อมูลผลการดำเนินงานของกลุ่มในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ผลผลิตที่ได้ ต้นทุนการผลิต คุณภาพ
 มาตรฐานการผลิต การตลาด

ข. การถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรและบริหารจัดการ (เน้นด้านการลดต้นทุนการเพิ่มผลผลิต พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรสู่ Smart Farmer และความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร/องค์กร/วิสาหกิจชุมชน การตลาดและเชื่อมโยง)

ก) ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรด้านการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สำหรับการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรสามารถจัดได้หลายรูปแบบเช่น การจัดเวทีการถ่ายทอดความรู้ การศึกษาดูงาน การพบปะแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม เป็นต้น

ข) การสนับสนุนการรวมกลุ่ม มีการบริหารจัดการร่วมกัน รวมกันผลิตและรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน โดยใช้แนวทางการพัฒนา Smart Group ของกรมส่งเสริมการเกษตร

ค) ส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรด้านการตลาดและเชื่อมโยงการตลาดมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน โดยกิจกรรมที่ ก. และ ข. สนับสนุนสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน แปลงละ 5,000 บาท ทั้งนี้ การบริหารจัดการการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรสามารถปรับวิธีการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่ และสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร

ค. ส่งเสริมการจัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต จัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพื่อเป็นการทดสอบหรือสาธิตเทคโนโลยีในประเด็นที่เกษตรกรต้องการทราบหรือเทคโนโลยีที่ต้องการชักชวนให้เกษตรกรพัฒนา ภายใต้ความเห็นชอบของสมาชิกและบูรณาการกับหน่วยงานวิชาการในพื้นที่ เช่น กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน มหาวิทยาลัย เป็นต้น โดยดำเนินการตามความต้องการของกลุ่ม

2.2 การส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

สำนักงานเกษตรอำเภอนาแก (2564) รายงานการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ที่จัดตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรแบบแปลงใหญ่ โดยผ่านการรับรอง ปี 2563 โดยมีเกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน มีการบริหารจัดการร่วมกันเกษตรกรรวมกลุ่มในการผลิตเพื่อร่วมกันจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพดี ราคาถูก และการใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสม เช่น เครื่องจักรกลการเกษตร (Motor Pool) เพื่อลดต้นทุนเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการผลิตสินค้าเกษตร ตลอดจนการจัดการด้านการตลาด พัฒนาให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการพัฒนาเชิงพื้นที่ตามศักยภาพ ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรตามความต้องการตลาด ด้วยการบูรณาการทุกภาคส่วน โดยหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนและ

อำนวยความสะดวก เป็นการเพิ่มอำนาจการต่อรองของเกษตรกรตลอดกระบวนการผลิต ตลอดโซ่
อุปทาน

เกษตรกรในพื้นที่ที่มีการปลูกพืชในหลังฤดูทำนาทุก ๆ ปี เพราะมีสภาพพื้นที่ที่มี
ระบบน้ำชลประทานและน้ำบาดาลเอื้ออำนวยต่อการปลูกพืชฤดูแล้ง โดยข้าวโพดหวานเป็นพืชที่
เกษตรกรในพื้นที่ปลูกมานาน โดยในปี 2562 เกิดภาวะราคาผลผลิตข้าวโพดหวานตกต่ำ เนื่องจาก
มีผลผลิตเริ่มออกสู่ตลาดในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกันทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ เกิดปัญหาผลผลิตที่
ล้นตลาด พ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อในพื้นที่กำหนดราคาต่ำลง เกษตรกรจึงได้รวมตัวกันเพื่อ
รวบรวมผลผลิตข้าวโพดหวานเพื่อจำหน่าย ต่อมาในปี 2563 สำนักงานเกษตรอำเภอเกาะ จังหวัด
นครพนม ได้มาส่งเสริมให้เกิดการรวมจัดตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอ
เกาะ จังหวัดนครพนม ปัจจุบันกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน ซึ่งมีสมาชิกทั้งหมด จำนวน
106 ราย มีพื้นที่ปลูกกระจายอยู่ใน หมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 6 ตำบลนาคู่ อำเภอเกาะ จังหวัดนครพนม
จำนวน 450 ไร่ โดยมีการส่งเสริมดังนี้

ปี 2535 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีพระราชดำริ เมื่อวันที่ 23
พฤศจิกายน 2535 ให้กรมชลประทานพิจารณาวางโครงการและก่อสร้างโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่ำ
จังหวัดสกลนคร – นครพนม ตามแนวทางพระราชดำริที่ทรงวางไว้ เพื่อช่วยแก้ปัญหาความ
เดือดร้อนของราษฎรที่อาศัยอยู่ในบริเวณสองฝั่งลำน้ำก่ำทั้งในเขตจังหวัดสกลนครและจังหวัด
นครพนม ที่มีน้ำท่วมพื้นที่เพาะปลูกเกิดความเสียหายในฤดูฝนเป็นประจำทุกปี และจะขาดแคลนน้ำ
ทำการเกษตร โดยโครงการก่อสร้างประจู่ระบายน้ำบ้านนาคู่ เป็นโครงการหนึ่งของโครงการพัฒนา
ลุ่มน้ำก่ำ ตามพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร – นครพนม

ปี 2555 มีระบบส่งน้ำ ประจู่ระบายน้ำบ้านนาคู่ สถานีสูบน้ำบ้านนาคู่ ทำให้
เกษตรกรมีน้ำใช้ในการเกษตรและอุปโภค-บริโภคในช่วงฤดูแล้ง ลดปัญหาการขาดแคลนน้ำเป็น
ประจำทุกปี ทำให้เกษตรกรสามารถวางแผนปลูกพืชและใช้น้ำได้ ซึ่งทำให้มีเกษตรกรปลูกพืชฤดู
แล้งเพิ่มขึ้น

ปี 2556 เกษตรกรปลูกข้าวโพดหวานหลังฤดูทำนาเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีระบบน้ำ
ชลประทาน

ปี 2562 ผลผลิตข้าวโพดหวานทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่มีปริมาณมาก เกิดปัญหา
ผลผลิตที่ล้นตลาด ราคาผลผลิตข้าวโพดหวานตกต่ำ เกษตรกรมีความต้องการลดต้นทุนการผลิต
ข้าวโพดหวาน รวบรวมขายผลผลิตโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน และมีเงินทุนสำรองในการ
บริหารงานของกลุ่ม ภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งได้รับงบประมาณ
สนับสนุนโครงการฯ และต้องการการผลิตข้าวโพดหวานให้ได้การรับรองมาตรฐาน GAP เพื่อ

พัฒนาสู่การผลิตอาหารที่ปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค รวมทั้งทำให้สร้างมูลค่าเพิ่มขึ้น และสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรหลังฤดูทำนา จึงสมัครเข้าร่วม โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยมีสมาชิกทั้งหมด จำนวน 106 ราย พื้นที่ 450 ไร่

ปี 2563 กลุ่มเกษตรกรได้รับการจัดตั้งเป็นเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เพื่อให้มีการรวมกลุ่มทำการผลิต การบริหารจัดการร่วมกันและรวมกันจำหน่าย ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิต มีผลผลิตเพิ่มขึ้น และมีคุณภาพที่ได้มาตรฐาน สามารถบริหารจัดการการผลิต ผลผลิต และการตลาดได้ สมาชิกกลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้น และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

โดยมีเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอนาแก สำนักงานเกษตรจังหวัดนครพนม และศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครพนม สนับสนุนส่งเสริม ให้คำปรึกษาและอบรมให้ความรู้แก่สมาชิก เช่น การบริหารจัดการกลุ่ม วิธีการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตข้าวโพดหวาน การผลิตข้าวโพดหวานสู่มาตรฐาน GAP เป็นต้น นอกจากนี้กลุ่มยังได้ร่วมกันผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพและเชื้อราไตรโคเดอร์มาใช้ภายในกลุ่ม โดยมีเจ้าหน้าที่จากสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดนครพนมและสำนักงานเกษตรอำเภอให้ความรู้และสนับสนุนปัจจัยการผลิต

เป้าหมาย (5 ด้าน) กำหนดเป้าหมายในการรวมกันผลิตข้าวโพดหวาน โดยมีการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการ การตลาด แผนการสนับสนุน เพื่อเป็นรายได้เสริมเกษตรกรในโครงการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

ผลที่เกิดขึ้น

1. ด้านสิ่งแวดล้อม ลดการสูญเสียระบบนิเวศ ทำให้มีความสมดุลของธรรมชาติ ซึ่งเป็นผลจากการทำการเกษตรที่ดีและปลอดภัย

2. ด้านสุขภาพ ได้ผลผลิตที่ปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค เมื่อใช้สารเคมีที่ถูกต้องอย่างปลอดภัยในการผลิต ตลอดจนกระบวนการผลิตที่ปลอดภัย คำนึงถึงระบบนิเวศ ส่งผลให้คนในชุมชนมีความปลอดภัยในเรื่องอาหาร อยู่กันอย่างมีความสุขเป็นเขตปลอดภัยจากสารพิษต่างๆ

3. ด้านสังคม เกษตรกรในสมาชิกแปลงใหญ่มีการพบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดความสามัคคีเพิ่มมากขึ้น ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง การพัฒนาได้รับความร่วมมือจากสังคมในชุมชน ทำให้ชุมชนมีความเจริญอย่างยั่งยืน

4. ด้านเศรษฐกิจ การที่สมาชิกรวมกันขายผลผลิตทำให้พ่อค้าเข้ามาซื้อผลผลิตเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากผลิตมี ความน่าเชื่อถือทั้งคุณภาพและปริมาณ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ลดรายจ่ายจากการรวมกลุ่มจัดทำแปลงใหญ่ที่มีการรวมกันซื้อรวมกันขาย ในรูปกลุ่ม

โดยสรุป การส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ สนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทำการผลิตมีการบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดการรวมกันผลิตและรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน เพื่อลดต้นทุนการผลิตและมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐานภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยการวิจัยครั้งนี้ได้นำมากำหนดกรอบแนวคิดและสร้างข้อคำถาม ในตอนที่ 3 ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยแบ่งเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ การถ่ายทอดความรู้ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต และการยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าการผลิต เพื่อนำความต้องการของเกษตรกรมาวางระบบการผลิตและการบริหารจัดการในแนวทางเดียวกัน เพื่อประหยัดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยเน้นการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ตามนโยบายการตลาดนำการผลิต โดยเกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่จะร่วมกันกำหนดเป้าหมายการผลิต การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุกขั้นตอนเพื่อยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าการผลิต

3. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ประกอบด้วย ความหมาย ประเภท และการวัดความรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ความหมายของความรู้

บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ (2535, น. 7) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า หมายถึง การระลึกถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่เคยมีประสบการณ์มาแล้ว และรวมถึงการจำเนื้อเรื่องต่าง ๆ ทั้งที่ปรากฏอยู่ในแต่และเนื้อหาวิชา และวิชาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหานั้นด้วย

เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2560, น. 6-14) ได้รวบรวมและสรุปความหมายของความรู้ไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, น. 232) ให้ความหมายของ “ความรู้” ว่า “ความรู้เป็นสิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติ และทักษะ; ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์; สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยินได้ฟัง การคิด หรือการปฏิบัติ; องค์วิชาในแต่ละสาขา เช่น ความรู้เรื่องเมืองไทย ความรู้เรื่องสุขภาพ”

สรุปได้ว่า ความรู้หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือ ประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถและความเข้าใจเชิงปฏิบัติและทักษะ

3.2 ประเภทของความรู้

พรธิดา วิเชียรปัญญา (2547, น.24) ได้แบ่งประเภทของความรู้ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) *ความรู้โดยนัยหรือความรู้ที่มองเห็นไม่ชัดเจน (Tacit Knowledge)* จัดเป็นความรู้ อย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นทักษะหรือความรู้เฉพาะตัวของแต่ละบุคคลที่มาจากประสบการณ์ ความเชื่อหรือความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน เช่น การถ่ายทอดความรู้ ความคิด ผ่านการสังเกตการณ์ การฝึกอบรม ความรู้ประเภทนี้เป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้งานประสบความสำเร็จ เนื่องจากความรู้ประเภทนี้เกิดจากประสบการณ์ และการนำมาเล่าสู่กันฟัง ดังนั้น จึงไม่สามารถจัดเป็นหมวดหมู่ได้ และไม่สามารถเขียนเป็นกฎเกณฑ์ หรือตำราได้ แต่สามารถถ่ายทอด และ แบ่งปันความรู้ได้โดยการสังเกตและเลียนแบบ

2) *ความรู้ที่ชัดเจน หรือความรู้ที่เป็นทางการ (Explicit Knowledge)* เป็นความรู้ที่มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และใช้ร่วมกันในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สิ่งพิมพ์ เอกสาร เว็บไซต์ อินเทอร์เน็ต ความรู้ประเภทนี้เป็นความรู้ที่แสดงออกมาโดยใช้ระบบสัญลักษณ์ จึงสามารถสื่อสาร และเผยแพร่ถ่ายทอดได้สะดวก

กรณี ต่างวิวัฒน์ (2560, น. 11-14) ได้อธิบายถึงการจำแนก ประเภทของความรู้ตาม ลักษณะการปรากฏของความรู้ ว่ามี 2 ประเภท คือ

1) *ความรู้ชัดเจน หรือความรู้ที่ปรากฏ* เป็นความรู้ที่มีลักษณะเด่นชัด (objective) เป็นทฤษฎี เป็น ความรู้ที่บุคคลสร้างขึ้นและสามารถแสดงออกมาผ่านภาษาที่เหมาะสมได้โดยการ พูด/บอกกล่าว แสดงอาการ หรือโดยวิธีใด ๆ ให้ปรากฏแก่ผู้อื่น และอาจถูกบันทึกลงเป็น สารสนเทศหรือข้อมูลในวัสดุหรือระบบบันทึก แบบต่าง ๆ บางครั้งจึงเรียกว่าเป็นความรู้แบบ รูปธรรม เช่น นโยบายขององค์กร กระบวนการทำงาน และ กลยุทธ์ เป้าหมายและความสามารถ ขององค์กร ฯลฯ ซึ่งสามารถแปลงเป็นรหัส รวบรวม และถ่ายทอดได้ง่าย โดยผ่านวิธีต่าง ๆ ให้ผู้ใช้ สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎี กฎ ระเบียบ คู่มือปฏิบัติงาน ต่าง ๆ วิกิพีเดีย การจัดการฐานข้อมูล ฯลฯ จึงสามารถสื่อสาร/ถ่ายทอดไปยังบุคคลต่าง ๆ ได้ โดยวิธีการที่เป็นทางการ ไม่จำเป็นต้องอาศัยการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อถ่ายทอดความรู้

2) *ความรู้ฝังลึก หรือความรู้แฝงเร้น* เป็นความรู้ที่ไม่ได้มีอยู่ในตำรา แต่เป็น ทักษะหรือความรู้ เฉพาะตัวของแต่ละบุคคลที่ฝังอยู่ในคน รู้ได้เฉพาะตัวเจ้าของเองและอยู่ในตัว

ของบุคคลผู้นั้น ไม่ได้ถอด ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร หรือบางครั้งก็ไม่สามารถถ่ายทอดออกมา เป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษรได้ โดยง่าย และตัวเจ้าของความรู้เองก็อาจไม่รู้ตัวด้วยซ้ำว่าตนมี ความรู้นั้นอยู่ เนื่องจากความรู้ฝังลึกนี้เป็นทักษะ หรือความรู้เฉพาะตัวของแต่ละบุคคลที่ได้มาจากการกระทำและประสบการณ์ที่สั่งสมมายาวนาน ความคิด สร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน สามัญสำนึก ดุลยพินิจ พรสวรรค์หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคลในการ ทำความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ มีลักษณะเป็นความเชื่อ ทักษะ และเป็นอัตวิสัย (subjective) ต้องการการฝึกฝน เพื่อให้เกิดความชำนาญ มีลักษณะเป็นเรื่องส่วนบุคคล มีบริบทเฉพาะ (context-specific) ทำให้สื่อสารได้ยาก แต่เป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้งานประสบความสำเร็จ เช่น วิจารณ์ญาณ ทักษะในการทำงาน งานฝีมือ ความเชี่ยวชาญในเรื่องต่างๆ หรือการคิดเชิงวิเคราะห์ บางครั้งจึงเรียกว่าเป็นความรู้แบบนามธรรม ความรู้ที่สำคัญ ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นความรู้ฝังลึก อยู่ในคนทำงาน และผู้เชี่ยวชาญในแต่ละเรื่อง ซึ่งต้องอาศัยกลไกแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้คนได้พบกัน สร้างความไว้วางใจกัน และถ่ายทอดความรู้ระหว่างกันและกัน ความรู้ในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรมีทั้งที่เป็นความรู้ฝังลึกและความรู้ชัดแจ้ง ซึ่งอาจเกิดจากการนำข้อมูลหรือสารสนเทศมาผสมผสานปรุงแต่งเชื่อมโยง ดีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ สามารถใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาเกษตรกร กลุ่มและชุมชนได้หรืออาจเชื่อมโยงกับองค์ความรู้อื่น และนำไปใช้ประโยชน์ได้

สรุปได้ว่าประเภทของความรู้ ประกอบด้วยความรู้ชัดแจ้ง หรือความรู้ที่ปรากฏ เป็นความรู้ที่มีลักษณะเด่นชัด และความรู้โดยนัยหรือความรู้ที่มองเห็นไม่ชัดเจน หรือความรู้ฝังลึก เป็นความรู้ที่ไม่ได้มีอยู่ในตำรา แต่เป็นทักษะหรือความรู้ เฉพาะตัวของแต่ละบุคคลที่ฝังอยู่ในคน

3.3 การวัดความรู้

ไพศาล หวังพานิช (2526, น. 96 - 104) อธิบายว่าการวัดความรู้ ความจำ เป็นการวัดความสามารถในด้านการระลึก (Recall) เรื่องราวข้อเท็จจริงหรือประสบการณ์ต่าง ๆ หรือเป็นการวัดการระลึกประสบการณ์เดิมที่บุคคลได้รับจากคำสอน การบอกกล่าว การฝึกฝนของผู้สอน รวมทั้งจากตำราจากสิ่งแวดล้อมต่างๆ ด้วยคำถามวัดความรู้ แบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ

1) *ถามความรู้ในเนื้อเรื่อง* เป็นการถามรายละเอียดของเนื้อหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของเรื่องราวทั้งหลาย ประกอบด้วยคำถามประเภทต่างๆ เช่น ศัพท์และนิยาม กฎและความจริง หรือรายละเอียดของเนื้อหาต่างๆ

2) *ถามความรู้ในวิธีดำเนินการ* เป็นการถามวิธีปฏิบัติต่างๆ ตามแผนประเพณี ขั้นตอนการปฏิบัติทั้งหลาย เช่น ถามระเบียบแบบแผน ลำดับขั้นตอน และแนวโน้ม การจัดประเภท และหลักเกณฑ์ต่างๆ

3) **ถามความรู้รวบยอด** เป็นการถามความสามารถในการจดจำข้อสรุป หรือหลักการของเรื่องที่เกิดจากการผสมผสานหลักขณะร่วม เพื่อรวบรวม และย่อลงมาเป็นหลักหรือหัวใจของเนื้อหา นั้น ๆ

จำนง พรายเข้มแข (2535, น. 24 - 29) กล่าวว่า การวัดความรู้ในส่วนมากนิยมใช้แบบทดสอบ ซึ่งแบบทดสอบนี้เป็นเครื่องมือประเภทข้อเขียนที่นิยมใช้กันทั่ว ๆ ไป แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1) **แบบอัตนัย หรือแบบความเรียง (Essay Type/Subjective Test)** โดยให้เขียนตอบเป็นข้อความสั้น ๆ ไม่เกิน 1-2 บรรทัด หรือเป็นข้อ ๆ ตามความเหมาะสม

2) **แบบปรนัย** แบ่งเป็น

(1) **แบบเติมคำ หรือเติมข้อความให้สมบูรณ์** แบบทดสอบนี้เป็นการวัดความสามารถในการหาคำ หรือข้อความมาเติมลงในช่องว่างของประโยคที่กำหนดให้ถูกต้องแม่นยำ โดยไม่มีคำตอบใดชี้นำมาก่อน

(2) **แบบถูก-ผิด** แบบทดสอบนี้วัดความสามารถในการพิจารณาข้อความที่กำหนดให้ว่าถูกหรือผิด ใช่หรือไม่ใช่ จากความสามารถที่เรียนรู้มาแล้ว โดยจะเป็นการวัดความจำและความคิด ในการออกแบบทดสอบควรต้องพิจารณาถึงข้อความจะต้องชัดเจน ถูกหรือผิดเพียงเรื่องเดียว สั้นกะทัดรัดได้ใจความ และไม่ควรรใช้คำปฏิเสธซ้อน

(3) **แบบจับคู่** แบบทดสอบนี้เป็นลักษณะการวางข้อเท็จจริง เงื่อนไข คำ ตัวเลข หรือสัญลักษณ์ไว้ 2 ด้านขนานกัน เป็นแถวตั้ง 2 แถว แล้วให้อ่านดูข้อเท็จจริงในแถวตั้งด้านหนึ่งว่ามีความเกี่ยวข้องกับ จับคู่ได้พอดีกับข้อเท็จจริงในอีกแถวตั้งหนึ่ง โดยทั่วไปจะกำหนดให้ตัวเลือกในแถวตั้งด้านหนึ่งน้อยกว่าอีกด้านหนึ่ง เพื่อให้ได้ใช้ความสามารถในการจับคู่มากขึ้น

(4) **แบบเลือกตอบ** ข้อสอบแบบนี้เป็นข้อสอบที่นิยมใช้กันในปัจจุบัน เนื่องจากสามารถวัดได้ครอบคลุมจุดประสงค์และตรวจให้คะแนนได้แน่นอน ลักษณะของข้อสอบประกอบด้วยส่วนข้อคำถาม และตัวเลือก โดยตัวเลือกจะมีตัวเลือกที่เป็นตัวถูก และตัวเลือกที่เป็นตัวลวง ผู้เขียนข้อสอบต้องมีความรู้ในวิชานั้นอย่างลึกซึ้ง และรู้วิธีการเขียนข้อสอบ โดยมีข้อควรพิจารณา คือ ในส่วนข้อคำถามต้องชัดเจนเพียงหนึ่งเรื่อง ภาษาที่ใช้กะทัดรัดเหมาะสมกับระดับของผู้ตอบ ไม่ใช้คำปฏิเสธหรือปฏิเสธซ้อนกัน และไม่ควรถามคำถามแบบท่องจำ และในส่วนตัวเลือกควรมีคำตอบถูกเพียงคำตอบเดียวที่มีความกะทัดรัด ไม่ชี้นำหรือแนะคำตอบ มีความเป็นอิสระจากกัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเรียงตามลำดับตามปริมาณหรือตัวเลข ตัวลวงต้องมีความเป็นไปได้และกำหนดจำนวนตัวเลือก 4 หรือ 5 ตัวเลือก

สรุปได้ว่า การวัดความรู้ คือ การวัดระดับความจำ ความสามารถในการคิด การเข้าใจกับข้อเท็จจริง ที่ได้รับจากการศึกษา และประสบการณ์เดิม โดยผ่านการรวบรวม และ สะสมไว้ ซึ่งสามารถทดสอบได้ด้วยแบบทดสอบที่ดีผ่านการทดสอบคุณภาพแล้ว จะแยกคนที่มี ความรู้กับคนที่ไม่มีความรู้ออกจากกัน ได้ระดับหนึ่ง โดยได้นำมาใช้ในการวิจัย จากแหล่งที่ได้รับ ความรู้ และการทดสอบความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐาน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีแบบถูก-ผิด ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดเกี่ยวกับความรู้มาเป็นแนว ททางการในการวัดความรู้ในตอนที 2.2 ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐาน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

4. แนวคิดเกี่ยวกับการผลิตข้าวโพดหวาน

แนวคิดเกี่ยวกับการผลิตข้าวโพดหวาน ประกอบด้วย การปลูกข้าวโพดหวาน การดูแล รักษาข้าวโพดหวาน และการเก็บเกี่ยวข้าวโพดหวาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 การปลูกข้าวโพดหวาน

ัญลักษณ์ เตียวยอง (2561) อธิบายว่า ข้าวโพดหวาน เป็นข้าวโพดที่ปลูกมาก ทั่วโลก ผู้ปลูกรายใหญ่ของโลก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส อังการี และแคนาดา ส่วนเอเชียมีผู้ ปลูกรายใหญ่ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น ไต้หวัน และไทย โดยประเทศไทยมีแหล่งเพาะปลูกสำคัญ ได้แก่ ภาคเหนือ เช่น จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น จังหวัด หนองคาย นครพนม ภาคกลาง เช่น จังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี นครปฐม สุพรรณบุรี ส่วนภาคใต้ เช่น จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และสตูล ซึ่งเกษตรกรมักปลูกข้าวโพดหวานใน ฤดูฝนช่วงเดือนพฤษภาคม และเก็บเกี่ยวในเดือนกรกฎาคม สิงหาคม และตุลาคม และปลูกหลังการ เก็บเกี่ยวข้าวในเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน และเก็บเกี่ยวในเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม การจำหน่าย ผลผลิตมีทั้งการจำหน่ายแก่โรงงานเพื่อแปรรูปเป็นข้าวโพดหวานกระป๋อง การส่งออกต่างประเทศ และนำมาบริโภคภายในประเทศ รูปแบบการจำหน่ายในประเทศมักพบนำฝักสดมาขายตาม ท้องตลาดการเกษตร ตลาดสด และมักพบการขายเป็นข้าวโพดหวานต้มหรือข้าวโพดหวานย่างไฟ ตามข้างถนนของพื้นที่แปลงปลูก

4.1.1 การเตรียมดิน

สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน (2559) การปลูกข้าวโพดหวานควรมีการเตรียมดินอย่างดี เพื่อช่วยกำจัดวัชพืชมัยพิเศษซากพืชและคลุกเคล้าอินทรีย์วัตถุ อีกทั้งยังเป็นการทำลายโรคและแมลงบางชนิดที่เป็นศัตรูข้าวโพด โดยทั่วไปการเตรียมดินควรปฏิบัติ ดังนี้

- 1) ไถด้วยพลาสาม 1 ครั้ง ลึก 20-30 เซนติเมตร และตากดิน 7-10 วัน แล้วพรวนด้วยพลาเจ็ด 1 ครั้ง แล้วคราดเก็บเศษซาก ราก เหง้า หัว ไหล ของวัชพืชออกจากแปลงให้หมด
- 2) เก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ ถ้าพบว่าดินมีความเป็นกรดต่ำกว่า 5.5 ให้หว่านปูนขาว อัตรา 100-200 กิโลกรัมต่อไร่แล้วพรวนกลบ จากนั้นปล่อยทิ้งไว้ประมาณ 14 วัน ก่อนปลูกข้าวโพดหวาน
- 3) ถ้าดินมีอินทรีย์วัตถุต่ำกว่า 1.5 ให้ใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกที่ย่อยสลายดีแล้ว อัตรา 500-1,000 กิโลกรัมต่อไร่ แล้วพรวนดินกลบ

ไพศาล หิรัญมาศสุวรรณ (2564) การเตรียมดินถือเป็นหัวใจของการปลูกข้าวโพดหวานให้ได้ผลผลิตสูง เพราะถ้าดินมีสภาพดีเหมาะกับการงอกของเมล็ดจะทำให้มีจำนวนต้นต่อไร่สูง ผลผลิตต่อไร่ก็จะสูงตามไปด้วยการเตรียมดินที่ดีควรมีการไถตะและทิ้งตากดินไว้ 3-5 วัน จากนั้นจึงไถแปรเพื่อย่อยดินให้ แดกละเอียดไม่เป็นก้อนใหญ่เหมาะกับการงอกของเมล็ด ควรมีการหว่านปุ๋ยคอกเช่นปุ๋ยจี้ไก่เป็นต้น อัตราประมาณ 1 ตันต่อไร่ก่อนการไถแปร เพื่อเป็นการปรับปรุงโครงสร้างของดินให้ดีขึ้นสามารถอุ้มน้ำได้นานขึ้น และยังเป็น การเพิ่มธาตุอาหารให้กับข้าวโพดหวาน

4.1.2 การเตรียมเมล็ดพันธุ์

ไพศาล หิรัญมาศสุวรรณ (2564) พันธุ์ข้าวโพดหวานที่ใช้ปลูกควรเป็นข้าวโพดหวานลูกผสม ในตลาดมีหลายพันธุ์ผลิตจากหลายบริษัทให้เลือก แต่พันธุ์ที่แนะนำ คือ พันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม ไฮ-บริกซ์ 10 และ ไฮ-บริกซ์ 3 ทั้งสองพันธุ์เป็นพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสมที่ผลิตโดย บริษัท แปซิฟิคเมล็ดพันธุ์ จำกัด ซึ่งสามารถให้ผลผลิตสูง มีขนาดฝักใหญ่เป็นที่ต้องการของตลาด คุณภาพฝักสดดีมาก รสชาติดี กลิ่นหอม นอกจากนี้ยังสามารถปลูกได้ในทุกสภาพแวดล้อมในประเทศไทย เพราะเป็นพันธุ์ที่ปรับปรุงขึ้นโดยใช้เชื้อพันธุกรรมที่มีในประเทศไทย ทำให้สามารถปรับตัวได้อย่างกว้างขวาง

ศูนย์วิจัยข้าวโพดและข้าวฟ่างแห่งชาติ (2559) แนะนำว่าควรใช้พันธุ์ลูกผสม เนื่องจากมีลักษณะทางการเกษตรสม่ำเสมอ ได้แก่ ขนาดฝัก ความสูงฝัก ความสูงต้น อายุวันออกดอก ต้นเตี้ย รากแข็งแรง ทนทานต่อการหักล้ม ตอบสนองต่อการใช้ปุ๋ยได้ดี และให้ผลผลิตสูงพันธุ์ของทางราชการที่แนะนำ ได้แก่ พันธุ์อินทรี 2 รวมทั้งพันธุ์ที่ผลิตโดยภาคเอกชน

4.1.3 วิธีการปลูก

สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน (2559) แนะนำว่าเมล็ดพันธุ์ที่นำมาปลูกควรมีความงอกสูงกว่า 85 เปอร์เซ็นต์ หยอด 1 เมล็ดต่อหลุม โดยใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ 1.0-1.2 กิโลกรัมต่อไร่ แต่ถ้าเมล็ดพันธุ์มีความงอกต่ำกว่า 85 เปอร์เซ็นต์ ควรหยอดเมล็ด 1-2 เมล็ดต่อหลุม และหยอดลึกประมาณ 3-5 เซนติเมตร ซึ่งใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ 1.5-2.0 กิโลกรัมต่อไร่ เนื่องจากพันธุ์ข้าวโพดหวานที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่ต้านทานต่อโรคราน้ำค้าง ดังนั้นก่อนปลูกทุกครั้งต้องคลุกเมล็ดพันธุ์ด้วยสารเมตาแลกซิล อัตรา 7 กรัมต่อเมล็ด 1 กิโลกรัม เพื่อป้องกันโรคราน้ำค้างสำหรับอัตราปลูกที่เหมาะสมของข้าวโพดหวานเพื่ออุตสาหกรรมการแปรรูปควรอยู่ในช่วง 8,500-11,000 ต้นต่อไร่ ซึ่งการจัดระยะปลูกสามารถทำได้โดย

1) ใช้ระยะระหว่างแถว 75 เซนติเมตร และระยะระหว่างต้น 20-25 เซนติเมตร เมื่อข้าวโพดมีอายุประมาณ 10-14 วัน ถอนแยกให้เหลือ 1 ต้นต่อหลุม จะได้จำนวนต้นประมาณ 8,533-10,667 ต้นต่อไร่

2) ใช้ระยะระหว่างแถวและระยะระหว่างต้นเท่ากัน คือ ประมาณ 40 เซนติเมตร เมื่อข้าวโพดมีอายุประมาณ 10-14 วัน ถอนแยกให้เหลือ 1 ต้นต่อหลุม จะได้จำนวนต้นประมาณ 10,000 ต้นต่อไร่

ไพศาล หิรัญมาศสุวรรณ (2564) การปลูกข้าวโพดหวาน ควรปลูกเป็นแถวเป็นแนวซึ่งสามารถปลูกได้สองวิธี คือ

1) การปลูกแบบแถวเดี่ยว ระยะระหว่างแถว 75 เซนติเมตร ระยะระหว่างต้น 25-30 เซนติเมตร ปลูกหลุมละ 1 ต้น จำนวนต้นต่อไร่ประมาณ 7,000-8,500 ต้น จะใช้เมล็ดประมาณ 1.0-1.5 กิโลกรัมต่อไร่

2) การปลูกแบบแถวคู่ มีการยกร่องสูง ระยะระหว่างร่อง 120 เซนติเมตร ปลูกเป็นสองแถวข้างร่อง ระยะห่างกัน 30 เซนติเมตร ระยะระหว่างต้น 25-30 เซนติเมตร 1 ต้นต่อหลุม จะมีจำนวนต้นประมาณ 7,000-8,500 ต้นต่อไร่และใช้เมล็ดประมาณ 1.0-1.5 กิโลกรัมต่อไร่ การให้น้ำจะปล่อยน้ำตามร่องซึ่งเป็นวิธีที่สะดวกดี

4.2 การดูแลรักษาข้าวโพดหวาน

4.2.1 การให้น้ำ

สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน (2559) แนะนำว่าการขาดน้ำทุกระยะการเจริญเติบโตจะมีผลให้ผลผลิตและคุณภาพของข้าวโพดลดลง ก่อนการปลูกเกษตรกรต้องมีการวางแผนวิธีการให้น้ำที่เหมาะสมกับสภาพแปลงปลูก โดยทั่วไปการให้น้ำมีหลักปฏิบัติ ดังนี้

1) ให้น้ำทันทีหลังปลูกและหลังการใส่ปุ๋ยทุกครั้ง หลังจากนั้นให้น้ำทุก 7-12 วัน ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ วิธีการให้น้ำที่เกษตรกรปฏิบัติมีอยู่ 2 แบบ คือ ให้น้ำตามร่องคูและให้น้ำแบบพ่นฝอย (Sprinkler) ซึ่งการให้น้ำแบบพ่นฝอยควรให้น้ำแต่ละครั้งประมาณ 35-40 มิลลิลิตร ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิอากาศและชนิดของดิน เช่น ถ้าดินที่ใช้ปลูกเป็นดินทรายหรือดินร่วน ควรให้น้ำดีกว่าดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียว เพราะดินดังกล่าวมีความสามารถในการเก็บความชื้นไว้ นอกจากนี้ในช่วงการเจริญเติบโต หากสภาพอากาศมีอุณหภูมิสูงหรือมีลมแรงก็ควรมีการให้น้ำเพิ่มขึ้น

2) หากพบว่าใบข้าวโพดหวานเหี่ยวหรือม้วนในช่วงเช้าหรือเย็น แสดงว่าขาดน้ำ ต้องรีบให้น้ำทันที

3) หลังการให้น้ำต้องระวังไม่ให้น้ำท่วมขังในแปลงนานเกิน 24 ชั่วโมง เพราะข้าวโพดหวานจะชะงักการเจริญเติบโต ผลผลิตลดลงหรืออาจตายได้

4) อย่าให้ข้าวโพดขาดน้ำในช่วงการเจริญเติบโต โดยเฉพาะในช่วงผสมเกสรและติดเมล็ด เพราะจะทำให้ผลผลิตและคุณภาพผลผลิตลดลงอย่างมาก ถึงแม้การขาดน้ำจะเป็นช่วงสั้น ๆ และไม่รุนแรง

5) หยุดให้น้ำก่อนเก็บเกี่ยวข้าวโพดหวานประมาณ 2-3 วัน

ชัญลักษณ์ เตียวช่อง (2561) อธิบายว่า เมื่อหยุดเมล็ด และกลบดินเสร็จทั่วแปลง ควรให้น้ำทันที แต่หากปลูกในฤดูฝน อาจรอวันฝนตกหรือปลูกในขณะที่ดินชื้น ในระยะแรกหากเป็นดินร่วนหรือดินร่วนเหนียว ควรให้น้ำข้าวโพดหวานอย่างน้อย 2 วัน/ครั้ง และเมื่อข้าวโพดตั้งต้นได้อาจให้เพียง 4-6 วัน/ครั้ง ในอัตราที่ดินไม่แฉะ และไม่เกิดน้ำท่วมขัง หากเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทราย ควรให้น้ำข้าวโพดหวานของระยะแรกอย่างน้อย 2 วัน/ครั้ง และเมื่อข้าวโพดตั้งต้นได้อาจให้เพียง 2-3 วัน/ครั้ง ในอัตราที่ดินไม่แฉะ และไม่เกิดน้ำท่วมขังเช่นกัน และหากพบข้าวโพดหวานมีลักษณะใบม้วนในช่วงเวลาแสงแดดจัด แสดงว่าดินมีความชื้นน้อย และข้าวโพดมีอาการขาดน้ำ ควรรีบให้น้ำทันที ส่วนก่อนเก็บเกี่ยวผลผลิตประมาณ 5-7 วันควรหยุดให้น้ำเพื่อให้ข้าวโพดหวานสะสมแป้ง และน้ำตาลในเมล็ดให้มากที่สุดก่อนการเก็บเกี่ยว

ไพศาล หิรัญมาศสุวรรณ (2564) อธิบายว่า ระยะที่ข้าวโพดหวานขาดน้ำไม่ได้คือระยะ 7 วันแรกหลังปลูก เป็นระยะที่ข้าวโพดกำลังงอก ถ้าข้าวโพดหวานขาดน้ำช่วงนี้จะทำให้การงอกไม่ดี จำนวนต้นต่อพื้นที่ก็จะน้อยลงจะทำให้ผลผลิตลดลงไปด้วย ระยะที่ขาดน้ำไม่ได้คือช่วงหนึ่งคือระยะออกดอก การขาดน้ำในช่วงนี้จะมีผลทำให้การผสมเกสรไม่สมบูรณ์ การติดเมล็ดจะไม่ดี ติดเมล็ดไม่เต็มถึงปลายหรือติดเมล็ดเป็นบางส่วน ซึ่งฝักที่ได้จะขายได้ราคาต่ำ โดยปกติถ้าเป็นพื้นที่ที่สามารถให้น้ำได้ควรให้น้ำทุก 3-5 วัน ขึ้นกับสภาพต้นข้าวโพดและสภาพอากาศ แต่ช่วงที่ควรให้น้ำเพิ่มขึ้นคือช่วงที่ข้าวโพดกำลังงอกและช่วงออกดอก

4.2.2 การใส่ปุ๋ย

ไพศาล หิรัญมาศสุวรรณ (2564) อธิบายว่า ปุ๋ยเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการปลูกข้าวโพดหวาน เพราะปัจจุบันพื้นที่การเกษตรของประเทศไทยเป็นพื้นที่ที่มีการปลูกพืชติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน ทำให้ความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง จึงควรใส่ธาตุอาหารพืช (ปุ๋ย) เพิ่มเติมลงในดิน การใส่ปุ๋ยในข้าวโพดหวานมีขั้นตอนดังนี้

การใส่ปุ๋ยรองพื้น สูตรปุ๋ยที่แนะนำคือ 15-15-15 หรือ 25-7-7 หรือ 16-16-8 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ ใส่พร้อมปลูกหรือใส่ขณะเตรียมดิน ควรใส่ปุ๋ย 3 ครั้ง ดังนี้

– ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1 ที่ 14 วันหลังปลูก โดยดินร่วนปนทราย ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 ดินเหนียวใส่ปุ๋ยสูตร 16-20-0 อัตรา 50 กิโลกรัม/ไร่

– ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 เมื่อต้นข้าวโพดอายุ 25 – 30 วัน ปุ๋ยสูตร 21-0-0 อัตรา 50 กิโลกรัม/ไร่ หรือปุ๋ยยูเรีย สูตร 46-0-0 อัตรา 25-30 กิโลกรัม/ไร่ หากสภาพดินทรายให้เพิ่มสูตร 21-0-0 เป็น 80 กิโลกรัม/ไร่ หรือปุ๋ยยูเรียเป็น 44 กิโลกรัม/ไร่

4.2.3 การป้องกันกำจัดวัชพืช

ไพศาล หิรัญมาศสุวรรณ (2564) อธิบายว่า การดูแลข้าวโพดหวานในระยะแรกของการเติบโต ได้แก่ การควบคุมวัชพืช การป้องกันกำจัดโรคและแมลง มีวิธีปฏิบัติต่อไปนี้

1) **วิธีธรรมชาติ** ด้วยการควบคุมวัชพืช ใน 2 แนวทาง ได้แก่ เตรียมดิน การคายหญ้า และการพรวนดินพูนโคน

– การควบคุมวัชพืชด้วยการเตรียมดิน เป็นขั้นตอนสำคัญในการปลูกข้าวโพดหวานเพื่อให้ได้ผลผลิตต่อไร่สูง เพราะดินที่ร่วนซุยจะเหมาะกับการงอกของเมล็ด ทำให้รากหยั่งลึกแทรกตัวในดิน และนำสารอาหาร และแร่ธาตุได้ดี ทำให้ผลผลิตต่อไร่จะสูงตาม

– การควบคุมวัชพืชด้วยการคายหญ้า และการพรวนดินพูนโคน โดยการถากด้วยจอบให้วัชพืชหลุดจากดิน หลังจากนั้น ทำการพูน โคนต้นด้วยจอบจากดินบริเวณร่องแปลงให้สูงขึ้น โดยทั่วไปการคายหญ้า และพูน โคนนิยมทำหลังจากต้นข้าวโพดหวานงอกแล้ว 3-4 สัปดาห์ ซึ่งพร้อมกับการใส่ปุ๋ยครั้งแรกพอดี

2) **การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช** แบ่งเป็นการใช้สารก่อนปลูก การใช้ก่อนวัชพืชงอก และการใช้หลังวัชพืชงอก

– การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชก่อนการปลูกพืช (pre-planting) มีวัตถุประสงค์เพื่อกำจัดวัชพืชในขั้นตอนการเตรียมดินเพื่อช่วยลดวัชพืช โดยฉีดพ่นก่อนเตรียมดิน 3-10 วัน

ขึ้นกับชนิดวัชพืช โดยเฉพาะกรณีเร่งปลูก และไม่มีเวลาไถตากดิน แต่ทั้งนี้ ควรใช้สารกำจัดวัชพืชที่ไม่มีฤทธิ์ตกค้าง

– การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชก่อนข้าวโพดงอก (Pre-Mergence) เป็นการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชชนิดเลือกทำลายวัชพืชสำหรับป้องกันเมล็ดวัชพืชงอก และยับยั้งการเติบโตหรือทำลายต้นกล้าวัชพืชที่งอกแล้วที่ยังอยู่ใต้ดิน โดยการพ่นสารเคมีทันทีหลังการปลูกข้าวโพดหวาน สารเคมีที่ใช้ เช่น พาราควอท ไกลโฟเสท อะลาคลอร์ เป็นต้น

– การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชหลังข้าวโพดงอก (Post-Emergence) เป็นสารเคมีกำจัดวัชพืชหลังจากข้าวโพดหวาน และวัชพืชงอก ทั้งในระยะต้นกล้าหรือเติบโตแล้ว ซึ่งควรใช้ก่อนข้าวโพดหวานหรือวัชพืชออกดอก แต่การใช้สารกลุ่มนี้ต้องระมัดระวังเมื่อหลังพ่นควรให้มีการปลอดฝนประมาณ 4 ชั่วโมง เพื่อให้ยาออกฤทธิ์ สารในกลุ่มนี้ ได้แก่ พาราควอท ไกลโฟเสท อะลาคลอร์ เป็นต้น

ถ้าแปลงปลูกข้าวโพดหวานมีวัชพืชขึ้นมากจะทำให้ข้าวโพดไม่สมบูรณ์ ผลผลิตจะลดลงจึงควรมีการกำจัดวัชพืชในแปลงปลูก วิธีการกำจัดวัชพืชสามารถทำได้ดังนี้ การฉีดยาคุมวัชพืช ใช้อะลาคลอร์ ฉีดพ่นลงดินหลังจากปลูกก่อนที่วัชพืชจะงอกขณะฉีดพ่นดินควรมีความชื้นเพื่อทำให้ยามีประสิทธิภาพดีขึ้น ใช้วิธีการเขตกรรม ถ้าหากจำเป็นต้องใช้สารเคมีควรได้รับคำแนะนำจากนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง หรือเจ้าหน้าที่โรงงานผู้ส่งเสริมการปลูก

4.3 การเก็บเกี่ยวข้าวโพดหวาน

ไพศาล หิรัญมาสสุวรรณ (2564) อธิบายว่า โดยปกติข้าวโพดหวานจะเก็บเกี่ยวเมื่อมีอายุประมาณ 70-75 วันหลังปลูก แต่ระยะที่เหมาะสมสำหรับการเก็บเกี่ยวที่สุด คือ ระยะ 18-20 วันหลังข้าวโพดออกใหม่ 50% (ข้าวโพด 100 ต้นมีใหม่ 50 ต้น) ข้าวโพดหวานพันธุ์ ไฮ-บริดจ์ 10 จะเก็บเกี่ยวที่อายุประมาณ 68-70 วัน และพันธุ์ไฮ-บริดจ์ 3 จะเก็บเกี่ยวที่อายุประมาณ 65-68 วันหลังปลูก แต่ถ้าปลูกในช่วงอากาศหนาวเย็นอายุการเก็บเกี่ยวอาจจะยืดออกไปอีก หลังจากเก็บเกี่ยวแล้วควรรีบส่งโรงงานหรือจำหน่ายโดยเร็ว เพื่อป้องกันการสูญเสียน้ำ หากขาดน้ำจะมีผลต่อเมล็ดและน้ำหนักรวมของฝัก

ชัญลักษณ์ เตี้ยย่อง (2561) อธิบายว่า ระยะเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม ระยะเก็บเกี่ยวข้าวโพดหวานถือเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะหากเก็บเกี่ยวเร็วเกินไป ข้าวโพดจะหวานน้อย หากเก็บเกี่ยวช้าเกินไป ข้าวโพดหวานจะมีความหวานลดลงเช่นกัน ระยะการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม คือ หลังข้าวโพดออกใหม่ 18-20 วัน หรือ พบว่า ใหม่ข้าวโพดเปลี่ยนเป็นสีดำ หรือเมล็ดส่วนปลายของฝักเปลี่ยนเป็นสีเหลือง หากเมล็ดสีขาวแสดงว่าข้าวโพดอ่อนเกินไป หากเมล็ดสีเหลือง และเมล็ดเริ่ม

เหี่ยวแสดงว่าแก่จัดเกินไป วิธีการเก็บเกี่ยว ให้ใช้มือหักฝักสดบริเวณก้านฝักที่ติดลำต้น ฝักข้าวโพดหวาน จะคงความสดได้ประมาณ 24 ชั่วโมง แต่ยืดอายุความสดได้ด้วยการตัดให้มีส่วนลำต้นปล้องด้านบน และด้านล่างติดที่ฝัก ซึ่งยืดอายุความสด และความหวานได้อีก 24 ชั่วโมง รวมเป็น 48 ชั่วโมง การจัดการหลังเก็บเกี่ยว หลังเก็บเกี่ยวผลผลิต ควรเก็บฝักข้าวโพดหวานในที่ร่ม และไม่ได้รับแสง ไม่กองฝักข้าวโพดบนพื้นดิน ควรวางบนพื้นที่ยกสูงด้วยไม้หรือวางกองบนพื้นซีเมนต์ที่ทำความสะอาดแล้ว และไม่กองสูงในปริมาณมาก เพราะจะทำให้ข้าวโพดร้อน เกิดการง้ำ ความหวานลดลง เปลือกหุ้มฝักเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล

สรุปได้ว่า การปลูกข้าวโพดหวาน หลังการเก็บเกี่ยวข้าวในเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน และเก็บเกี่ยวในเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม จะต้องทำการเตรียมดินเพื่อให้การปลูกข้าวโพดหวานได้ผลผลิตสูง ควรใช้พันธุ์ลูกผสม เมล็ดพันธุ์ที่นำมาปลูกควรมีความงอกสูงกว่า 85 เปอร์เซ็นต์ หยอด 1 เมล็ดต่อหลุม โดยใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ 1.0-1.2 กิโลกรัมต่อไร่ มีการดูแลรักษา การให้น้ำควรให้น้ำทุก 3-5 วัน ขึ้นกับสภาพต้นข้าวโพดและสภาพอากาศ ช่วงที่ข้าวโพดกำลังงอก และช่วงออกดอก ควรให้น้ำถี่ขึ้น การใส่ปุ๋ยควรใส่ปุ๋ย 3 ครั้ง คือใส่พร้อมปลูกหรือใส่ขณะเตรียมดิน ใส่ปุ๋ย ที่ 14 วันหลังปลูก และใส่ปุ๋ยเมื่อต้นข้าวโพดอายุ 25 – 30 วัน การป้องกันกำจัดวัชพืชใช้วิธี เหยดกรรม และการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช การเก็บเกี่ยวข้าวโพดหวานระยะที่เหมาะสมสำหรับการเก็บเกี่ยวที่สุด คือ ระยะ 18-20 วันหลังข้าวโพดออกใหม่ 50% (ข้าวโพด 100 ต้นมีไหม 50 ต้น) หลังเก็บเกี่ยวผลผลิต ควรเก็บฝักข้าวโพดหวานในที่ร่ม และไม่ได้รับแสง ไม่กองฝักข้าวโพดบนพื้นดิน ควรวางบนพื้นที่ยกสูงด้วยไม้หรือวางกองบนพื้นซีเมนต์เพราะจะทำให้ข้าวโพดร้อน เกิดการง้ำ ความหวานลดลง เปลือกหุ้มฝักเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล โดยการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ในการกำหนดประเด็นศึกษาเกี่ยวกับการได้รับความรู้ และความรู้ของเกษตรกร เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และความต้องการของเกษตรกรใน การส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

5. การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ประกอบด้วย ความหมายและความสำคัญมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และข้อกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจประเมินมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และขั้นตอนการตรวจรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีโดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1 ความหมายและความสำคัญของมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

5.1.1 ความหมายของมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม หมายถึง แนวทางในการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีตรงตามมาตรฐานที่กำหนด ได้ผลผลิตสูงคุ้มค่าการลงทุน และขบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค มีการใช้ทรัพยากรที่เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความยั่งยืนทางการเกษตรและไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม โดยหลักการนี้ได้รับการกำหนดโดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO)

5.1.2 ความสำคัญของมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) คือ แนวทางในการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีและปลอดภัยตามมาตรฐานที่กำหนด โดยขบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค ปราศจากการปนเปื้อนของสารเคมีไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมมีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ผลผลิตสูงคุ้มค่าการลงทุน การผลิตตามมาตรฐาน GAP คือ การก่อให้เกิดความยั่งยืนทางการเกษตร สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ มาตรฐาน GAP เป็นมาตรฐานที่ครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตรอย่างครบวงจร ตั้งแต่ บังคับจัดการผลิ การผลิต การเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การบรรจุหีบห่อ และการขนส่งการผลิต

5.2 หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจประเมินมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2557, น. 1-12) จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าวโพดหวาน ซึ่งเป็นมาตรฐานการปฏิบัติที่ระบุรายละเอียดข้อกำหนดด้านการจัดการกระบวนการผลิตที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติที่ดีทางการผลิตพืชทุกชนิด โดยคำนึงถึง สิ่งแวดล้อม สุขภาพ ความปลอดภัย และสวัสดิภาพของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ปลอดภัยจากศัตรูพืชเหมาะสม กับการบริโภค และมีคุณภาพเป็นที่พึงพอใจของผู้บริโภค โดยมีข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าวโพดหวาน รายละเอียดดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าวโพดหวาน

แหล่งน้ำ	แหล่งน้ำต้องสะอาด ไม่มีการปนเปื้อนของวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตราย
พื้นที่ปลูก	ต้องไม่มีวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตรายที่จะทำให้เกิดการตกค้างหรือปนเปื้อน
การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร	ใช้ตามคำแนะนำหรืออ้างอิงของกรมวิชาการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้อง
การจัดการกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลิตผลคุณภาพ	ปฏิบัติและจัดการการผลิตตามแผนควบคุมการผลิต
การผลิตให้ปลอดจากศัตรูพืช	สำรวจ ป้องกัน และกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้อง
การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	เก็บเกี่ยวผลผลิตในระยะเวลาที่เหมาะสมตามแผนควบคุมการผลิต
การเก็บรักษาและการขนย้ายผลิตผลภายในแปลง	สถานที่เก็บรักษาต้องสะอาด อากาศถ่ายเทได้ดีสามารถป้องกันการปนเปื้อนของวัตถุ
ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2557)	

ซึ่งได้กำหนดรายละเอียดเป็นเกณฑ์กำหนด และวิธีการตรวจประเมิน ตรวจประเมินมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าวโพดหวาน ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 เกณฑ์กำหนด และวิธีการตรวจประเมินตรวจประเมินมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าวโพดหวาน

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
1. แหล่งน้ำ	- น้ำที่ใช้ต้องได้จากแหล่งที่ไม่มีสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนวัตถุอันตรายและจุลินทรีย์	- ตรวจพินิจสภาพแวดล้อม หากอยู่ในสถานะเสี่ยงให้ตรวจสอบและวิเคราะห์คุณภาพน้ำ
2. พื้นที่ปลูก	- ต้องเป็นพื้นที่ที่ไม่มีวัตถุอันตรายและจุลินทรีย์ที่จะทำให้เกิดการตกค้างหรือปนเปื้อนในผลิตผล	- ตรวจพินิจสภาพแวดล้อม หากอยู่ในสถานะเสี่ยงให้ตรวจสอบและวิเคราะห์คุณภาพดิน

ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2557)

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
3. การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร	<ul style="list-style-type: none"> - หากมีการใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตให้ใช้ตามคำแนะนำหรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร หรือ ตามฉลากที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร - กระทบวงเกษตรและสหกรณ์ - ต้องใช้สารเคมีให้สอดคล้องกับรายการ - ห้ามใช้วัตถุอันตรายที่ระบุในทะเบียนวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ห้ามใช้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ตรวจสอบสถานที่เก็บรักษาวัตถุอันตรายทางการเกษตร - สารเคมีที่ประเทศคู่ค้าอนุญาตให้ใช้ตรวจบันทึกข้อมูลการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร และสุ่มตัวอย่างวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลิตภัณฑ์มีข้อสงสัย
4. การเก็บรักษาและการขนย้ายผลิตผลภายในแปลง	<ul style="list-style-type: none"> - สถานที่เก็บรักษาต้องสะอาด อากาศถ่ายเทได้ดีและสามารถป้องกันการปนเปื้อนของวัตถุแปลกปลอม วัตถุอันตรายและสัตว์พาหะนำโรค - อุปกรณ์และพาหนะในการขนย้ายต้องสะอาดปราศจากการปนเปื้อนสิ่งอันตรายที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค - ต้องขนย้ายผลิตผลอย่างระมัดระวัง 	<ul style="list-style-type: none"> - ตรวจพินิจสถานที่ อุปกรณ์ ภาชนะบรรจุขั้นตอนและวิธีการขนย้ายผลิตผล
5. การบันทึกข้อมูล	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องมีการบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร - ต้องมีการบันทึกข้อมูลการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืช - ต้องมีการบันทึกข้อมูลการจัดการเพื่อให้ได้ผลิตผลคุณภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> - ตรวจสอบบันทึกข้อมูลของเกษตรกรตามแบบบันทึกข้อมูล
6. การผลิตให้ปลอดภัยจากศัตรูพืช	<ul style="list-style-type: none"> - ผลิตผลที่เก็บเกี่ยวแล้ว ต้องไม่มีศัตรูพืชติดอยู่ถ้าพบต้องตัดแยกไว้ต่างหาก 	<ul style="list-style-type: none"> - ตรวจสอบบันทึกข้อมูลการสำรวจศัตรูและการป้องกันกำจัด - ตรวจพินิจผลการตัดแยก

ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2557)

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
7. การจัดการ กระบวนการ ผลิตเพื่อให้ได้ ผลิตผลคุณภาพ	- การปฏิบัติและการจัดการตามแผน ควบคุมการผลิต - คัดแยกผลิตผลด้อยคุณภาพไว้ต่างหาก	- ตรวจสอบบันทึกข้อมูลการ ปฏิบัติและการจัดการเพื่อให้ได้ ผลิตผลคุณภาพ - ตรวจพินิจผลการคัดแยก
8. การเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติ หลังการ เก็บเกี่ยว	- เก็บเกี่ยวผลในระยะเวลาที่เหมาะสมตาม เกณฑ์ในแผนควบคุมการผลิต - อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บเกี่ยว ภาชนะ บรรจุและวิธีการเก็บเกี่ยวต้องสะอาดไม่ ก่อให้เกิดอันตรายต่อคุณภาพของผลผลิต และปนเปื้อนสิ่งอันตรายที่มีผลต่อความ ปลอดภัยในการบริโภค	- ตรวจสอบบันทึกการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว - ตรวจพินิจอุปกรณ์ ภาชนะ บรรจุ ขั้นตอนและวิธีการ เก็บเกี่ยว

ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2557)

หมายเหตุ: ข้อกำหนดในข้อ 1-5 สำหรับกระบวนการผลิตที่ได้ผลิตผลปลอดภัย ข้อกำหนด
ในข้อ 1 - 6 สำหรับกระบวนการผลิตที่ได้ผลิตผลปลอดภัยและปลอดภัยจากศัตรูพืช ข้อกำหนดในข้อ
1 - 8 สำหรับกระบวนการผลิตที่ได้ผลิตผลปลอดภัย ปลอดภัยจากศัตรูพืชและคุณภาพเป็นที่พึงพอใจ
ของผู้บริโภค

5.3 ขั้นตอนการตรวจรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

กรมวิชาการเกษตร (2563) อธิบายว่ารายละเอียดขั้นตอน การตรวจประเมิน
การตรวจต่ออายุ และการตรวจติดตามผล ของการรับรองแหล่งผลิต GAP พืช และการผลิตพืช
อินทรีย์ ประกอบด้วย

ขั้นตอนการตรวจประเมิน คณะผู้ตรวจประเมินดำเนินการตรวจประเมินเพื่อการ
รับรอง ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการตรวจประเมินแหล่งผลิต GAP พืช หรือการ
ตรวจประเมินการผลิตพืชอินทรีย์ และให้เป็นไปตามกำหนดการตรวจประเมินที่ได้กำหนดไว้
ซึ่งการตรวจประเมินประกอบด้วย การสัมภาษณ์ การตรวจเอกสาร/บันทึก การตรวจพินิจ/การ

สังเกตกิจกรรม และสภาวะของพื้นที่ที่ตรวจ และอาจมีการสุ่มตัวอย่าง ดิน น้ำ หรือพืช ในกรณีสงสัยโดยบันทึกข้อมูลการเก็บตัวอย่าง ในแบบบันทึกการเก็บตัวอย่างดิน น้ำ และพืชส่งวิเคราะห์ เพื่อส่งวิเคราะห์ต่อไป จากนั้นให้บันทึกสิ่งที่พบจากการตรวจประเมินในแบบบันทึกการตรวจประเมินแหล่งผลิตพืช เมื่อการตรวจประเมินแล้วเสร็จ คณะผู้ตรวจประเมินจะพิจารณาผลการตรวจประเมิน จัดทำแบบบันทึกข้อบกพร่องฟาร์ม และแจ้งให้เกษตรกรรับทราบผลการตรวจประเมิน พร้อมลงชื่อในแบบบันทึกข้อบกพร่องฟาร์ม และแบบบันทึกการเก็บตัวอย่างดิน น้ำ และพืชส่งวิเคราะห์ (ถ้ามี)

กรณีที่คณะผู้ตรวจประเมิน ตรวจประเมินครบทุกหัวข้อ ให้ผู้ตรวจประเมินจัดทำแบบสรุปการตรวจประเมินฟาร์ม

กรณีที่ไม่สามารถตรวจได้ครบทุกหัวข้อในการตรวจครั้งแรก ให้ดำเนินการนัดหมายการตรวจประเมินในครั้งต่อไป

กรณีมีข้อบกพร่องให้แจ้งเกษตรกรรับทราบและให้เกษตรกรเสนอแนวทางการแก้ไข และกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จ พร้อมนัดหมายช่วงเวลาในการตรวจประเมินครั้งต่อไป

ทั้งนี้ในระหว่างการตรวจประเมินเพื่อการรับรอง และการตรวจต่ออายุแหล่งผลิต GAP พืช ให้ยึดแนวทางในการดำเนินการดังนี้

5.3.1 การตรวจประเมินเพื่อการรับรอง

1) การตรวจประเมินเพื่อการรับรองจะทำการตรวจประเมินแต่ละรายไม่เกิน 3 ครั้ง หากการตรวจประเมินไม่สามารถเสร็จสิ้นได้ภายใน 3 ครั้ง ให้แจ้งผลการตรวจประเมินให้ผู้ยื่นคำขอทราบ จากนั้นสรุปผล เสนอคณะกรรมการรับรองมาตรฐานการผลิตพืช เพื่อยกเลิกคำขอต่อไป และหากประสงค์จะขอรับการรับรองต่อไปให้เกษตรกรยื่นคำขอใหม่เมื่อมีความพร้อม

2) การตรวจประเมินแก้ไขข้อบกพร่องจะตรวจไม่เกิน 2 ครั้ง ในข้อกำหนดเดียวกัน ถ้าไม่ดำเนินการแก้ไขจำเป็นต้องยกเลิกคำขอ

5.3.2 การตรวจต่ออายุ

1) การตรวจประเมินเพื่อต่ออายุการรับรองจะทำการตรวจประเมินแต่ละรายไม่เกิน 2 ครั้ง หากการตรวจประเมินไม่สามารถเสร็จสิ้นได้ภายใน 2 ครั้ง และเป็นปัญหาที่เกิดจากเกษตรกร กรมวิชาการเกษตรจะพิจารณายกเลิกคำขอ

2) การตรวจประเมินเพื่อต่ออายุการรับรอง ครั้งที่ 2 ต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นไม่เกินกว่า 60 วันนับจากวันตรวจต่ออายุครั้งแรก ถ้าไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดและเป็นปัญหาที่เกิดจากเกษตรกร กรมวิชาการเกษตรจะพิจารณาวันที่ต่ออายุการรับรองไม่ต่อจากใบรับรองฉบับเดิม

3) การตรวจประเมินเพื่อต่ออายุการรับรองทั้ง 2 ครั้งต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นไม่เกิน 60 วัน นับจาก วันตรวจต่ออายุครั้งแรก ถ้าไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดและปัญหาเกิดจากคณะผู้ตรวจประเมินให้ดำเนินการตรวจประเมินให้แล้วเสร็จโดยเร็ว และพิจารณาวันที่ต่ออายุการรับรองต่อจากใบรับรองฉบับเดิม

5.3.3 ขั้นตอนติดตามให้คำปรึกษาและประเมินแปลงเบื้องต้น ประกอบด้วย

1) การเตรียมการก่อนเข้าสถานที่ผลิต

(1) เมื่อได้รับมอบหมายจากหน่วยงานแล้วที่ปรึกษาของเกษตรกรดำเนินการตรวจสอบข้อมูลของเกษตรกรที่ส่งใบสมัครกับนายทะเบียนสำนักงานเกษตรจังหวัด

(2) ดำเนินการฝึกอบรมกลุ่มหรือชี้แจง แนะนำ เฉพาะรายสำหรับเกษตรกรที่ขอใบรับรอง

(3) จัดทำแผนปฏิบัติงานในสนาม รวมทั้ง แผนสนับสนุนด้านอำนาจการงบประมาณ ยานพาหนะและอื่น ๆ

(4) นัดหมายเกษตรกร เพื่อลงตรวจสถานที่ผลิต

(5) จัดทำกำหนดการให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรแต่ละกลุ่ม/รายและบันทึกการปฏิบัติงานทุกครั้ง

2) การดำเนินการให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรที่ขอใบรับรอง

(1) วางแผนและกำหนดการให้คำปรึกษาแก่เกษตรกร บันทึกแผนในรูปแบบกำหนดการให้คำปรึกษา

(2) พบเกษตรกรหรือผู้ผลิต แนะนำที่ปรึกษาเกษตรกร แจกแผนการให้คำปรึกษาแนะนำรวมถึงเวลาที่ใช้

(3) ดำเนินกิจการให้คำปรึกษาให้เกษตรกรปฏิบัติตามข้อกำหนดของระบบจัดการคุณภาพ: GAP พีช

(4) ดำเนินการตรวจสถานที่ผลิต ขบวนการผลิต บันทึกข้อมูลและเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐานการผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP พีช แต่ละชนิด

(5) ประเมินความพร้อมของเกษตรกรตามแบบประเมินแหล่งผลิตเบื้องต้น

(6) ในกรณีที่เกษตรกรรายใดไม่ผ่านการประเมินความพร้อมเบื้องต้นให้ดำเนินการดังต่อไปนี้ การตรวจครั้งที่ 1 พบว่าเกษตรกรไม่ผ่านการประเมินแปลงเบื้องต้นให้แจ้งข้อบกพร่องที่จะต้องให้เกษตรกรปรับปรุงแก้ไขแก่เกษตรกรและให้เกษตรกรปฏิบัติตามคำแนะนำติดตามการแก้ไขของเกษตรกรเป็นระยะ ๆ จนเกษตรกรพร้อมสำหรับให้ผู้ตรวจรับรองมา

ดำเนินการตรวจ ตามแบบบันทึกข้อบกพร่องการผลิตถ้าไม่ผ่านในการตรวจครั้งที่ 2 ให้เกษตรกร เริ่มต้นในขั้นตอนที่ 3 ใหม่อีกรอบจนกว่าจะผ่านการประเมินแปลงเบื้องต้น และถ้าตรวจครั้งที่ 3 ไม่ผ่านการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นอีกก็ให้ยกเลิกการตรวจประเมินของแปลงนั้น ๆ ในปีงบประมาณ

(7) ในกรณีที่เกษตรกรผ่านการประเมินแปลงเบื้องต้นแล้ว ที่ปรึกษาของเกษตรกรจะต้องจัดทำบันทึกผลการให้คำปรึกษารวมและเกษตรกรได้แก้ไขตามคำแนะนำเรียบร้อยแล้ว และพร้อมที่จะให้ผู้ตรวจรับรองดำเนินการตรวจสอบตามระบบของกรมวิชาการเกษตร ที่ปรึกษาจะส่งสรุปรายงานผลการให้คำปรึกษาเกษตรกรพร้อมคำร้องการขอรับรองแต่ละรายให้ นายทะเบียน

กรมวิชาการเกษตร (2562) อธิบายว่าการตรวจติดตามผล (Surveillance Audit) และการตรวจต่ออายุการรับรอง (Re-assessment Audit) ประกอบด้วย

1) กรมวิชาการเกษตรสงวนสิทธิ์ที่จะตรวจติดตามผลเพื่อติดตามการรักษาระบบการผลิตพืชที่ได้รับการรับรองอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง นับจากการตรวจประเมินเพื่อการรับรองครั้งแรกเสร็จสิ้น โดยในการตรวจติดตามผลจะดำเนินการตรวจประเมินในบางข้อกำหนดของมาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ.) แต่ต้องตรวจติดตามผลให้ครบทุกข้อกำหนดใน 1 รอบของการรับรอง ตามขั้นตอนที่กำหนดในหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการตรวจประเมิน

2) การตรวจต่ออายุการรับรองจะดำเนินการทุก 2 ปีสำหรับพืชล้มลุก และ 3 ปีสำหรับพืชยืนต้น โดยตรวจประเมินระบบทั้งหมด เพื่อออกใบรับรองฉบับใหม่ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการตรวจประเมินแหล่งผลิต GAP พืช (RE-2) โดยการตรวจประเมินเพื่อต่ออายุการรับรอง จะทำการตรวจประเมินไม่เกิน 2 ครั้ง หากไม่สามารถเสร็จสิ้นภายใน 2 ครั้ง กรมวิชาการเกษตรจะพิจารณายกเลิกการต่ออายุ กรณีพืชที่ขอต่ออายุการรับรองเป็นพืชล้มลุก ให้เกษตรกรยื่นคำขอต่ออายุการรับรองก่อนเริ่มปลูกพืชในรอบการผลิตใหม่ ภายในปีที่ใบรับรองฉบับเดิมจะหมดอายุ ซึ่งกรมวิชาการเกษตรจะตรวจประเมินเพื่อต่ออายุการรับรอง โดยตรวจประเมินทั้งระบบ

3) กรณีที่ผู้ได้รับการรับรองไม่ยื่นคำขอต่ออายุการรับรองภายในระยะเวลาที่กำหนด และใบรับรองฉบับเดิมสิ้นอายุการรับรอง กรมวิชาการเกษตรจะถือว่าขาดอายุการรับรองโดยปริยาย

4) การตรวจกรณีพิเศษ (Special Audit) กรมวิชาการเกษตร ขอสงวนสิทธิ์ที่จะดำเนินการตรวจประเมินโดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า ในกรณีต่อไปนี้

(1) มีข้อสงสัยว่า การปฏิบัติไม่สอดคล้องตามข้อกำหนดของมาตรฐานมาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ.)

- (2) มีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญที่มีผลต่อระบบการผลิตพืช
- (3) เมื่อมีการวิเคราะห์ข้อร้องเรียนหรือข้อมูลแล้วเห็นว่า ผู้ได้รับการรับรองไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด หรือหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการรับรองของกรมวิชาการเกษตร
- (4) เมื่อได้รับการแจ้งเตือนจากประเทศคู่ค้า หรือหน่วยงานภาครัฐเกี่ยวกับปัญหาที่อาจมีผลกระทบต่อผู้บริโภคของพืชชนิดนั้นๆ
- (5) กรณีมีมติจากคณะกรรมการรับรอง ให้มีการตรวจประเมินเพิ่มเติม

สรุปได้ว่า การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เป็นมาตรฐานการปฏิบัติที่มีรายละเอียดตามข้อกำหนดด้านการจัดการกระบวนการผลิตที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติที่ดีทางการผลิตพืชทุกชนิด โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม สุขภาพ ความปลอดภัย และสวัสดิภาพของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ปลอดภัยจากศัตรูพืชเหมาะสม กับการบริโภค และมีคุณภาพเป็นที่พึงพอใจของผู้บริโภค มีขั้นตอนการตรวจรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี คณะผู้ตรวจประเมินดำเนินการตรวจประเมินเพื่อการรับรอง ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการตรวจประเมินแหล่งผลิต GAP พืช ในกรณีมีข้อบกพร่องให้แจ้งเกษตรกรรับทราบและให้เกษตรกรเสนอแนวทางการแก้ไข และกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จพร้อมนัดหมายช่วงเวลาในการตรวจประเมินครั้งต่อไป ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีมาเป็นแนวทางการในการสร้างประเด็นคำถามในตอน 2.2 ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อให้ทราบว่าเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ที่จะสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

6. สภาพทั่วไปของตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตข้าวโพดหวาน

สำนักงานเกษตรอำเภอนาแก (2563, น. 1-3) ได้รายงานสภาพทั่วไปของตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย สภาพด้านกายภาพ สภาพด้านชีวภาพ และสภาพด้านเศรษฐกิจ โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.1 สภาพด้านกายภาพ

6.1.1 ที่ตั้งของตำบลนาคู

ตำบลนาคู เป็นตำบลหนึ่งของอำเภอนาแก ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอนาแก เดิมราษฎรชาวบ้านนาคู ได้อพยพมาจากฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง แขวงสุวรรณเขต (สะหวันนะเขต) ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2311 โดยการนำของท้าวหลวงราช มาแสวงหาที่ทำกินและที่อยู่อาศัย เห็นสภาพพื้นที่เหมาะสม มีลำน้ำก่ำไหลผ่าน บริเวณทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำนาทำไร่ จึงเลือกเป็นสถานที่ตั้งบ้านเรือน โดยยึดเอาไม้แก่นจันทน์ (ไม้จันทน์) ไม้แก่นคู (ไม้มะคู) ซึ่งเป็นไม้สิริมงคลตั้งเป็นชื่อบ้านให้สอดคล้องกับชื่อไม้ทั้งสอง จนถึง พ.ศ. 2456 ทางราชการจึงได้ยกฐานะขึ้นเป็นตำบลนาคู

ภาพที่ 2.1 แผนที่ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาแก (2563)

ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของอำเภอนาแก ระยะห่างประมาณ 6 กิโลเมตร โดยใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2133 ระหว่างอำเภอนาแก-จังหวัดนครพนม แยกเข้าถนนลาดยาง สายหนองหอยน้อย-แชนนง ห่างจากจังหวัดนครพนมไปทางทิศใต้ 64 กิโลเมตร หรือใช้เวลาเดินทาง 1 ชั่วโมง จากจังหวัดนครพนมมาสู่ตำบลนาคู

ทิศเหนือ

ติดกับ ตำบลพระซอง อำเภอนาแก

ทิศใต้

ติดกับ ตำบลนาแก,ตำบลพิมาน อำเภอนาแก

ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลท่าลาด อำเภอธวัชชัย
 ทิศตะวันตก ติดกับ หนองสังข์ อำเภอนาแก

6.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

ตำบลนาคู มีสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบและที่ราบลุ่มตามลำน้ำท่าและลำน้ำบัง เป็นทุ่งนา สลับป่าโปร่ง โดยมีพื้นที่ 33.78 ตารางกิโลเมตร (พื้นที่ทั้งหมด 21,112.5 ไร่) แยกเป็น

- เนื้อที่ทำนา	14,741 ไร่
- เนื้อที่ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	196 ไร่
- เนื้อที่ป่าผลัดใบสมบูรณ์	2,983 ไร่
- เนื้อที่อยู่อาศัย	1,153 ไร่
- สถานที่ราชการ	251 ไร่
- พื้นที่น้ำ	1,118 ไร่
- เนื้อที่อื่น ๆ	279 ไร่

6.1.3 ลักษณะภูมิอากาศ ตำบลนาคู แบ่งเป็น 3 ฤดู ได้แก่

1) ฤดูร้อน ช่วงเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม เกิดจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และเป็นระยะที่ขั้วโลกเหนือหันเข้าหาดวงอาทิตย์ โดยเฉพาะเดือนเมษายนมีดวงอาทิตย์อยู่เกือบตรงศีรษะในเวลาเที่ยงวัน ทำให้ได้รับความร้อนจากดวงอาทิตย์เต็มที่ สภาพอากาศจึงร้อนอบอ้าวทั่วไป ในฤดูนี้แม้ว่าโดยทั่วไปจะมีอากาศร้อนและแห้งแล้ง แต่บางครั้งอาจมีมวลอากาศเย็นจากประเทศจีนแผ่ลงมาปกคลุมถึงประเทศไทยตอนบน ทำให้เกิดการปะทะกันของมวลอากาศเย็นกับมวลอากาศร้อนที่ปกคลุมอยู่เหนือประเทศไทย ซึ่งก่อให้เกิดพายุฝนฟ้าคะนองและลมกระโชกแรงหรืออาจมีลูกเห็บตกก่อให้เกิดความเสียหายได้ พายุฝนฟ้าคะนองที่เกิดขึ้นในฤดูนี้มักเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "พายุฤดูร้อน" ลักษณะของอากาศในฤดูร้อนใช้เกณฑ์อุณหภูมิสูงสุดของแต่ละวัน

2) ฤดูฝน ช่วงเดือนมิถุนายนถึงตุลาคม เกิดจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย และร่องความกดอากาศต่ำพาดผ่านประเทศไทยทำให้มีฝนชุกทั่วไป ร่องความกดอากาศต่ำนี้ปกติจะพาดผ่านภาคใต้ในเดือนพฤษภาคม แล้วจึงเลื่อนขึ้นไปทางเหนือตามลำดับจนถึงช่วงประมาณปลายเดือนมิถุนายน จะพาดผ่านอยู่บริเวณประเทศจีนตอนใต้ ทำให้ฝนในประเทศไทยลดลงระยะหนึ่ง และเรียกว่าเป็น "ช่วงฝนทิ้ง" ซึ่งอาจนานประมาณ 1-2 สัปดาห์หรือบางปีอาจเกิดขึ้นรุนแรงและมีฝนน้อยนานนับเดือน ในเดือนกรกฎาคม ปกติร่องความกดอากาศต่ำจะเลื่อนกลับลงมาทางใต้พาดผ่านบริเวณประเทศไทยอีกครั้ง ทำให้มีฝนชุกต่อเนื่อง

3) **ฤดูหนาว** ช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทยตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม ในช่วงกลางเดือนตุลาคมนานราว 1-2 สัปดาห์ เป็นช่วงเปลี่ยนจากฤดูฝนเป็นฤดูหนาว อากาศแปรปรวนไม่แน่นอน อาจเริ่มมีอากาศเย็นหรืออาจยังมีฝนฟ้าคะนอง โดยเฉพาะบริเวณภาคกลางตอนล่างและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลักษณะของอากาศในฤดูหนาว ลักษณะของอากาศในฤดูหนาวใช้เกณฑ์อุณหภูมิต่ำสุดของแต่ละวัน

6.1.4 ลักษณะของดิน ตำบลนาคู่ แบ่งเป็น 3 ลักษณะใหญ่ๆ คือ

1) **มีลักษณะพื้นที่ราบเรียบ** มีความลาดชัน 1-2 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึก การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เนื้อดินเป็นดินร่วน ดินร่วนปนทรายแข็ง ส่วนดินล่างมีเนื้อดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแข็ง ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ มีข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์คือ ในฤดูฝนจะถูกน้ำท่วมสูงเป็นระยะเวลานานยากต่อการแก้ไขปรับปรุง

2) **มีลักษณะสภาพพื้นที่ราบเรียบ** ความลาดชันของพื้นที่ 1-2 เปอร์เซ็นต์ อยู่เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง ประมาณ 121-151 เมตร มีพอกเศษหินหรือลูกรังในชั้นดินระดับตื้นมีการระบายน้ำเร็ว ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนหรือดินทราย ค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 5.1-6.5 ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนสีลาแลงหรือดินเหนียวปนทรายปนกรวด ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ การใช้ประโยชน์ของที่ดินในหน่วยนี้ส่วนใหญ่ใช้ในการปลูกข้าว การใช้ดินในปัจจุบัน ปลูกข้าวนาปี อาศัยน้ำฝน ปัญหาของดินในหน่วยนี้ คือ ดินมีลูกรังปะปนอยู่ในชั้นดินมาก ทำให้ยากต่อการไถพรวนและมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

3) **ลักษณะของดินมีข้อจำกัดเกี่ยวกับเป็นพื้นที่ดินเค็ม** ซึ่งบริเวณนี้พบทั้งดินเค็มมาก (มีคราบเกลือกว่า 51% ของพื้นที่) และที่ดินเค็มปานกลาง (มีคราบเกลือ 11-51% ของพื้นที่) บริเวณที่มีดินเค็มนี้เป็นอุปสรรคต่อการปลูกพืชทนเค็มไม่ได้ การใช้ประโยชน์จึงควรมีการปรับปรุงคุณสมบัติทางกายภาพของดินให้ดีขึ้น โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์วัตถุและวัสดุปรับปรุงดินบางชนิดมาใช้ เช่น ยิบซัม ปูน แกลบ เพื่อคลุมดินหรือปลูกพืชคลุมดิน ไม่ปล่อยให้ดินให้ว่างเปล่าเพื่อป้องกันไม่ให้เกลือจากดินล่างขึ้นมาสะสมบนผิวดิน นอกจากนี้ควรใช้พันธุ์ที่ทนเค็มปลูก เช่น ข้าวพันธุ์ข้าวดอกมะลิ 115 ข้าวพันธุ์ กข.6 ข้าวพันธุ์ กข.8 หรือ กข.15 และข้าวเหนียวสันป่าตอง

6.1.5 ลักษณะของแหล่งน้ำ

เป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ โดยมีลำน้ำท่าและลำน้ำบังไหลผ่าน และมีแหล่งน้ำธรรมชาติกระจายทั่วพื้นที่ตำบล นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น คือ โครงการประดูระบายน้ำบ้านนาคู่ ตามพระราชดำริ สร้างกั้นลำน้ำท่า เพื่อเป็นการกักเก็บน้ำสำหรับอุปโภคบริโภค และก่อสร้างเขตชลประทาน โดยมีสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองหอย พื้นที่ได้รับประโยชน์จาก

การพัฒนาระบบชลประทานของอาคารบังคับน้ำบ้านนาคู่ ประมาณ 19,211 ไร่ และปลูกพืชโดยใช้
เกษตรน้ำฝน

6.2 สภาพด้านชีวภาพ

6.2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร ประชากรตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัด
นครพนมจำแนกรายหมู่บ้านทั้ง 11 หมู่บ้าน รายละเอียดตามตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 แสดงจำนวนประชากรตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

หมู่ที่	ชื่อบ้าน	จำนวนประชากร			จำนวนครัวเรือน
		ชาย	หญิง	รวม	
1	บ้านหนองหอยน้อย	445	377	822	221
2	บ้านนาคู่กลาง	274	255	529	137
3	บ้านคำอ้อม	313	288	611	168
4	บ้านเขื่อนนาง	315	277	582	155
5	บ้านนาจันทะ	267	274	541	151
6	บ้านน้ำบ่อ	435	433	868	225
7	บ้านนาคู่ใต้	248	269	517	191
8	บ้านนาคู่เหนือ	288	262	551	156
9	บ้านนาคู่ย่อย	114	115	229	74
11	บ้านหนองหอยน้อย	341	365	715	193
11	บ้านคำอ้อม	215	237	452	118
	รวม	3,244	3,152	6,396	1,776

ที่มา : สำนักงานจังหวัดนครพนม (2565)

6.2.2 ช่วงอายุและจำนวนประชากร

การจำแนกช่วงอายุและจำนวนประชากรของตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัด
นครพนม รายละเอียดดังตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 แสดงการจำแนกช่วงอายุและจำนวนประชากรของตำบลนาคู อำเภอนาแก
จังหวัดนครพนม

ช่วงอายุ	ชาย	หญิง	รวม
อายุ 0-14 ปี	621	550	1,171
อายุ 15-59 ปี	2,317	2,202	4,519
อายุ ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป	306	400	706
รวม	3,244	3,152	6,396

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาแก (2564)

6.2.3 การทำเกษตร

การปลูกพืช ประชาชนส่วนใหญ่ทำนาข้าวเป็นหลัก โดยเน้นการทำนาปี ส่วนนาปรังนั้นทำได้เป็นบางปี นอกจากนี้ยังมีการปลูกพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ ได้แก่ ข้าวโพด ถั่วลิสง มันสำปะหลัง เป็นต้น ซึ่งจะปลูกในช่วงหลังฤดูเก็บเกี่ยวข้าวนาปี

การประมง มีการทำประมงน้ำจืด โดยการจับปลาในลำน้ำท่า ลำน้ำบัง และลำห้วยสาธารณะ โดยเป็นการจับปลาแบบประมงพื้นบ้าน ใช้แห ลอบ ไซ เบ็ด ในการทำประมง และมีการเลี้ยงปลาในบ่อน้ำส่วนตัวเป็นบางส่วน

การปศุสัตว์ มีการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจในครัวเรือน เช่น หมู วัว กระบือ สุกร เป็ด ไก่ เป็นต้น โดยเน้นตลาดในพื้นที่หรือชุมชน ซึ่งไม่มีลักษณะของการทำปศุสัตว์แบบฟาร์มใหญ่หรือการทำแบบ Contract farming

6.3 สภาพด้านเศรษฐกิจ

แรงงาน กลุ่มแรงงานหลักเป็นแรงงานในพื้นที่ตำบลนาคู หรืออาจมีแรงงานจากนอกพื้นที่บ้างในบางกรณี และกลุ่มแรงงานบางส่วนของตำบลนาคูไปทำงานในต่างจังหวัด เช่น โรงงานอุตสาหกรรม งานก่อสร้าง เป็นต้น สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกของตำบลนาคู ที่ผลิตขึ้นเองในชุมชน ดังนี้

- 1) ผ้าทอ ได้แก่ ผ้าห่ม ผ้าขาวม้า ผ้ามัดหมี่ เป็นต้น
- 2) หมวกสานจากเส้นพลาสติกและใบลาน
- 3) ข้าวโพด

สรุปได้ว่า สภาพทั่วไปของตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม มีสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบและที่ราบลุ่มตามลำน้ำท่าและลำน้ำบัง เป็นทุ่งนา สลับป่าโปร่ง ลักษณะภูมิอากาศแบ่งเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว ลักษณะของดินมีสภาพพื้นที่ราบเรียบ ความลาดชันของพื้นที่ 1-2 เปอร์เซ็นต์ เนื้อดินเป็นดินร่วน ดินร่วนปนทรายแข็ง ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ จึงควรมีการปรับปรุงคุณสมบัติทางกายภาพของดินให้ดีขึ้น โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์วัตถุและวัสดุปรับปรุงดินบางชนิดมาใช้ เช่น ยิบซัม ปูน แกลบ เพื่อคลุมดินหรือปลูกพืชคลุมดิน ลักษณะของแหล่งน้ำมีลำน้ำสายหลัก 2 สาย คือ ลำน้ำท่า และลำน้ำบัง มีแหล่งน้ำธรรมชาติกระจายทั่วพื้นที่ตำบล นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น คือ โครงการประจวบระบายน้ำบ้านนาคู ตามพระราชดำริ สร้างกั้นลำน้ำท่า เพื่อเป็นการกักเก็บน้ำสำหรับอุปโภคบริโภค และก่อสร้างเขตชลประทาน โดยมี พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาระบบชลประทานของอาคารบังคับน้ำบ้านนาคู ประมาณ 19,211 ไร่ ซึ่งสภาพทั่วไปของตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม มีแหล่งน้ำ สภาพภูมิอากาศ ที่มีความเหมาะสมกับการปลูกข้าวโพดหวานหลังจากเก็บเกี่ยวแล้ว แต่ดินยังขาดความอุดมสมบูรณ์เกษตรกรต้องมีการใส่ปุ๋ยและดูแลบำรุงดินในระหว่างที่ปลูกข้าวโพดหวานด้วย โดยการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ในการกำหนดประเด็นคำถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน

7. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้รวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคม สภาพทางเศรษฐกิจ ปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

7.1 สภาพทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน

7.1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

1) เพศ

รัฐธรรมนูญ ภัทรชนนวรพล (2560, น. 45) ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการผลิตส้มโอดตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอลำสนัก จังหวัด

เพชรบูรณ์ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 58.2 เป็นเพศชาย เช่นเดียวกับคิมหันต์ สิงห์ไชย (2560, น. 44) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะขงชิดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เช่นเดียวกับกังสดาล กนกหงส์ นฤเบศร์ รัตนวัน และปภพ จีรัตน์ (2562 น.79) ศึกษาการยอมรับวิธีการปลูกพืชภายใต้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) ของเกษตรกร ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่เมาะ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ร้อยละ 72.05 เป็นเพศชาย ส่วนทิพย์สุคนธ์ แก้วกัญญา (2563, น. 1480) การปฏิบัติการผลิตลำไยในระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และอมรเทพ ถิ่นจันทร์ฉาย (2554, น. 4) ศึกษาการประเมินความรู้และการปฏิบัติของเกษตรกรในการผลิตส้มที่มีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย แต่แตกต่างจากกัลยา พ่วงเจริญ (2557, น. 4) ศึกษาการจัดการการผลิตมะพร้าวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหารพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.86

2) อายุ

กังสดาล กนกหงส์ นฤเบศร์ รัตนวัน และปภพ จีรัตน์ (2562 น.79) พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 39.12 ปี ซึ่งน้อยกว่าการศึกษาของฉัตรทิพร เลขะวัฒนะ (2564, น.1986) ได้ศึกษาการพัฒนาศักยภาพในการผลิตหอมแดงด้วยระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรบ้านหมัด ตำบลทาม อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีอายุมากกว่า 49 ปี ใกล้เคียงกับคิมหันต์ สิงห์ไชย (2560, น. 44) พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 51.23 ปี ส่วนชญญรัตน์ ภัทรชนนวรพล (2560, น. 45) พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 53.7 ปี และกัลยา พ่วงเจริญ (2557, น.4) พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 55.99 ปี และทิพย์สุคนธ์ แก้วกัญญา (2563, น. 1480) พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 58 ปี

3) ระดับการศึกษา

ฉัตรทิพร เลขะวัฒนะ (2564, น.1986) พบว่า เกษตรกรจบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อมรเทพ ถิ่นจันทร์ฉาย (2554, น. 4) พบว่า เกษตรกรมีการศึกษาระดับประถมศึกษา เช่นเดียวกับกัลยา พ่วงเจริญ (2557, น.4) พบว่า เกษตรกรจบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ส่วนคิมหันต์ สิงห์ไชย (2560, น. 44) พบว่า เกษตรกรจบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ชญญรัตน์ ภัทรชนนวรพล (2560, น. 45) พบว่า เกษตรกรจบการศึกษาระดับประถมศึกษา และทิพย์สุคนธ์ แก้วกัญญา (2563, น. 1480) จบการศึกษาในระดับ

ประถมศึกษาซึ่งแตกต่างจากกังสดาล กนกหงส์ นฤเบศร์ รัตนวัน และปภพ จีรัตน์ (2562 น.79) พบว่า เกษตรกรสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

4) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

อมรเทพ ถิ่นจันทร์ฉาย (2554, น. 4) พบว่า เกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน สอดคล้องกับชญญรัตน์ ภัทรชนนวรพล (2560, น. 45) พบว่า เกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.75 คน แต่แตกต่างจากทิพย์สุคนธ์ แก้วกัญญา (2563, น. 1480) มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน ไกล่เคียงกับคิมหันต์ สิงห์ไชย (2560, น. 44) พบว่า เกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.05 คน และกังสดาล กนกหงส์ นฤเบศร์ รัตนวัน และปภพ จีรัตน์ (2562 น.79) พบว่า มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.30 คน แต่อัจฉริย์ บุญยะวันตั้ง และกอบชัย วรพิมพ์งษ์ (2561, น.749) ศึกษาการยอมรับการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบเกษตรที่ดีเหมาะสม (GAP) ของเกษตรกร อำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล พบว่า มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5 คน

5) ประสบการณ์

อัจฉริย์ บุญยะวันตั้ง และ กอบชัย วรพิมพ์งษ์ (2561, น.751) เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ย 7.37 ปี ไกล่เคียงกับคิมหันต์ สิงห์ไชย (2560, น. 44) พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์การปลูกมะขงชิดเฉลี่ย 6.55 ปี ชญญรัตน์ ภัทรชนนวรพล (2560, น. 45) พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ปลูกส้มโอเฉลี่ย 6.64 ปี ในขณะที่นงลักษณ์ โคตรสมบัติ (2558, น. 487) ศึกษาการใช้เทคโนโลยีการผลิตแตงโมตามแนวการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีประสบการณ์ปลูกแตงโมเฉลี่ย 8.75ปี และวณิชนันท์ สระทองครีน (2562, น. 2415) ศึกษาการส่งเสริมการปลูกข้าวโพดหวานของเกษตรกร ในอำเภอสุวรรณโคตร จังหวัดสุโขทัย พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ย 10.98 ปี

7.2.1 สภาพทางสังคม

1) การดำรงตำแหน่งทางสังคม

พัชรี ภู่มาลี (2560, น. 94) ศึกษาสภาพการผลิตและการการตลาดสับปะรดของเกษตรกรในจังหวัดชุมพร พบว่า เกษตรกรมีส่วนน้อยมีตำแหน่งทางสังคม ซึ่งแตกต่างจากนภลัย เสมอใจ (2558, น.5) ศึกษาการใช้เทคโนโลยีในการผลิตสับปะรดให้ได้คุณภาพดีของเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี พบว่า เกษตรกร มีส่วนใหญ่นำชุมชน โดยเป็นกรรมการหมู่บ้านมากกว่าตำแหน่งอื่น ๆ

2) บทบาทหน้าที่ในกลุ่ม

ฉัตรทิพร เลขะวัฒนะ(2564, น.1986) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ ส่วนพัชรี ภูมาลี (2560, น. 94) พบว่า เกษตรกรเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร เช่นเดียวกับงานวิจัยของนภลัย เสมอใจ (2558, น. 5) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสถาบัน/กลุ่มเกษตรกร โดยเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมากกว่าสมาชิกอื่น ๆ

7.3.1 สภาพทางเศรษฐกิจ

1) จำนวนแรงงานในครัวเรือน

ทิพย์สุคนธ์ แก้วกัญญา (2563, น. 1480) พบว่า มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2 คน เช่นเดียวกับอัจฉริย์ บุญยะวันตั้ง และ กอบชัย วรพิมพงษ์ (2561, น.751) พบว่า มีแรงงานในการปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ยครัวเรือนละ 2 คน และชญญรัตน์ ภัทรชนนวรพล (2560, น. 45) พบว่า เกษตรกรมีจำนวนแรงงานในครัวเรือน เฉลี่ย 2.46 แต่แตกต่างจากกิ่งศาล กนกหงส์ นฤเบศร์ รัตนวัน และปภพ จีรัตน์ (2562, น.79) พบว่า มีแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 3.09 คน

2) จำนวนพื้นที่ในการทำเกษตร

อัจฉริย์ บุญยะวันตั้ง และ กอบชัย วรพิมพงษ์ (2561, น.751) พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ยครัวเรือนละ 5.88 ไร่ ใกล้เคียงกับทิพย์สุคนธ์ แก้วกัญญา(2563, น. 1480) มีจำนวนพื้นที่ถือครองในครัวเรือนเฉลี่ย 6.69 ไร่ และกิ่งศาล กนกหงส์ นฤเบศร์ รัตนวัน และปภพ จีรัตน์ (2562, น.79) พบว่ามีสภาพการถือครองที่ดินเฉลี่ย 7.70 ไร่ ในขณะที่ผลการศึกษาของนงลักษณ์ โคตรสมบัติ (2558, น. 487) พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 11.20 ไร่ และวณิชนันท์ สระทองศรีน (2562, น. 2415) พบว่า พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 26.25 ไร่

3) จำนวนพื้นที่ในการปลูกข้าวโพดหวาน

อัจฉริย์ บุญยะวันตั้ง และ กอบชัย วรพิมพงษ์ (2561, น.751) พบว่า มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ยครัวเรือนละ 1.06 ไร่ ซึ่งใกล้เคียงกับผลการศึกษาของชญญรัตน์ ภัทรชนนวรพล (2560, น. 45) พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกส้มโอเฉลี่ย 3.95 ไร่ ฉันทนา ทองพันซัง (2557, น.75) พบว่า เกษตรกรพื้นที่ปลูกหอมแดงเฉลี่ย 3.43 ไร่ และคิมหันต์ สิงห์ไชย (2560, น. 44) พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่การปลูกมะขงชิดเฉลี่ย 3.98 ไร่ ซึ่งแตกต่างจากวณิชนันท์ สระทองศรีน (2562, น. 2415) พบว่า พื้นที่ปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ย 13.21 ไร่

4) ลักษณะการถือครองที่ดิน

อัจฉริย์ บุญยะวันตั้ง และ กอบชัย วรพิมพงษ์ (2561, น.751) พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดมีการถือครองที่ดินแบบมีโฉนด (ร้อยละ 90.90)

7.2 การได้รับความรู้ และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

7.2.1 การได้รับความรู้

1) การได้รับความรู้จากการเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนา และดูงาน

ทิพย์สุคนธ์ แก้วกัญญา (2563, น. 1480) พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์การเข้าร่วมการฝึกอบรม/ศึกษาดูงานด้านการเกษตรเฉลี่ย 1 ครั้งต่อปี ส่วนวนิชนันท์ สระทองครีน (2562, น. 2415) พบว่า การได้รับความรู้จากการเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนา และดูงานอยู่ในระดับน้อย

2) แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

อัจฉริย์ บุญยะวันตั้ง และกอบชัย วรพิมพ์ (2561, น.751) พบว่า ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบ GAP จากเจ้าหน้าที่ของรัฐมากที่สุด (ร้อยละ 97.73) แต่แตกต่างจากทิพย์สุคนธ์ แก้วกัญญา (2563, น. 1480) พบว่า เกษตรกรมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากโทรทัศน์เป็นหลัก ส่วนวนิชนันท์ สระทองครีน (2562, น. 2415) พบว่า เกษตรกรมีการได้รับข้อมูลข่าวสาร ในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น คือ หอกระจายข่าว ระดับมาก 5 ประเด็นคือ ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่รัฐ สมาร์ทโฟน เฟซบุ๊ก และการประชุม ระดับปานกลาง 3 ประเด็น คือ อาสาสมัครเกษตร โทรทัศน์ และคณะกรรมการแปลงใหญ่/ศพก./ศพค. และระดับน้อย 6 ประเด็นคือ ประชาชนชาวบ้าน การอบรม สาธิต การทัศนศึกษาดูงาน การฝึกปฏิบัติ

7.2.2 ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

อัจฉริย์ บุญยะวันตั้ง และ กอบชัย วรพิมพ์ (2561, น. 751) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ระดับสูง (ร้อยละ 50.76) เช่นเดียวกับกังสาดล กนกหงส์ นฤเบศร์ รัตนวัน และ ปภพ จีรัตน์ (2562 น. 79) พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 55.90 มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกพืช GAP อยู่ในระดับสูง และนุจรี ภาณุมาศ (2563, น. 1216) ศึกษาการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 58.8 มีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในระดับมาก ได้คะแนนเฉลี่ย 19.07 คะแนน จากคะแนนเต็ม 24 คะแนน และทิพย์สุคนธ์ แก้วกัญญา (2563, น. 1480) พบว่า เกษตรกรมีความรู้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 90.6 เมื่อเฉลี่ยคะแนนความรู้ทั้งหมด 20 ข้อ พบว่า เกษตรกรมีความรู้เฉลี่ย 16.2 คะแนน โดยมีคะแนนต่ำสุดอยู่ที่ 9 คะแนน และสูงสุด 19 คะแนน ส่วนวนิชนันท์ สระทองครีน (2562, น. 2415) พบว่า ระดับความรู้ในการปลูกข้าวโพดหวานของเกษตรกร พบว่า

เกษตรกร ร้อยละ 74.8 มีความรู้ในระดับมาก มีความรู้ระหว่าง 11 – 15 คะแนน รองลงมา ร้อยละ 12.9 มีความรู้ในระดับปานกลาง มีความรู้ระหว่าง 16-20 คะแนน ร้อยละ 12.9 มีความรู้ในระดับ ปานกลาง มีความรู้ 11-15 คะแนน และร้อยละ 12.3 โดยเกษตรกรมีความรู้ที่น้อยที่สุด 11 ข้อ มีความรู้ในระดับมากที่สุด มีความรู้ 21 - 25 คะแนน และมากที่สุด 22 ข้อ เฉลี่ยมีความรู้ 17.73 ข้อซึ่งอยู่ในระดับมาก

7.3 ความต้องการของเกษตรกรใน การส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ธัญญรัตน์ ภัทรชนนวรพล (2560, น. 45) พบว่า เกษตรกรมีความต้องการส่งเสริมความรู้ด้านการผลิตส้มโอในระดับมากที่สุด ช่องทางการส่งเสริม ด้านการผลิตส้มโอ เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมในระดับมากจากราชการ คู่มือ และอินเทอร์เน็ต รองลงมา ต้องการการส่งเสริมจากวิทยุ เอกชน โทรทัศน์ โปสเตอร์ และแผ่นพับ และความต้องการในระดับน้อยมาจากวิทยุวิธีการส่งเสริม ด้านการผลิตส้มโอ เกษตรกรมีความต้องการความรู้ผ่านวิธีการส่งเสริมในรูปแบบทัศนศึกษามากสุด รองลงมา คือ ฝึกปฏิบัติ สาธิต และการบรรยาย และเกษตรกรต้องการให้ทางราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนเพื่อการลดต้นทุนการผลิตแก่เกษตรกร เช่น ค่าปุ๋ย สารป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูส้มโอ และความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ยสั่งตัด และเทคนิคต่าง ๆ ในการผลิตส้มโอ พร้อมทั้งจัดหาตลาดเพื่อเป็นจุดจำหน่ายผลผลิต ที่ในอนาคตจะต้องมีใบรับรอง GAP รวมถึงเรื่องราคาของผลผลิตส้มโอ

กิมหันต์ สิงห์ไชย (2560, น. 44) พบว่า ความต้องการการส่งเสริมการผลิตมะขงชิดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ประกอบด้วย 1) ด้านประเด็นความรู้การส่งเสริมการผลิตมะขงชิด ในด้านต่าง ๆ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 91.5 ต้องการการได้รับการส่งเสริมการผลิตมะขงชิด ในด้านการผลิต เรื่องเทคโนโลยีการดูแลรักษา เกษตรกรร้อยละ 93.2 ต้องการการส่งเสริมการผลิตมะขงชิดในด้านการตลาด เรื่องความรู้ในเรื่องของการจัดการตลาดเกษตรกรร้อยละ 50.6 ต้องการการส่งเสริมการผลิตมะขงชิด GAP ในเรื่องความรู้ในการจัดสุขลักษณะฟาร์ม 2) หน่วยงานที่ดำเนินการส่งเสริม พบว่า เกษตรกรร้อยละ 85.2 ต้องการการได้รับการส่งเสริมจากสำนักงานเกษตรอำเภอ 3) ช่องทางสื่อที่ใช้ในการส่งเสริม พบว่าเกษตรกรต้องการช่องทางการส่งเสริมจากสื่อต่าง ๆ ดังนี้จากสื่อบุคคล ในภาพรวมเกษตรกรได้รับการส่งเสริมการผลิตมะขงชิดจากสื่อบุคคลในระดับมากที่สุดจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และเจ้าหน้าที่จากกรมวิชาการเกษตร ในระดับมาก จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ ผู้เชี่ยวชาญหรืออาจารย์จากมหาวิทยาลัยเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ และเจ้าหน้าที่จาก อบต./เทศบาล จากสื่อกลุ่ม ในภาพรวมเกษตรกรได้รับการส่งเสริมการผลิตมะขงชิดจากสื่อกลุ่มในระดับมาก ทั้ง 4 ประเด็น ได้แก่การศึกษาดูงาน

การฝึกอบรม การประชุม และการสัมมนาจากสื่อมวลชน ในภาพรวมเกษตรกรได้รับการส่งเสริมการผลิตมะขงชิดจากสื่อมวลชนในระดับมาก ทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ หนังสือ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ วารสาร และจากสื่อออนไลน์ ในภาพรวมเกษตรกรได้รับการส่งเสริมการผลิตจากสื่อออนไลน์ในระดับมาก ใน 3 ประเด็น ได้แก่ การฝึกอบรม เฟสบุ๊กไลนั้ ได้รับการส่งเสริมการผลิตมะขงชิดจากสื่อออนไลน์ในระดับปานกลางจากเว็บไซต์ 4) การสนับสนุนภายหลังการส่งเสริมพบว่าเกษตรกรร้อยละ 80.7 มีความต้องการการสนับสนุนภายหลังการส่งเสริมในด้านการจัดฝึกอบรมและให้ความรู้เพิ่มเติม

7.4 ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

7.4.1 ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ธัญญรัตน์ ภัทรชนนวรพล (2560, น. 45) พบว่า ปัญหาการผลิตส้มโอของเกษตรกรที่พบส่วนใหญ่ คือ ต้นทุนสูงต่อการสร้างแหล่งน้ำเพื่อผลิตส้มโอ ขาดความรู้ในการปรับปรุงดิน ความรู้ในการใช้ปุ๋ยเคมี ต้นทุนการผลิตสูง ความรู้ในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูส้มโอประสพภัยธรรมชาติ เช่น พายุฝนตกหนัก อุทกภัย ขาดความรู้ในการดูแลระยะออกดอก ขาดความรู้ในการดูแลระยะผลและบำรุงผล และขาดการบันทึกข้อมูล ร่องลงมาประสบปัญหา แหล่งน้ำไม่เพียงพอ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ขาดแรงงานในการผลิตส้มโอ ขาดความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวที่ถูกต้อง การขายผลผลิตที่ไม่มีคุณภาพ เกษตรกรเขียนหนังสือไม่เป็น การบันทึกที่ไม่สม่ำเสมอ

กิมหันต์ สิงห์ไชย (2560, น. 45) พบว่า ปัญหาของเกษตรกร ประกอบด้วย

- 1) ด้านการผลิตตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาด้านการผลิตตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาในระดับมากในเรื่อง โรคแมลงเข้าทำลายผลผลิต ในระดับปานกลางเรื่องขาดความรู้การผลิตตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ปัจจัยผลผลิตมีราคาสูง ใช้เวลานานกว่าจะมีรายได้ ขาดแคลนเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสม และไม่มีแหล่งพันธุ์
- 2) ด้านการตลาด ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาด้านการตลาดในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาในเรื่องราคาผลผลิตไม่แน่นอน ช่องทางการตลาดมีน้อย ขาดเงินทุนหมุนเวียน ไม่มีแหล่งจำหน่าย
- 3) ด้านการส่งเสริม ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาด้านการส่งเสริมในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาในเรื่องระบบการทำงานส่งเสริมของภาครัฐค่อนข้างช้า องค์กรท้องถิ่นไม่ให้ความสำคัญในการ

ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต ได้รับการจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับมะขงชิดมีน้อย ได้รับการจัดการ สาธิตเทคโนโลยีเกี่ยวกับมะขงชิดมีน้อย และเกษตรกรขาดความเชื่อมั่นในตัวเจ้าหน้าที่ส่งเสริม

กังสดาล กนกหงส์ นฤเบศร์ รัตนวัน และปกพ จีรัตน์ (2562 น.79) พบว่า ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาของการปลูกพืช GAP สามารถเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาได้ 4 ประเด็น ดังนี้ 1. ปัญหาการผลิตพืชตกค้างศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะไม่สามารถรับซื้อ ผลผลิตได้ทั้งหมด 2. เกษตรกรบางรายโดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ อ่านหนังสือไม่ออก เขียนหนังสือ ไม่ได้ ทำให้มีปัญหาเรื่อง การจดบันทึกข้อมูลและการตามสอบ 3. เกษตรกรบางรายยังพบปัญหา โรคและแมลง ทาลายพืชทองญี่ปุ่นทำให้ผลผลิตเสียหาย 4. เกษตรกรบางรายไม่ปฏิบัติตาม มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) หลังจากการฝึกอบรม เพราะขาดความ ต่อเนื่องในการติดตามจากเจ้าหน้าที่ ทำให้เกษตรกรขาดการติดตามและขาดการกระตุ้นให้นำ ความรู้ที่ได้รับไปใช้ เกิดความละเลยกับการให้ความสำคัญกับความรู้ที่ได้รับ

กัลยา พ่วงเจริญ (2557, น. 6) พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในการปฏิบัติตาม ระบบคุณภาพ GAP มากที่สุด คือ วิธีการปฏิบัติตาม GAP มีขั้นตอนที่ยุ่งยากคิดเป็นร้อยละ 22.54 รองลงมาคือ ไม่มีเวลามากในการปฏิบัติตามขั้นตอน GAP ได้อย่างต่อเนื่อง และต้องใช้เงินลงทุนสูง ในการปฏิบัติตามและขาดแรงจูงใจในด้านราคา มีจำนวนเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 11.27 และอันดับ สามคือ ขาดการบันทึกข้อมูลอย่างสม่ำเสมอและไม่มีเวลาบันทึกการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องคิดเป็น ร้อยละ 9.86

7.4.2 ข้อเสนอแนะ

อมรเทพ ถิ่นจันทร์ฉาย (2554, น. 5) พบว่า ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการผลิตส้มที่มีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีเสนอให้เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตส้ม GAP และการป้องกันโรคของส้ม รวมกันจัดหาจัดซื้อปัจจัย การผลิต ตรวจสอบสภาพดิน ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการผลิตส้มมากขึ้น และใช้แนวทางพัฒนาแบบเพื่อน ช่วยเพื่อน โดยเกษตรกรเข้าศึกษาและดูการจัดการสวนส้มของเพื่อนเกษตรกร

กัลยา พ่วงเจริญ (2557, น. 6) พบว่า ข้อเสนอแนะของเกษตรกร ประกอบด้วย 1) เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประโยชน์จากการปฏิบัติตามระบบคุณภาพ GAP มากที่สุด คือ ทราบข้อมูลด้านการผลิตและสามารถวางแผนการผลิตคิดเป็น ร้อยละ 23.08 รองลงมาคือ ได้รับความรู้และทราบข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สารเคมี ที่สามารถควบคุมศัตรูของ มะพร้าวได้ คิดเป็นร้อยละ 21.54 และอันดับสาม ได้ผลผลิตดีมีคุณภาพและปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 15.38 2) เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะ การถ่ายทอดให้ความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับ พืชอาหาร(GAP) มากที่สุด คือ ควรเปรียบเทียบข้อดีข้อเสีย และชี้ให้เห็นความแตกต่างให้เห็น

ชัดเจนระหว่างการนำไปปฏิบัติกับไม่นำไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาคือ การถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการยกตัวอย่างที่ดี และวิธีการปฏิบัติจริงที่เห็นผลผลิต คิดเป็นร้อยละ 26.66 และอันดับสาม ควรเพิ่มเติมความรู้ด้านการปฏิบัติตามหลักเกษตรอินทรีย์ คิดเป็นร้อยละ 20.00

นางลักษณ์ โศตรสมบัติ (2558, น. 489) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกแตงโม มี ข้อเสนอแนะใน 3 ประเด็นได้แก่ (1) ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตแตงโมเกษตรกรให้ ข้อเสนอแนะให้เจ้าหน้าที่จัดฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ ๆ แก่เกษตรกร ให้มีการสนับสนุนการตรวจวิเคราะห์ดิน/น้ำใช้ในพื้นที่ และให้เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการปลูกและดูแลรักษา ให้สามารถปลูกได้ตลอดปี (2) ด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการผลิตแตงโมเกษตรกรให้ข้อเสนอแนะให้เจ้าหน้าที่ร่วมรับฟังปัญหาและให้ความช่วยเหลือเมื่อเกษตรกรประสบภัยธรรมชาติ ให้เจ้าหน้าที่จัดอบรมเรื่องการกำจัดศัตรูพืช และเสนอแนะให้รัฐบาลสนับสนุนรถไฟส่วนกลาง (3) ด้านการพัฒนาด้านการตลาด เกษตรกร เสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาควบคุมราคาสินค้าให้มีความโปร่งใส เป็นธรรม รองลงมาเสนอแนะให้หน่วยงานภาครัฐมีตลาดถาวรในการขายผลผลิต/พื้นที่ขายผลผลิต และเสนอแนะให้หน่วยงานภาครัฐควรมีการสนับสนุนการโฆษณาประชาสัมพันธ์

คิมหันต์ สิงห์ไชย (2560, น. 45) พบว่า ข้อเสนอแนะของเกษตรกร ประกอบด้วย 1) ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะด้านปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในระดับมากถึง 3 ประเด็น ในเรื่องสำนักงานเกษตรอำเภอควรประชาสัมพันธ์แก่เกษตรกรให้รู้จักเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในการปฏิบัติจริง สนับสนุนงบประมาณเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในการปฏิบัติจริง และควรมีการจัดอบรมเพื่อให้ความรู้และสาธิตเทคโนโลยีการผลิตมะขงชิดที่ทันสมัยอย่างสม่ำเสมอ 2) ด้านการตลาด ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะด้านการตลาดในระดับมากถึง 4 ประเด็น ในเรื่องหน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมช่องทางทางการตลาดรองรับผลผลิตในช่วงที่ผลผลิตมีจำนวนมาก เกษตรกรควรมีความซื่อสัตย์ต่อผู้บริโภคในการขายผลผลิต สำนักงานพาณิชย์จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดทำตลาดกลางสินค้าสดพบระหว่างพ่อค้าและเกษตรกร และสำนักงานเกษตรจังหวัดควรมีการจัดประชุมระหว่างหน่วยงานภาครัฐ พ่อค้าเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรรับทราบถึงราคาผลผลิตในแต่ละฤดู 3) ด้านการส่งเสริม ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมในระดับมากถึง 4 ประเด็น วิทยากรที่มาถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีเกี่ยวกับการผลิตมะขงชิดควรเป็นบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ นักวิจัยมีการพัฒนาสายพันธุ์มะขงชิดให้ตรงกับความต้องการของตลาด ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับ

การผลิตมะขงชิดตามแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีอย่างต่อเนื่อง และสำนักงานเกษตรอำเภอควรมีการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตมะขงชิดเพื่อเพิ่มมูลค่าตามลำดับ

กังสดาล กนกหงส์ นฤเบศร์ รัตนวัน และปกพ จีรัตน์ (2562 น.79) พบว่า ผลการวิจัยเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของการปลูกพืช GAP สามารถเรียงลำดับได้ 4 ประเด็น ดังนี้

1. ปัญหาผลผลิตพืชตกค้าง เกษตรกรควรมีการวางแผน การผลิตพืช GAP ตลอดจนการชี้แจงปริมาณผลผลิตที่รับซื้อ ให้ชัดเจนเพื่อลดปัญหาผลผลิตตกค้าง และไม่เกิดปัญหา การจำหน่ายให้กับพ่อค้าภายนอก
2. ควรมีโครงการจัดอบรมการจดบันทึกข้อมูลให้กับกลุ่มยุวเกษตรกร โดยอาจเป็นบุตรหลานที่ได้เรียนหนังสือมาเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อนำความรู้ไปใช้กับกลุ่มเกษตรกรผู้สูงอายุได้
3. ควรเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ มาอบรมให้ความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดโรคและแมลงในฟักทอง ญี่ปุ่น และพืชชนิดอื่น ๆ
4. ควรมีการติดตามเยี่ยมเยียนของเจ้าหน้าที่ให้บ่อยขึ้น

ฉัตรทิพร เลขะวัฒนะ(2564, น.1986) พบว่า แนวทางพัฒนาการจัดการในกระบวนการผลิตหอมแดงไปสู่ระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและข้อเสนอแนะ ได้แก่ ด้านการจัดการจัดการผลิตและปัจจัยการผลิต ให้มีการอบรมให้ความรู้ในการจัดการการผลิตการปลูกหอมแดงนอกฤดู การเก็บหัวพันธุ์เพื่อใช้ในฤดูกาลผลิตถัดไปและให้มีการรวมกันซื้อปัจจัยการผลิตเพื่อให้ได้ราคาที่ถูกลง ด้านการตลาด ให้มีการรวบรวมผลผลิตและจำหน่ายโดยตรงไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง และให้เพิ่มช่องทางการตลาด ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ให้มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ให้มีการอบรมการผลิตสารชีวภัณฑ์ ให้มีการสนับสนุนเงินลงทุนหรือแหล่งเงินทุน และให้ภาครัฐมีการประกันราคาหอมแดงเหมือนพืชชนิดอื่น ๆ และด้านอื่น ๆ ให้เพิ่มทักษะด้านการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า และให้มีการศึกษาดูงานกลุ่มหอมแดง GAP ในพื้นที่อำเภอใกล้เคียง

จากแนวคิด และผลงานวิจัยที่กล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่ามีประเด็นต่าง ๆ ที่สามารถนำมากำหนดกรอบแนวคิดในงานวิจัย เรื่อง การส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ที่มุ่งเน้นศึกษาแนวทางต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และมีผลต่อการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน ประกอบด้วย สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล คำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดหวาน สภาพทางสังคมคำถามเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งทางสังคม บทบาทหน้าที่ในกลุ่มแปลงใหญ่ และเหตุผลที่ตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มแปลงใหญ่

สภาพทางเศรษฐกิจคำถามเกี่ยวกับจำนวนแรงงานภายในครัวเรือน จำนวนพื้นที่ในการทำเกษตร จำนวนพื้นที่ในการปลูกข้าวโพดหวาน และลักษณะการถือครองที่ดิน

ตอนที่ 2 การได้รับความรู้ และความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการได้รับความรู้จากการได้รับความรู้จากการเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนา และดูงาน และจากแหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และคำถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ตอนที่ 3 ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความต้องการด้านการถ่ายทอดความรู้ ด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต และด้านการยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าการผลิต

ตอนที่ 4 ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะ จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิต ด้านการตลาด และด้านการส่งเสริมการเกษตร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน ในอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีระเบียบวิธีการวิจัยเกี่ยวกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ที่สมัครเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ของจังหวัดนครพนม ปี 2563 จำนวน 106 ราย โดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ชนิดของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์

2.2 ลักษณะของเครื่องมือ เครื่องมือ ในแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วยคำถามทั้งแบบเลือกตอบ และคำถามลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Closed-ended questions) และคำถามปลายเปิด (Open – Ended Question) แบบสัมภาษณ์สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับการวิจัยในครั้งนี้ โดยแบ่งโครงสร้างแบบสัมภาษณ์เป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน โดยแบบสัมภาษณ์นี้ แบ่งเป็น 3 ตอนย่อย ได้แก่

ตอนที่ 1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และประสบการณ์

ตอนที่ 1.2 สภาพทางสังคม ได้แก่ การดำรงตำแหน่งทางสังคม และ บทบาทหน้าที่ในกลุ่มแปลงใหญ่ เหตุผลที่ตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มแปลงใหญ่

ตอนที่ 1.3 สภาพทางเศรษฐกิจ ได้แก่ จำนวนแรงงานในครัวเรือน จำนวน พื้นที่ในการทำเกษตร จำนวนพื้นที่ในการปลูกข้าวโพดหวาน และลักษณะการถือครองที่ดิน

ซึ่งคำถามเป็นลักษณะการสัมภาษณ์แบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือกแบบ คำตอบเดียวหรือเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ หรือแบบเติมคำลงในช่องว่าง

ตอนที่ 2 การได้รับความรู้ และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยแบบสัมภาษณ์นี้ แบ่งเป็น 2 ตอนย่อย ได้แก่

ตอนที่ 2.1 การได้รับความรู้ ได้แก่

- การได้รับความรู้จากการเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนา และดูงาน ซึ่งคำถามเป็นลักษณะการสัมภาษณ์แบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือกแบบคำตอบเดียวหรือเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ หรือแบบเติมคำลงในช่องว่าง

- แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี แบ่งคำถามออกเป็น 3 ช่องทาง คือ สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์ เป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิด ผู้ตอบเลือกทำเครื่องหมายตามระดับแหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 5 ระดับ ดังนี้

1	หมายถึง	ความรู้ที่ได้รับในระดับน้อยที่สุด
2	หมายถึง	ความรู้ที่ได้รับในระดับน้อย
3	หมายถึง	ความรู้ที่ได้รับในระดับปานกลาง
4	หมายถึง	ความรู้ที่ได้รับในระดับมาก
5	หมายถึง	ความรู้ที่ได้รับในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 2.2 ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับแหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา สุขลักษณะส่วนบุคคล บันทึกข้อมูลและการตามสอบ

โดยมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

0	หมายถึง	ไม่มีความรู้
1	หมายถึง	มีความรู้

ตอนที่ 3 ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี แบ่งคำถามออกเป็น 3 ด้าน ด้าน คือ ด้าน การถ่ายทอดความรู้ ด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ด้านการยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าการผลิต ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับด้านการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกร เป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด ผู้ตอบเลือกทำเครื่องหมายตามระดับความต้องการการส่งเสริม 5 ระดับ ดังนี้

1	หมายถึง	มีความต้องการในระดับน้อยที่สุด
2	หมายถึง	มีความต้องการในระดับน้อย
3	หมายถึง	มีความต้องการในระดับปานกลาง
4	หมายถึง	มีความต้องการในระดับมาก
5	หมายถึง	มีความต้องการในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 4 ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี แบ่งคำถามออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการส่งเสริมเกษตรกร โดยแบบสัมภาษณ์นี้ แบ่งเป็น 2 ตอนย่อย ได้แก่

ตอนที่ 4.1 ด้านปัญหา กำหนดให้แต่ละข้อมี 5 ระดับความคิดเห็น ดังนี้

1	หมายถึง	มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด
2	หมายถึง	มีปัญหาในระดับน้อย
3	หมายถึง	มีปัญหาในระดับปานกลาง
4	หมายถึง	มีปัญหาในระดับมาก
5	หมายถึง	มีปัญหาในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 4.2 ด้านข้อเสนอแนะ กำหนดให้แต่ละข้อมี 5 ระดับความคิดเห็น

ดังนี้

1	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด
2	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
3	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
4	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
5	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

2.3 การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในลักษณะการใช้แบบสัมภาษณ์และแบบประเมินเบื้องต้น สำหรับสัมภาษณ์เกษตรกรและประเมินเบื้องต้น โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

2.3.1 การสร้างเครื่องมือ ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินเบื้องต้น เพื่อสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน ในอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1) กำหนดตัวแปรที่ต้องการศึกษา ได้แก่ สภาพทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม การปฏิบัติการผลิตข้าวโพดหวานให้ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม ปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม โดยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารวิชาการ หนังสือ บทความ ผลงานทางวิชาการ วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

2) กำหนดประเด็นคำถามในการวิจัย ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยครอบคลุมในประเด็นที่ต้องการศึกษา

3) กำหนดรูปแบบของคำถาม ให้ครบทุกประเด็นตามตัวแปร โดยเลือกใช้ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ลักษณะข้อมูล และกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ คำถามให้เลือกตอบและคำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น

4) การจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง นำแบบสัมภาษณ์ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อคำถาม ตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาให้ครอบคลุมประเด็นในเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และการใช้ภาษา ตลอดจนพิจารณาความเหมาะสมโดยทั่วไปของแบบสัมภาษณ์

5) การตรวจสอบคุณภาพแบบสัมภาษณ์ ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ เพื่อตรวจสอบว่าแบบสัมภาษณ์ต้นที่สร้างขึ้นมานั้น สามารถวัดได้ตรงตามความต้องการและครอบคลุมขอบเขตของเนื้อหาหรือไม่ โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้วทั้งฉบับเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหา จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ ชัดเจน และมีความถูกต้องตามเนื้อหา ก่อนที่จะนำไปทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ต่อไป

6) จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ ซึ่งประกอบด้วย ชื่อแบบสัมภาษณ์ คำชี้แจง เนื้อหาคำถามตามประเด็นที่ต้องการศึกษา จัดลำดับข้อความให้เหมาะสม ก่อนที่จะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

2.3.2 การทดสอบเครื่องมือ

1) การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา เมื่อผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างด้วยตนเองแล้วเสร็จและนำมาเสนอกับอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์แล้วเสร็จ จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 3 ท่าน พิจารณาข้อคำถามว่าวัดได้ตรงและครอบคลุมเนื้อหา และมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเรื่องที่ศึกษาหรือไม่ หลังจากที่ยุเชี่ยวชาญด้านเนื้อหาได้ตรวจสอบและให้ข้อคิดเห็นแล้ว ผู้วิจัยนำข้อเสนอไปปรับปรุงแก้ไข และทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งเป็นการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ (IOC) โดย ประสพชัย พสุนนท์ (2558) กล่าวว่าในการประเมินความเที่ยงตรงของแบบสัมภาษณ์ด้วยค่า IOC โดยทั่วไปไม่มีเกณฑ์ในการกำหนดจำนวนของผู้เชี่ยวชาญแต่มีจำนวนตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป และเป็นจำนวนคี่ โดยต้องมีความเชี่ยวชาญครอบคลุมประเด็นการวิจัย การตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ในที่นี้ ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ในเรื่องการส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ การตรวจสอบความตรงของเนื้อหานี้ผู้เชี่ยวชาญจะตรวจสอบด้วยการเปรียบเทียบข้อคำถามกับเนื้อหาที่จะวัด โดยที่ผู้วิจัยจัดทำแบบฟอร์มให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นต่อข้อคำถามในแต่ละข้อ โดยกำหนดคะแนนผลการพิจารณา ดังนี้

- ให้ +1 ถ้าข้อคำถามตรงกับเนื้อหาที่กำหนด
- ให้ 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามตรงกับเนื้อหาที่กำหนดหรือไม่
- ให้ -1 ถ้าข้อคำถามไม่ตรงกับเนื้อหาที่กำหนด

เมื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้ว ให้นำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อมาหาค่าเฉลี่ย ที่เรียกว่าการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) โดยใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

โดยที่ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาที่ต้องการวัด

R หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
ทุกคนใน แต่ละข้อคำถาม (คิดเครื่องหมายด้วย)

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

การพิจารณาว่า ข้อคำถามแต่ละข้อวัดได้ตรงตามเนื้อหาหรือไม่นั้น ให้ใช้เกณฑ์คือ ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับหรือมากกว่า 0.50 แสดงว่า ข้อคำถามนั้นวัดตรงกับเนื้อหาที่กำหนด ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 แสดงว่า ข้อคำถามนั้นวัดไม่ตรงกับเนื้อหาที่กำหนด ผู้สร้างเครื่องมือวิจัยต้องปรับปรุงแก้ไขให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และนำแบบสอบถาม ที่สร้างขึ้น ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน หลังจากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ดังนี้

$$\text{ค่า IOC} = \frac{140}{140}$$

$$\text{ค่า IOC} = 1.00$$

สรุปผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ผ่านเกณฑ์การตัดสินค่า IOC ซึ่งมีค่า 0.50 ขึ้นไป แสดงว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงจุดประสงค์ หรือตรงตามเนื้อหานั้นแสดงว่า ข้อคำถามข้อนั้นใช้ได้

2) การทดสอบความเที่ยง (Reliability) โดยการนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ไปทำการทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรของการวิจัย จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาความเที่ยง ตามวิธีการของ Cronbach's Alpha โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้ค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ดังนี้

ตอนที่ 2 การได้รับความรู้ และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ตอนที่ 2.1 แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.801

ตอนที่ 3 ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวาน เพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.935

ตอนที่ 4 ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวาน และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ตอนที่ 4.1 ปัญหาของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.868 และตอนที่ 4.2 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.870

อารยา องค์เอี่ยม และพงศธราร วิจิตเวชไพศาล (2561, น.42) แนะนำว่าโดยทั่วไปแล้วค่าความเชื่อมั่นได้ของแบบสัมภาษณ์ควรมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 ดังนั้น แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นสำหรับงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ จากการวิเคราะห์ความความเที่ยง แบบสัมภาษณ์ ควรมีค่าความเที่ยง มากกว่า 0.70 แสดงว่าแบบสัมภาษณ์มีความเที่ยงสามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สำหรับสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน จำนวน 106 ราย ในเดือน สิงหาคม 2565 ถึง เดือนตุลาคม 2565 โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1 การสัมภาษณ์

3.1.1 ขั้นตอนเตรียมการสัมภาษณ์ มีการดำเนินงานดังนี้

1) กำหนดแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล และเก็บข้อมูลตามแผน

2) การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้เพื่อการสัมภาษณ์และการเดินทาง เช่น ดินสอ ปากกา รายชื่อเกษตรกร กระดาษช่วยจดบันทึก แบบสัมภาษณ์

3) การประสานงาน โดยการประสานผ่านทางโทรศัพท์ถึงประธานกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษา แผนการลงพื้นที่เก็บข้อมูล และขอความอนุเคราะห์นัดหมายคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มฯ ซึ่งสถานที่นัดหมายเป็นสถานที่ที่เกษตรกรเดินทางสะดวก เพื่อให้ผู้วิจัยออกไปสัมภาษณ์และประเมินแปลงตามแผน และโทรนัดหมายการดำเนินงานกับประธานกลุ่มฯ อีกครั้ง

3.1.2 **ขั้นการสัมภาษณ์** เน้นการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) **แนะนำตัวผู้เก็บข้อมูลผู้วิจัย** โดยแนะนำชื่อ นามสกุล และแจ้งว่าเป็น นักศึกษาระดับปริญญาโท ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช จะมาทำการสัมภาษณ์สมาชิกเพื่อ เก็บข้อมูล ไปทำวิจัย ให้ผู้สัมภาษณ์รู้จักก่อนที่จะทำการสัมภาษณ์และประเมิน เพื่อเป็นการสร้างความไว้วางใจและสร้างความเป็นกันเองกับผู้สัมภาษณ์

2) **ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย** ผู้วิจัยได้ชี้แจงถึงวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อหาแนวการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และชี้แจงความสำคัญของข้อมูลงานวิจัยนี้ และประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับจากการวิจัย ที่จะนำมาส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน ในอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

3) **ดำเนินการสัมภาษณ์** ชี้แจงการตอบแบบสัมภาษณ์และอ่านคำถามให้เกษตรกรตอบ ตามแบบสัมภาษณ์ที่ได้จัดทำขึ้น ตามลำดับคำถามที่ได้กำหนดไว้และบันทึกข้อมูลคำตอบทุกข้อ

3.1.3 **ขั้นสิ้นสุดของการสัมภาษณ์ มีแนวทางปฏิบัติดังต่อไปนี้**

1) **การทบทวนความถูกต้อง** ผู้วิจัยทบทวนความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างก่อนสิ้นสุดการสัมภาษณ์

2) **กล่าวขอบคุณ** ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณประธาน คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มฯ รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือในการสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้ พร้อมนัดหมายสมาชิกกลุ่มฯ เพื่อทำการประเมินแปลงเบื้องต้นต่อไป

3.2 **ขั้นสิ้นสุดของการสัมภาษณ์ มีแนวทางปฏิบัติดังต่อไปนี้**

3.3.1 **การทบทวนความถูกต้อง** ผู้วิจัยทบทวนความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างก่อนสิ้นสุดการสัมภาษณ์

3.3.2 **กล่าวขอบคุณ** ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณประธานคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มฯ รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือในการสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

4. **การวิเคราะห์ข้อมูล**

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และแบบประเมินเบื้องต้นที่ได้ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว โดยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลจากนั้น นำข้อมูลที่ได้มาจัดทำรหัสและ

วิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

4.1 ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูล เบื้องต้นใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความถี่ (Frequency) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และการจัดอันดับ (Ranking) สำหรับการสรุปข้อมูลเบื้องต้น

4.2 ตอนที่ 2 การได้รับความรู้ และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

4.2.1 ตอนที่ 2.1 การได้รับความรู้ มีดังนี้

- การเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนา และดูงาน จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูล เบื้องต้นใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความถี่ (Frequency) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และการจัดอันดับ (Ranking)

- แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี นำค่าเฉลี่ยของคะแนนมาประเมินระดับการได้รับความรู้ มี 5 ระดับ ตามเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ขนาดช่วงชั้น} &= \frac{\text{ระดับคะแนนสูงสุด} - \text{ระดับคะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = \frac{4}{5} = 0.80 \end{aligned}$$

โดยจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยแบ่งออกเป็นช่วง ๆ ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง ได้รับความรู้ในระดับน้อยที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง ได้รับความรู้ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง ได้รับความรู้ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง ได้รับความรู้ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง ได้รับความรู้ในระดับมากที่สุด

4.2.2 ตอนที่ 2.2 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความถี่ (Frequency) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และการจัดอันดับ (Ranking) การศึกษาเรื่องความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ผู้วิจัยได้รวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรกรรมยั่งยืนจากแหล่งวิชาการต่าง ๆ เพื่อนำมาสร้างเป็นแบบทดสอบความรู้ในประเด็นต่าง ๆ จำนวน 20 ข้อ ทั้งนี้ได้หาค่าคะแนนที่ตอบถูกเท่ากับ 1 คะแนนที่ตอบผิดเท่ากับ 0 คะแนนรวมคะแนนเต็ม 20 คะแนน โดยแบ่งระดับความรู้ตามคะแนนที่ได้ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{20 - 0}{5} \\ &= \frac{20}{5} \\ &= 4 \end{aligned}$$

คะแนนที่อยู่ในช่วงระหว่าง 1-4.99 คะแนน หมายถึง ความรู้ระดับน้อยที่สุด

คะแนนที่อยู่ในช่วงระหว่าง 5-8.99 คะแนน หมายถึง ความรู้ระดับน้อย

คะแนนที่อยู่ในช่วงระหว่าง 9-12.99 คะแนน หมายถึง ความรู้ระดับปานกลาง

คะแนนที่อยู่ในช่วงระหว่าง 13-16.99 คะแนน หมายถึง ความรู้ระดับมาก

คะแนนที่อยู่ในช่วงระหว่าง 17-20 คะแนน หมายถึง ความรู้ระดับมากที่สุด

4.3 ตอนที่ 3 ความต้องการของเกษตรกรใน การส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความถี่ (Frequency) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และการจัดอันดับ (Ranking) โดยมีการแบ่งขนาดช่วงชั้นของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

นำค่าเฉลี่ยของคะแนนมาประเมินระดับปัญหา มี 5 ระดับ ตามเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

โดยจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยแบ่งออกเป็นช่วง ๆ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง ต้องการการส่งเสริมในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง ต้องการการส่งเสริมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง ต้องการการส่งเสริมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง ต้องการการส่งเสริมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง ต้องการการส่งเสริมในระดับมากที่สุด

4.4 ตอนที่ 4 ปัญหาในการส่งเสริมการปลูกข้าวโพดหวาน และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความถี่ (Frequency) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และการจัดอันดับ (Ranking)

4.4.1 ตอนที่ 4.1 ด้านปัญหาในการส่งเสริมการปลูกข้าวโพดหวาน นำค่าเฉลี่ยของคะแนนมาประเมินระดับปัญหา มี 5 ระดับ โดยมีการแบ่งขนาดช่วงชั้นของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

โดยจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยแบ่งออกเป็นช่วง ๆ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง มีปัญหาในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง มีปัญหาในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง มีปัญหาในระดับมากที่สุด

4.4.2 ตอนที่ 4.2 ด้านข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวาน นำค่าเฉลี่ยของคะแนนมาประเมินระดับความคิดเห็นที่ข้อเสนอแนะ มี 5 ระดับ ตามเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

โดยจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยแบ่งออกเป็นช่วง ๆ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน

ตอนที่ 2 การได้รับความรู้ และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ตอนที่ 3 ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ตอนที่ 4 ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน

1.1 ข้อมูลสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดหวาน ผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

N = 106

สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	41	38.7
หญิง	65	61.3

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

N = 106		
สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
2. อายุ (ปี)		
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 45	13	12.3
46 – 50	24	22.6
51 – 55	35	33.0
56 - 60	26	24.5
มากกว่า หรือเท่ากับ 61	8	7.6
ค่าต่ำสุด = 32 ปี ค่าสูงสุด = 67 ปี		
ค่าเฉลี่ย = 52.79 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 6.144 ปี		
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	97	91.5
มัธยมศึกษาตอนต้น	6	5.7
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ปวช.)	3	2.8
4. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2	7	6.6
3	10	9.4
4	48	45.3
5	23	21.7
มากกว่าหรือเท่ากับ 6	18	17.0
ค่าต่ำสุด = 2 คน ค่าสูงสุด = 7 คน		
ค่าเฉลี่ย = 4.49 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.289 คน		

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

N = 106

สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
5. ประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดหวาน (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3	15	14.1
4 - 6	27	25.5
7 - 9	29	27.4
10 - 12	26	24.5
มากกว่าหรือเท่ากับ 13	6	8.5
ค่าต่ำสุด = 2 ปี ค่าสูงสุด = 30 ปี		
ค่าเฉลี่ย = 7.98 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 4.272 ปี		

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นข้อมูลสภาพทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ดังนี้

เพศ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 61.3 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 38.7 เป็นเพศชาย

อายุ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 33.0 มีอายุระหว่าง 51 - 55 ปี รองลงมา ร้อยละ 24.5 มีอายุระหว่าง 56 - 60 ปี ร้อยละ 22.6 มีอายุระหว่าง 46 - 50 ปี ร้อยละ 12.3 มีอายุน้อยกว่า หรือเท่ากับ 45 ปี และร้อยละ 7.6 มีอายุมากกว่า หรือเท่ากับ 61 ปี ตามลำดับ โดยเกษตรกร มีอายุน้อยที่สุด 32 ปี อายุมากที่สุด 67 ปี และมีอายุเฉลี่ย 52.79 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.144 ปี

ระดับการศึกษา พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 91.5 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมา ร้อยละ 5.7 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และ ร้อยละ 2.8 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ปวช.) ตามลำดับ

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 45.3 มีสมาชิกในครัวเรือน 4 คน รองลงมา ร้อยละ 21.7 มีสมาชิกในครัวเรือน 5 คน ร้อยละ 17.0 มีสมาชิกในครัวเรือนมากกว่าหรือเท่ากับ 6 คน ร้อยละ 9.4 มีสมาชิกในครัวเรือน 3 คน และร้อยละ 6.6 มีสมาชิกในครัวเรือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 คน ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 2 คน มีสมาชิกในครัวเรือนสูงสุด 7 คน และมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.49 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.289 คน

ประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดหวาน พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 27.4 มีประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดหวาน ระหว่าง 7 - 9 ปี รองลงมา ร้อยละ 25.5 มีประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดหวานระหว่าง 4 - 6 ปี ร้อยละ 24.5 มีประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดหวาน ระหว่าง 10 - 12 ปี และ

ร้อยละ 14.1 มีประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดหวานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 ปี และร้อยละ 8.5 มีประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดหวานมากกว่าหรือเท่ากับ 13 ปี ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดหวานต่ำที่สุด 2 ปี และมีประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดหวานสูงที่สุด 30 ปี โดยมีประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ย 7.98 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.272 ปี

1.2 ข้อมูลสภาพสังคม ประกอบด้วย การดำรงตำแหน่งทางสังคม และบทบาทหน้าที่ในกลุ่มแปลงใหญ่ และเหตุผลที่ตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มแปลงใหญ่ ผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลสภาพสังคมของเกษตรกร

N = 106		
สภาพทางสังคม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. การดำรงตำแหน่งทางสังคม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ไม่มีตำแหน่ง	89	84.0
มีตำแหน่ง	17	16.0
ผู้ใหญ่บ้าน	1	0.9
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	1	0.9
สมาชิก อบต.	1	1.0
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)	8	7.5
อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)	1	1.0
กรรมการหมู่บ้าน	5	4.7
2. บทบาทหน้าที่ในกลุ่มแปลงใหญ่ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ประธาน	1	0.9
รองประธาน	1	0.9
เลขานุการ	1	0.9
เหรัญญิก	1	0.9
ประชาสัมพันธ์	1	0.9
กรรมการ	8	7.6
สมาชิก	93	87.9

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

N = 106		
สภาพทางสังคม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
3. เหตุผลที่ตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มแปลงใหญ่ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ต้องการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน	44	41.5
ต้องการลดต้นทุนการผลิต	61	57.5
ต้องการเพิ่มมูลค่าผลผลิต	51	48.1
ได้รับการชักชวนจากคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม	72	67.9

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นข้อมูลสภาพสังคมของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ดังนี้

การดำรงตำแหน่งทางสังคม พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 84.0 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม และร้อยละ 16.0 มีตำแหน่งทางสังคม เกษตรกร ร้อยละ 7.5 เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ร้อยละ 4.7 เป็นกรรมการหมู่บ้านและร้อยละ 1.0 เป็นสมาชิก อบต. และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เท่ากัน ร้อยละ 0.9 เป็นผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เท่ากัน ตามลำดับ

บทบาทหน้าที่ในกลุ่มแปลงใหญ่ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 87.9 เป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ รองลงมา ร้อยละ 7.6 เป็นกรรมการ และร้อยละ 0.9 เป็นประธาน รองประธาน เลขานุการ เภรัญญิก และประชาสัมพันธ์ เท่ากัน ตามลำดับ

เหตุผลที่ตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มแปลงใหญ่ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 67.9 ได้รับการชักชวนจากคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม รองลงมา ร้อยละ 57.5 ต้องการลดต้นทุนการผลิต ร้อยละ 48.1 ต้องการเพิ่มมูลค่าผลผลิต และร้อยละ 41.5 ต้องการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน ตามลำดับ

1.3 ข้อมูลสภาพทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย จำนวนแรงงานภายในครัวเรือน จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร จำนวนพื้นที่ปลูกข้าวโพดหวาน และลักษณะการถือครองที่ดิน ผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลสภาพเศรษฐกิจของเกษตรกร

N = 106

สภาพเศรษฐกิจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. จำนวนแรงงานภายในครัวเรือน (คน)		
1	2	1.9
2	43	40.6
3	41	38.7
4	15	14.2
5	5	4.6
ค่าต่ำสุด = 1 คน ค่าสูงสุด = 5 คน		
ค่าเฉลี่ย = 2.79 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.881 คน		
2. จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด (ไร่)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5	22	20.8
6 – 10	40	37.7
11 – 15	23	21.7
16 – 20	15	14.2
มากกว่าหรือเท่ากับ 21	6	5.6
ค่าต่ำสุด = 4 ไร่ ค่าสูงสุด = 28 ไร่		
ค่าเฉลี่ย = 6.51 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 4.234 ไร่		
3. จำนวนพื้นที่ในการปลูกข้าวโพดหวาน (ไร่)		
1	11	10.4
2	29	27.3
3	39	31.3
4	23	21.7
5	10	9.3
ค่าต่ำสุด = 1 ไร่ ค่าสูงสุด = 5 ไร่		
ค่าเฉลี่ย = 3.01 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.284 ไร่		

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

N = 106

สภาพเศรษฐกิจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
4. ลักษณะการถือครองที่ดิน (เลือกตอบได้เพียง 1 ข้อ)		
ที่ดินของตนเอง	106	100.0

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นข้อมูลสภาพเศรษฐกิจของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ดังนี้

จำนวนแรงงานภายในครัวเรือน พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 40.6 มีจำนวนแรงงานภายในครัวเรือน จำนวน 2 คน รองลงมาร้อยละ 38.7 มีจำนวนแรงงานภายในครัวเรือน จำนวน 3 คน ร้อยละ 14.2 มีจำนวนแรงงานภายในครัวเรือนจำนวน 4 คน ร้อยละ 4.6 มีจำนวนแรงงานภายในครัวเรือน จำนวน 5 คน และร้อยละ 1.9 มีจำนวนแรงงานภายในครัวเรือน จำนวน 1 คน ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีจำนวนแรงงานภายในครัวเรือนต่ำสุด จำนวน 1 คน มีจำนวนแรงงานภายในครัวเรือนสูงสุด จำนวน 5 คน มีจำนวนแรงงานภายในครัวเรือนเฉลี่ย จำนวน 2.79 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.881 คน

จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 37.7 มีจำนวนพื้นที่ทำการเกษตรระหว่าง 6-10 ไร่ รองลงมาร้อยละ 21.7 มีจำนวนพื้นที่ทำการเกษตรระหว่าง 11-15 ไร่ ร้อยละ 20.8 มีจำนวนพื้นที่ทำการเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ไร่ ร้อยละ 14.2 มีจำนวนพื้นที่ทำการเกษตรระหว่าง 16-20 ไร่ และร้อยละ 5.6 มีจำนวนพื้นที่ทำการเกษตรมากกว่าหรือเท่ากับ 21 ไร่ ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรต่ำสุด 4 ไร่ มีพื้นที่ทำการเกษตรสูงสุด 28 ไร่ มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 6.51 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.234 ไร่

จำนวนพื้นที่ปลูกข้าวโพดหวาน พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 31.3 มีจำนวนพื้นที่ปลูกข้าวโพดหวาน ระหว่าง 3 ไร่ รองลงมาร้อยละ 27.3 มีจำนวนพื้นที่ปลูกข้าวโพดหวาน 2 ไร่ ร้อยละ 21.7 มีจำนวนพื้นที่ปลูกข้าวโพดหวาน 4 ไร่ ร้อยละ 10.4 มีจำนวนพื้นที่ปลูกข้าวโพดหวาน 1 ไร่ และร้อยละ 9.3 มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดหวาน 5 ไร่ ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกข้าวโพดหวานต่ำสุด 1 ไร่ มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดหวาน สูงสุด 5 ไร่ มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดหวาน เฉลี่ย 3.01 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.284 ไร่

ลักษณะการถือครองที่ดิน พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 100.0 มีที่ดินเป็นของตนเอง

ตอนที่ 2 การได้รับความรู้ และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่ การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

2.1 การได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดี

2.1.1 การเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนา และดูงานเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการ เข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 การได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐาน
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

N = 106

การได้รับความรู้	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนา และดูงาน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เคยเข้าร่วม	106	100.0
ประชุม	90	84.9
ฝึกอบรม สัมมนา	103	97.1
ดูงาน	74	69.8

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นข้อมูลการได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่
การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน
อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ดังนี้

การเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนา และดูงาน พบว่า เกษตรกรทั้งหมดร้อยละ
100.0 ได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
โดยร้อยละ 97.1 ได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติ
ทางการเกษตรที่ดีจากการฝึกอบรม สัมมนา รองลงมาร้อยละ 84.9 ได้รับความรู้เกี่ยวกับ
หลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีจากการประชุม และร้อยละ
69.8 ได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตร
ที่ดีจากการศึกษาดูงาน

2.2.2 แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ประกอบด้วย การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อบุคคล การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อออนไลน์ ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

แหล่งความรู้	การได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
1. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อบุคคล						3.60 (0.794)	มาก	
1) เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตร	0 (0.0)	0 (0.0)	20 (18.9)	58 (54.7)	28 (26.4)	4.08 (0.672)	มาก	1
2) เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานอื่นๆ	1 (0.9)	3 (2.8)	37 (34.9)	53 (50.0)	12 (11.3)	3.68 (0.750)	มาก	2
3) ผู้นำท้องถิ่น/ ท้องถิ่น	0 (0.0)	6 (5.7)	48 (45.3)	35 (33.0)	17 (16.0)	3.59 (0.826)	มาก	3
4) ญาติ/พี่น้อง	4 (3.8)	4 (3.8)	69 (65.1)	15 (14.2)	14 (13.2)	3.29 (0.883)	ปาน กลาง	4
5) เพื่อนเกษตรกร	4 (3.8)	5 (4.7)	54 (50.9)	35 (33.0)	9 (7.5)	3.36 (0.842)	ปาน กลาง	5
2. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์						2.04 (0.685)	น้อย	
1) วารสาร	19 (17.9)	71 (67.0)	15 (14.2)	1 (0.9)	0 (0.0)	1.99 (0.803)	น้อย	3
2) แผ่นพับ	18 (17.0)	73 (68.9)	10 (9.4)	5 (4.7)	0 (0.0)	2.06 (0.640)	น้อย	2

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

N = 106

แหล่งความรู้	การได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
3) ไปสเตอร์	20 (18.9)	74 (69.8)	10 (9.4)	2 (1.8)	0 (0.0)	1.95 (0.638)	น้อย	4
4) เอกสารเผยแพร่	9 (8.5)	73 (68.9)	22 (20.8)	2 (1.9)	0 (0.0)	2.18 (0.659)	น้อย	1
3. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อออนไลน์						1.58 (0.677)	น้อย ที่สุด	
1) เฟซบุ๊ก (Facebook)	56 (52.8)	35 (33.0)	14 (13.2)	1 (0.9)	0 (0.0)	1.63 (0.785)	น้อยที่สุด	2
2) ยูทูป (YouTube)	38 (35.8)	33 (31.1)	27 (25.5)	8 (7.5)	0 (0.0)	2.05 (0.960)	น้อย	1
3) ไลน์ (Line)	54 (50.9)	43 (40.6)	4 (3.8)	5 (4.7)	0 (0.0)	1.62 (0.774)	น้อยที่สุด	3
4) บล็อก (Blog)	102 (96.2)	4 (3.8)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	1.04 (0.191)	น้อยที่สุด	4

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นข้อมูลแหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ดังนี้

สื่อบุคคล พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อบุคคล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.60) เมื่อพิจารณาจากแหล่งความรู้ พบว่า เกษตรกรได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อบุคคลอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 แหล่ง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.08) เจ้าหน้าที่ของรัฐหน่วยงานอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ย 3.68) ผู้นำท้องที่/ท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย 3.59) เกษตรกรได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 แหล่ง ได้แก่ เพื่อนเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.36) และญาติ/พี่น้อง (ค่าเฉลี่ย 3.29) ตามลำดับ

สื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.04) เมื่อพิจารณาจากแหล่งความรู้ พบว่า เกษตรกรได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ อยู่ในระดับน้อยทั้ง 4 แหล่ง ได้แก่ เอกสารเผยแพร่ (ค่าเฉลี่ย 2.18) แผ่นพับ (ค่าเฉลี่ย 2.06) วารสาร (ค่าเฉลี่ย 1.99) โปสเตอร์ (ค่าเฉลี่ย 1.95) ตามลำดับ

สื่อออนไลน์ พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อออนไลน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.58) เมื่อพิจารณาจากแหล่งความรู้ พบว่า เกษตรกรได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อออนไลน์ อยู่ในระดับน้อย จำนวน 1 แหล่ง ได้แก่ ยูทูป (YouTube) (ค่าเฉลี่ย 2.05) เกษตรกรได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อออนไลน์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 3 แหล่ง ได้แก่ เฟซบุ๊ก (Facebook) (ค่าเฉลี่ย 1.63) ไลน์ (Line) (ค่าเฉลี่ย 1.62) และบล็อก (Blog) (ค่าเฉลี่ย 1.04) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 สรุปแหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

N = 106

แหล่งข้อมูลข่าวสาร	ค่าเฉลี่ย	(SD)	ความหมาย	ลำดับ
1. สื่อบุคคล	3.60	(0.794)	มาก	1
2. สื่อสิ่งพิมพ์	2.04	(0.685)	น้อย	2
3. สื่อออนไลน์	1.58	(0.677)	น้อยที่สุด	3
ค่าเฉลี่ยรวม	2.41	(0.718)	น้อย	

จากตาราง 4.6 แสดงข้อมูลสรุปแหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ปรากฏผลดังนี้

สรุปแหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า เกษตรกรได้รับความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.41) และเมื่อพิจารณาแหล่งความรู้ที่ได้รับทั้ง 3 แหล่ง ตามลำดับคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ ระดับมากคือ สื่อบุคคล (ค่าเฉลี่ย 3.60) ระดับน้อย ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 2.04) และระดับน้อยที่สุดคือ สื่อออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 1.58)

2.2 ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เป็นคำถามเพื่อทดสอบความรู้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดหวาน ซึ่งคำถามเป็นแบบเลือก ตอบถูกและผิด ประกอบด้วยคำถามจำนวน 20 ข้อ เป็นคำถามที่คำตอบถูก จำนวน 12 ข้อ เป็นคำถามที่คำตอบผิด (คำถามลวง) จำนวน 8 ข้อ โดยมีเกณฑ์ให้คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน และตอบถูกได้ 1 คะแนน ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

N = 106

ประเด็น	คำตอบ	เกษตรกรตอบถูก		อันดับ
		จำนวน	ร้อยละ	
		(ราย)		
1. สามารถใช้น้ำบาดาลรดข้าวโพดหวานได้	ถูก	104	98.1	3
2. สามารถใช้น้ำบ่อที่เลี้ยงปลุสตัวร่วมในบ่อได้ (คำตอบที่ถูกต้อง คือ ไม่สามารถใช้น้ำบ่อที่เลี้ยงปลุสตัวร่วมในบ่อได้)	ผิด	61	57.5	15
3. สามารถสร้างห้องน้ำบริเวณพื้นที่ปลูกได้ (คำตอบที่ถูกต้อง คือ ไม่สามารถสร้างห้องน้ำบริเวณพื้นที่ปลูกได้)	ผิด	69	65.1	13
4. พื้นที่ในการทำการเกษตรไม่มีการเผาเศษขยะนานกว่า 3 ปี	ถูก	82	77.4	11
5. ใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตตามคำแนะนำในฉลากที่ถูกต้องได้	ถูก	100	94.3	5
6. ห้ามใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตข้าวโพดหวาน (คำตอบที่ถูกต้อง คือ สามารถใช้สารเคมีตามคำแนะนำที่ถูกต้องในกระบวนการผลิตข้าวโพดหวานได้)	ผิด	55	51.9	16

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

N = 106

ประเด็น	คำตอบ	เกษตรกรตอบถูก จำนวน (ราย)	ร้อยละ	อันดับ
7. สามารถเลี้ยงปลุสตัวโนในพื้นที่ปลูกได้ (คำตอบที่ถูกต้อง คือ ไม่สามารถเลี้ยงปลุสตัวโน ในพื้นที่ปลูกได้)	ผิด	21	19.8	19
8. พาหนะในการขนย้ายผลผลิตต้องสะอาด ปราศจากการปนเปื้อนสิ่งอันตราย	ถูก	83	78.3	10
9. ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวแล้วต้องไม่มีศัตรูพืชตกค้าง	ถูก	74	69.8	12
10. ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวแล้วถ้าพบมีศัตรูต้องตัดแยก ไว้ต่างหาก	ถูก	84	79.2	9
11. สามารถนำกระสอบปุ๋ยเคมีหรือกระสอบปุ๋ย คอกใส่ผลผลิตเพื่อการเคลื่อนย้ายได้ (คำตอบที่ ถูกต้อง คือ ไม่สามารถนำกระสอบปุ๋ยเคมีหรือ กระสอบปุ๋ยคอกใส่ผลผลิตเพื่อการเคลื่อนย้ายได้)	ผิด	42	39.6	17
12. ไม่วางหรือกองผลผลิตพื้น โดยตรง	ถูก	85	80.2	8
13. แต่งกายด้วยชุดที่มีฉีดยากมีการใช้สารเคมี ป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	ถูก	106	100.0	1
14. ห้ามสูบบุหรี่ขณะอยู่ในแปลง	ถูก	89	84.0	6
15. ไม่ต้องบันทึกข้อมูลการสำรวจและการป้องกัน กำจัดศัตรูพืช (คำตอบที่ถูกต้อง คือ ต้องบันทึก ข้อมูลการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืช)	ผิด	87	82.1	7
16. บันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้วัตถุอันตรายทาง การเกษตร	ถูก	69	65.1	13
17. การตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นทำให้เกษตรกร ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ได้ดีขึ้น	ถูก	105	99.1	2

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

N = 106

ประเด็น	คำเฉลย	เกษตรกรตอบถูก จำนวน (ราย)	ร้อยละ	อันดับ
18. การตรวจประเมินแปลงแล้วไม่ผ่านในครั้งที่ 2 จะไม่ได้รับรองมาตรฐาน จีเอพี (คำตอบที่ถูกต้อง คือ การตรวจประเมินแล้วไม่ผ่านในครั้งที่ 2 สามารถปรับปรุงแก้ไข นัดตรวจแปลงครั้งที่ 3 ได้)	ผิด	27	25.5	18
19. ใบรับรอง จีเอพี ข้าวโพดหวานมีอายุครั้งละ 2 ปี	ถูก	102	96.2	4
20. การต่ออายุใบรับรอง จีเอพี ต้องแจ้งหลังจากปลูกข้าวโพดหวานแล้ว (คำตอบที่ถูกต้อง คือ การต่ออายุใบรับรอง จีเอพี สามารถแจ้งก่อนการปลูกข้าวโพดหวานในรอบถัดไปได้)	ผิด	20	18.9	20

จากตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า

เกษตรกร ร้อยละ 100.0 มีความรู้ในการแต่งกายด้วยชุดที่มิดชิดหากมีการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช รองลงมา ร้อยละ 99.1 มีความรู้ในการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นทำให้เกษตรกรปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ได้ดีขึ้น ร้อยละ 98.1 มีความรู้ว่าจะสามารถใช้น้ำบาดาลรดข้าวโพดหวานได้ ร้อยละ 96.2 มีความรู้ว่าจะใบรับรอง จีเอพี ข้าวโพดหวานมีอายุครั้งละ 2 ปี ร้อยละ 94.3 มีความรู้ในการใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตตามคำแนะนำในฉลากที่ถูกต้องได้ ร้อยละ 84.0 ห้ามสูบบุหรี่ขณะอยู่ภายในแปลง ร้อยละ 82.1 ไม่ต้องบันทึกข้อมูลการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ร้อยละ 80.2 ไม่วางหรือกองผลผลิตพื้นโดยตรง ร้อยละ 79.2 ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวแล้วถ้าพบมีศัตรูต้องตัดแยกไว้ต่างหาก ร้อยละ 78.3 พาหนะในการขนย้ายผลผลิตต้องสะอาดปราศจากการปนเปื้อนสิ่งอันตราย ร้อยละ 77.4 พื้นที่ในการทำการเกษตรไม่มีการเผาเศษขยะนานกว่า 3 ปี ร้อยละ 69.8 ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวแล้วต้องไม่มีศัตรูพืชตกค้าง ร้อยละ 65.1 บันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร และสามารถสร้างห้องน้ำบริเวณพื้นที่ปลูกได้ เท่ากัน ร้อยละ 57.5 สามารถใช้น้ำบ่อที่เลี้ยงปลุสัตว์ร่วมในบ่อได้ ร้อยละ 51.9 ห้ามใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตข้าวโพดหวาน ร้อยละ 39.6 สามารถนำกระสอบปุ๋ยเคมีหรือกระสอบปุ๋ยคอกใส่ผลผลิตเพื่อ

การเคลื่อนย้ายได้ ร้อยละ 25.5 การตรวจประเมินแล้วไม่ผ่านในครั้งที่ 2 จะไม่ได้รับรองมาตรฐาน จีเอพี ร้อยละ 19.8 สามารถเลี้ยงปลุสตัวในพื้นที่ปลูกได้ และร้อยละ 18.9 การต่ออายุใบรับรอง จีเอพี ต้องแจ้งหลังจากปลูกข้าวโพดหวานแล้ว

ตารางที่ 4.8 สรุประดับความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

N = 106			
ระดับความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	จำนวนเกษตรกรที่ตอบถูก (ราย)	ร้อยละ	อันดับ
1 - 4 คะแนน (มีความรู้ในระดับน้อยที่สุด)	-	-	-
5 - 8 คะแนน (มีความรู้ในระดับน้อย)	-	-	-
9 - 12 คะแนน (มีความรู้ในระดับปานกลาง)	29	27.4	2
13 - 16 คะแนน (มีความรู้ในระดับมาก)	70	66.0	1
17 - 20 คะแนน (มีความรู้ในระดับมากที่สุด)	7	6.6	3
ค่าต่ำสุด = 9 คะแนน ค่าสูงสุด = 20 คะแนน ค่าเฉลี่ย = 15.28 คะแนน SD = 2.322			

จากตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ของเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยเกษตรกร ร้อยละ 66.0 มีความรู้ในระดับมาก มีคะแนนความรู้อยู่ระหว่าง 13 - 16 คะแนน รองลงมา ร้อยละ 27.4 เกษตรกรมีความรู้ในระดับปานกลาง และร้อยละ 6.6 เกษตรกรมีความรู้ในระดับมากที่สุด มีคะแนนความรู้อยู่ระหว่าง 17-20 คะแนน ตามลำดับ โดยมีคะแนนความรู้ ต่ำสุด 9 คะแนน สูงสุด 20 คะแนน และคะแนนความรู้เฉลี่ย 15.28 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.322 คะแนน

ตอนที่ 3 ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) การถ่ายทอดความรู้ 2) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต และ 3) การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าการผลิต ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ ดังตาราง ที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรอง
มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

N = 106

ประเด็นความต้องการ	ระดับความต้องการ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
1. การถ่ายทอดความรู้						3.35	ปาน	
						(0.849)	กลาง	
1.1 ต้องการความรู้การเตรียมพื้นที่การปลูก	5 (4.7)	20 (18.9)	30 (28.3)	47 (44.3)	4 (3.8)	3.24 (0.962)	ปาน	7
1.2 ต้องการความรู้การดูแลรักษาระหว่างการปลูก	5 (4.7)	26 (24.5)	44 (41.5)	28 (26.4)	3 (2.8)	2.98 (0.905)	ปาน	9
1.3 ต้องการความรู้การเก็บเกี่ยวผลผลิต	6 (5.7)	18 (17.0)	45 (42.5)	36 (34.0)	1 (0.9)	3.08 (0.880)	ปาน	8
1.4 ต้องการความรู้การดูแลผลผลิตหลังเก็บเกี่ยว	4 (3.8)	21 (19.8)	55 (51.9)	25 (23.6)	1 (0.9)	2.98 (0.793)	ปาน	9
1.5 ต้องการความรู้ในการบันทึกข้อมูลการผลิต	0 (0.0)	16 (15.0)	29 (27.4)	53 (50.0)	8 (7.5)	3.50 (0.842)	มาก	5
1.6 ต้องการความรู้การแปรรูปสินค้า	1 (0.9)	21 (19.8)	31 (29.2)	46 (43.4)	7 (6.6)	3.35 (0.905)	ปาน	6
1.7 ต้องการความรู้การเพิ่มมูลค่าสินค้า	0 (0)	9 (8.5)	35 (33.0)	56 (52.8)	6 (5.7)	3.56 (0.731)	มาก	3
1.8 ต้องการความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพสินค้า	3 (2.8)	4 (3.8)	38 (35.8)	57 (53.8)	4 (3.8)	3.52 (0.759)	มาก	4

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ประเด็นความต้องการ	ระดับความต้องการ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
1.9 ต้องการความรู้ใน การส่งเสริมการตลาด	1 (0.9)	9 (8.5)	37 (34.9)	44 (41.5)	15 (14.2)	3.59 (0.870)	มาก	2
1.10 ต้องการความรู้ ในการปฏิบัติการผลิต ข้าวโพดหวานให้ ได้รับการรับรอง มาตรฐาน	0 (0)	5 (4.7)	33 (31.1)	55 (51.9)	13 (12.3)	3.72 (0.740)	มาก	1
2. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต						3.62 (0.714)	มาก	
2.1 ต้องการให้สมาชิก จัดหาปัจจัยการผลิตตาม แผนหรือข้อตกลงกลุ่ม	2 (1.9)	2 (1.9)	17 (16.0)	67 (63.2)	18 (17.0)	3.92 (0.757)	มาก	2
2.2 ต้องการส่งเสริมการ ใช้เครื่องจักรกลทาง การเกษตรเพื่อลดต้นทุน การผลิต	0 (0)	4 (3.8)	21 (19.8)	68 (64.2)	13 (12.3)	3.85 (0.673)	มาก	3
2.3 ต้องการแหล่งน้ำให้ เพียงพอกับการ เพาะปลูก	1 (0.9)	43 (40.6)	53 (50.0)	6 (5.7)	3 (2.8)	3.15 (0.690)	ปาน กลาง	4
2.4 ต้องการสนับสนุน อุปกรณ์ในการแปรรูป และพัฒนาสินค้า	4 (3.8)	49 (46.2)	39 (36.8)	8 (7.5)	6 (5.7)	3.08 (0.857)	ปาน กลาง	5
2.5 ต้องการการ สนับสนุนแหล่งทุน ดอกเบี้ยต่ำ	0 (0.0)	1 (0.9)	11 (10.4)	71 (67.0)	23 (21.7)	4.09 (0.594)	มาก	1

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

N = 106

ประเด็นความ ต้องการ	ระดับความต้องการ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
3. การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าการผลิต						3.61	มาก	
						(0.735)		
3.1 ต้องการ ร่วมกันวางแผนการผลิต	0 (0)	2 (1.9)	40 (37.7)	57 (53.8)	7 (6.6)	3.65 (0.633)	มาก	5
3.2 ต้องการให้ สมาชิกร่วมกันควบคุมและ ตรวจสอบคุณภาพของ สินค้า	2 (1.9)	10 (29.2)	61 (57.5)	10 (9.4)	2 (1.9)	3.20 (0.709)	ปาน กลาง	7
3.3 ต้องการให้ สมาชิกมีส่วนร่วมในการ วิเคราะห์ความต้องการสินค้า ของตลาด	0 (0)	4 (3.8)	43 (40.6)	49 (46.2)	10 (9.4)	3.61 (0.711)	มาก	6
3.4 ต้องการให้ สมาชิกร่วมกันกำหนดเป้าหมาย การขายสินค้า	0 (0)	4 (3.8)	30 (28.3)	68 (64.2)	4 (3.8)	3.68 (0.610)	มาก	3
3.5 ต้องการให้มีการติดตามข้อมูล ความคิดเห็นของลูกค้าเป้าหมาย	3 (2.8)	4 (3.8)	25 (23.6)	67 (63.2)	7 (6.6)	3.67 (0.777)	มาก	4

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

N = 106

ประเด็นความ ต้องการ	ระดับความต้องการ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
3.6 ต้องการการ เพิ่มช่องทาง การตลาด	1 (0.9)	3 (2.8)	43 (40.6)	36 (34.0)	23 (21.7)	3.73 (0.868)	มาก	2
3.7 ต้องการ จำหน่ายสินค้าใน ตลาดที่ต้องการ สินค้ามาตรฐาน จีเอพี	2 (1.9)	5 (4.7)	27 (25.5)	56 (52.8)	16 (15.1)	3.75 (0.840)	มาก	1

จากตารางที่ 4.9 ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

การถ่ายทอดความรู้ พบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.35) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็นพบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการในระดับมาก 5 ประเด็น ได้แก่ ต้องการความรู้ในการปฏิบัติการผลิตข้าวโพดหวานให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 3.72) รองลงมา ต้องการความรู้ในการส่งเสริมการตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.59) ต้องการความรู้การเพิ่มมูลค่าสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.56) ต้องการความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.52) ต้องการความรู้ในการบันทึกข้อมูลการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.50) เกษตรกรมีระดับความต้องการในระดับปานกลาง 5 ประเด็น ได้แก่ ต้องการความรู้การแปรรูปสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.35) ต้องการความรู้การเตรียมพื้นที่การปลูก (ค่าเฉลี่ย 3.24) ต้องการความรู้การเก็บเกี่ยวผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.08) ต้องการความรู้การดูแลรักษาระหว่างการปลูก และต้องการความรู้การดูแลผลผลิตหลังเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.98) เท่ากัน ตามลำดับ

การสนับสนุนปัจจัยการผลิต พบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.76) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็นพบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ ต้องการการสนับสนุนแหล่งทุนดอกเบี้ยต่ำ (ค่าเฉลี่ย 4.09) รองลงมา ต้องการให้สมาชิกจัดหาปัจจัยการผลิตตามแผนหรือข้อตกลงกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.92)

ต้องการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรเพื่อลดต้นทุนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.85) และเกษตรกรมีระดับความต้องการในระดับปานกลาง 2 ประเด็น คือ ต้องการแหล่งน้ำให้เพียงพอกับการเพาะปลูก (ค่าเฉลี่ย 3.15) และต้องการสนับสนุนอุปกรณ์ในการแปรรูปและพัฒนาสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.08) ตามลำดับ

การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าการผลิต พบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.61) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็นพบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการในระดับมาก 6 ประเด็น ได้แก่ ต้องการจำหน่ายสินค้าในตลาดที่ต้องการสินค้ามาตรฐาน จีเอพี (ค่าเฉลี่ย 3.75) รองลงมา ต้องการการเพิ่มช่องทางการตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.73) ต้องการให้สมาชิกร่วมกันกำหนดเป้าหมายการขายสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.68) ต้องการให้มีการติดตามข้อมูลความคิดเห็นของลูกค้าเป้าหมาย (ค่าเฉลี่ย 3.67) ต้องการร่วมกันวางแผนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.65) ต้องการให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ความต้องการสินค้าของตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.61) เกษตรกรมีระดับความต้องการในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ ต้องการให้สมาชิกร่วมกันควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.20) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 สรุปภาพรวมความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวาน เพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

N = 106

ความต้องการในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวาน เพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	(SD)	ระดับปัญหา	
			ความหมาย	อันดับ
1. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	3.62	(0.714)	มาก	1
2. การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าการผลิต	3.61	(0.735)	มาก	2
3. การถ่ายทอดความรู้	3.35	(0.849)	ปานกลาง	3
ค่าเฉลี่ยรวม	3.57	0.766	มาก	

จากตารางที่ 4.10 สรุปภาพรวมความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า เกษตรกรมีความต้องการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.57) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า เกษตรกรมีความต้องการอยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.76) และการยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.61) เกษตรกรมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ การถ่ายทอดความรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.35) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวาน เพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

4.1 ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิต ด้านการตลาด และด้านการส่งเสริมการเกษตร ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ ดังตาราง ที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ประเด็น	ระดับปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
	N = 106							
1. ด้านการบริหารจัดการ						1.90	น้อย	
						(0.827)		
1.1 สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการนำข้อมูลภายในและภายนอกชุมชน มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดทิศทางการผลิต	43 (40.6)	31 (29.2)	27 (25.5)	5 (4.7)	0 (0.0)	1.94 (0.924)	น้อย	2
1.2 ไม่มีการทำแผนการผลิตร่วมกัน	46 (43.4)	35 (33.0)	22 (20.8)	3 (2.8)	0 (0.0)	1.83 (0.856)	น้อย	3

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

N = 106

ประเด็น	ระดับปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
1.3 สมาชิกไม่มี ส่วนร่วมในการ ควบคุมและ ตรวจสอบ คุณภาพของ สินค้า	43 (40.6)	48 (45.3)	13 (12.3)	2 (1.9)	0 (0.0)	1.75 (0.741)	น้อย ที่สุด	4
1.4 ขาดความรู้ ในการบันทึก ข้อมูล	23 (0.5)	55 (6.0)	23 (12.6)	121 (66.5)	26 (14.3)	2.09 (0.787)	น้อย	1
2. ด้านการผลิต						2.66 (0.704)	ปาน กลาง	
2.1 พบปัญหา โรคและแมลง ศัตรูพืชระบาด ในพื้นที่	5 (2.7)	15 (14.2)	30 (28.3)	48 (45.3)	8 (7.5)	3.37 (0.979)	ปาน กลาง	1
2.2 ขาดความรู้ ในการป้องกัน กำจัดโรคและ แมลงศัตรูพืช	9 (8.5)	26 (24.5)	52 (49.1)	19 (17.9)	0 (0.0)	2.76 (0.846)	ปาน กลาง	2
2.3 ขาดความรู้ ในการเลือกซื้อ สารเคมีป้องกัน กำจัดศัตรูพืชที่ เหมาะสม	16 (1.6)	33 (8.8)	49 (22.5)	7 (6.6)	1 (0.9)	2.47 (0.864)	น้อย	3

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
2.4 ขาดความรู้เรื่องการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช	21 (19.8)	30 (28.3)	45 (42.5)	10 (9.4)	0 (0.0)	2.42 (0.914)	น้อย	4
2.5 ปริมาณน้ำในการเพาะปลูกไม่เพียงพอ	33 (31.1)	21 (19.8)	37 (34.9)	15 (14.2)	0 (0.0)	2.32 (1.065)	น้อย	5
3. ด้านการตลาด						2.61 (0.998)	ปาน กลาง	
3.1 ไม่ได้ร่วมกันจัดทำการตลาด ต่างคนต่างขาย	16 (15.1)	24 (22.6)	29 (27.4)	35 (33.0)	2 (1.9)	2.84 (1.105)	ปาน กลาง	1
3.2 ไม่ได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายด้านราคาผลผลิต	11 (10.4)	27 (25.5)	36 (34.0)	32 (30.2)	0 (0.0)	2.84 (0.977)	ปาน กลาง	1
3.3 ไม่ได้ติดตามข้อมูลความคิดเห็นของลูกค้าเป้าหมาย	14 (13.2)	25 (23.6)	52 (49.1)	13 (12.3)	2 (1.9)	2.66 (0.925)	ปาน กลาง	3
3.4 ไม่ได้ประชาสัมพันธ์สินค้าผ่านสื่อออนไลน์	15 (14.2)	41 (38.7)	35 (33.0)	11 (10.4)	4 (3.8)	2.51 (0.988)	น้อย	4
3.5 สินค้าที่ได้รับมาตรฐาน จีเอพี ไม่สามารถแบ่งแยกจำหน่ายกับสินค้าที่ไม่ได้รับมาตรฐาน	36 (34.0)	20 (18.9)	43 (40.6)	7 (6.6)	0 (0.0)	2.20 (0.990)	น้อย	5

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
4. ด้านการส่งเสริมการเกษตร						1.96	น้อย	
						(0.864)		
4.1 ไม่ประสาน หน่วยงานอื่นมาร่วม ส่งเสริม	48 (45.3)	32 (30.2)	24 (22.6)	2 (1.9)	0 (0.0)	1.81 (0.852)	น้อย	5
4.2 การส่งเสริมไม่ ครอบคลุมทั่วถึง	22 (20.8)	46 (43.4)	33 (31.1)	5 (4.7)	0 (0.0)	2.20 (0.821)	น้อย	1
4.3 เนื้อหาที่อบรมไม่ ตรงกับความต้องการ	44 (41.5)	35 (33.0)	21 (19.8)	4 (3.8)	2 (1.9)	1.92 (0.967)	น้อย	3
4.4 เจ้าหน้าที่ส่งเสริม ขาดความเชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน	46 (1.6)	32 (8.8)	27 (25.5)	1 (0.9)	0 (0.0)	1.84 (0.841)	น้อย	4
4.5 เจ้าหน้าที่ส่งเสริม ไม่ได้มาเยี่ยมเยียนใน พื้นที่สม่ำเสมอ	29 (27.4)	46 (43.4)	26 (24.5)	5 (4.7)	0 (0.0)	2.07 (0.843)	น้อย	2

จากตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ปัญหาของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวาน เพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ปรากฏผล ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการ พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการบริหารจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.90) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็น พบว่า ปัญหาในระดับน้อย 3 ประเด็น ได้แก่ ขาดความรู้ในการบันทึกข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 2.09) รองลงมา คือ สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการนำข้อมูลภายในและภายนอกชุมชน มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดทิศทางการผลิต (ค่าเฉลี่ย 1.94) ไม่มีการทำแผนการผลิตร่วมกัน (ค่าเฉลี่ย 1.83) ปัญหาในระดับน้อยที่สุด 1 ประเด็น คือ สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของสินค้า (ค่าเฉลี่ย 1.75) ตามลำดับ

ด้านการผลิต พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการผลิตในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.66) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็น พบว่า ปัญหาในระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ พบปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืชระบาดในพื้นที่ (ค่าเฉลี่ย 3.37) รองลงมา คือ ขาดความรู้ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 2.76) ปัญหาในระดับน้อย 3 ประเด็น ได้แก่ ขาดความรู้ในการเลือกซื้อสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 2.47) ขาดความรู้เรื่องการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 2.42) และปริมาณน้ำในการเพาะปลูกไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 2.32) ตามลำดับ

ด้านการตลาด พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการตลาดในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.61) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็น พบว่า ปัญหาในระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ ไม่ได้ร่วมกันจัดทำการตลาด ต่างคนต่างขาย และไม่ได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายด้านราคาผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.84) เท่ากัน รองลงมา คือ ไม่ได้ติดตามข้อมูลความคิดเห็นของลูกค้าเป้าหมาย (ค่าเฉลี่ย 2.66) ปัญหาในระดับน้อย 2 ประเด็น ได้แก่ ไม่ได้ประชาสัมพันธ์สินค้าผ่านสื่อออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 2.51) สินค้าที่ได้รับมาตรฐาน จีเอพี ไม่สามารถแบ่งแยกจำหน่ายกับสินค้าที่ไม่ได้รับมาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 2.20) ตามลำดับ

ด้านการส่งเสริมการเกษตร พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการส่งเสริมการเกษตรในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.96) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็น พบว่า ปัญหาในระดับน้อยทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ การส่งเสริมไม่ครอบคลุมทั่วถึง (ค่าเฉลี่ย 2.20) รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมไม่ได้มาเยี่ยมชมในพื้นที่สม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย 2.07) เนื้อหาที่อบรมไม่ตรงกับความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 1.92) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (ค่าเฉลี่ย 1.84) ไม่ประสานหน่วยงานอื่นมาร่วมส่งเสริม (ค่าเฉลี่ย 1.81) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 สรุปภาพรวมปัญหาของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

N = 106

ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา			อันดับ
	ค่าเฉลี่ย	(SD)	ความหมาย	
1. ด้านการบริหารจัดการ	1.90	(0.827)	น้อย	4
2. ด้านการผลิต	2.66	(0.933)	ปานกลาง	1
3. ด้านการตลาด	2.61	(0.998)	ปานกลาง	2
4. ด้านการส่งเสริมการเกษตร	1.96	(0.864)	น้อย	3
ค่าเฉลี่ยรวม	2.28	0.905	น้อย	

จากตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์สรุปภาพรวมปัญหาของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ผลปรากฏดังนี้

สรุปภาพรวมปัญหาของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า เกษตรกรมีปัญหามีภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.28) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า เกษตรกรมีปัญหามีอยู่ในระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านการผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.66) และด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 2.61) เกษตรกรมีปัญหามีอยู่ในระดับน้อย 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 1.96) และด้านการบริหารจัดการ (ค่าเฉลี่ย 1.90) ตามลำดับ

4.2 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิต ด้านการตลาด และด้านการส่งเสริมการเกษตร ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ ดังตาราง ที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ประเด็น	เห็นด้วยในระดับ					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อัน ดับ
	(จำนวน/ร้อยละ)							
	1	2	3	4	5			
1. ด้านการบริหารจัดการ						3.58	มาก	
						(0.745)		
1.1 สมาชิกกลุ่มควรมีส่วนร่วมในการนำข้อมูลภายในและภายนอกชุมชน มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดทิศทางการผลิต	3	4	42	51	6	3.50	ปาน	7
	(2.8)	(3.8)	(39.6)	(48.1)	(5.7)	(0.784)	กลาง	

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ประเด็น	เห็นด้วยในระดับ					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อัน ดับ
	(จำนวน/ร้อยละ)							
	1	2	3	4	5			
1.2 สมาชิกกลุ่มควรทำ แผนการผลิตร่วมกัน	0 (0.0)	6 (5.7)	41 (38.7)	52 (49.1)	7 (6.6)	3.57 (0.704)	มาก	4
1.3 สมาชิกกลุ่มควรมี ส่วนร่วมในการควบคุม และตรวจสอบคุณภาพ ของสินค้า	1 (0.9)	8 (7.5)	27 (25.5)	63 (59.4)	7 (6.6)	3.63 (0.760)	มาก	3
1.4 ควรกำหนดเป้าหมาย การขายสินค้าร่วมกัน	2 (1.9)	4 (3.8)	44 (41.5)	48 (45.3)	8 (7.5)	3.53 (0.771)	มาก	5
คณะกรรมการควรจัดหา	2 (1.9)	6 (5.7)	23 (21.7)	68 (64.2)	7 (6.6)	3.68 (0.763)	มาก	1
1.5 ปัจจัยการผลิตตาม แผนหรือข้อตกลงกลุ่ม								
1.6 สมาชิกกลุ่มควร ร่วมกันวิเคราะห์ความ ต้องการสินค้าของตลาด	0 (0.0)	3 (2.8)	53 (50.0)	41 (38.7)	9 (8.5)	3.53 (0.693)	มาก	5
1.7 สมาชิกกลุ่มควรมีการ จัดบันทึกข้อมูลการผลิต สินค้า	2 (1.9)	3 (2.8)	34 (32.1)	59 (55.7)	8 (7.5)	3.64 (0.746)	มาก	2

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ประเด็น	เห็นด้วยในระดับ					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อัน ดับ
	(จำนวน/ร้อยละ)							
	1	2	3	4	5			
2. ด้านการผลิต						3.72	มาก	
						(0.814)		
2.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตรควรส่งเสริม ให้เกษตรกรมีความรู้ใน การปฏิบัติการผลิต ข้าวโพดหวานให้ได้รับ การรับรองมาตรฐาน	0	3	30	55	18	3.83	มาก	2
	(0.0)	(2.8)	(28.3)	(51.9)	(17.0)	(0.736)		
2.2 เกษตรกรควรปฏิบัติ ในการผลิตข้าวโพด หวานตามข้อกำหนด เพื่อให้ได้รับการรับรอง มาตรฐาน	2	1	24	58	21	3.83	มาก	2
	(1.9)	(0.9)	(22.6)	(54.7)	(19.8)	(0.750)		
2.3 เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตรควรส่งเสริม ให้เกษตรกรมีความรู้ใน การป้องกันกำจัดโรค และแมลงศัตรูพืช	3	5	22	65	11	3.90	มาก	1
	(2.8)	(4.7)	(20.8)	(61.3)	(10.4)	(0.792)		
2.4 เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตรควรมีการ บริการตรวจวิเคราะห์ สารพิษตกค้างในผลผลิต	0	8	19	68	11	3.77	มาก	4
	(0.0)	(7.5)	(17.9)	(64.2)	(10.4)	(0.734)		

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ประเด็น	เห็นด้วยในระดับ					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อัน ดับ
	(จำนวน/ร้อยละ)							
	1	2	3	4	5			
2.5 เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตรควรส่งเสริม ให้มีแหล่งน้ำเพียงพอใน การปลูกข้าวโพดหวาน	5 (4.7)	24 (22.6)	21 (19.8)	47 (44.3)	9 (8.5)	3.29 (1.060)	ปาน กลาง	5
3. ด้านการตลาด						3.50 (0.879)	มาก	
3.1 สมาชิกกลุ่มควรมี ส่วนร่วมในการจัดทำ แผนการตลาด	4 (3.8)	18 (17.0)	26 (24.5)	45 (42.5)	13 (12.3)	3.42 (1.032)	มาก	6
3.2 สมาชิกกลุ่มควร ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย การขายสินค้า	0 (0.0)	22 (20.8)	23 (21.7)	48 (45.3)	13 (12.3)	3.49 (0.959)	มาก	2
3.3 สมาชิกกลุ่มควร ติดตามข้อมูลความ คิดเห็นของลูกค้า เป้าหมาย	0 (0.0)	22 (20.8)	20 (18.9)	54 (50.9)	10 (9.4)	3.49 (0.928)	มาก	2
3.4 เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตรควรส่งเสริม ให้มีการแปรรูปสินค้า	1 (0.9)	10 (9.4)	50 (47.2)	36 (34.0)	9 (8.5)	3.40 (0.813)	มาก	7
3.5 สมาชิกกลุ่มควร ร่วมกันประชาสัมพันธ์ สินค้า	5 (4.7)	9 (8.5)	41 (38.7)	36 (34.0)	15 (14.2)	3.44 (0.996)	มาก	4

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ประเด็น	เห็นด้วยในระดับ					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อัน ดับ
	(จำนวน/ร้อยละ)							
	1	2	3	4	5			
3.6 สมาชิกกลุ่มควร ประชาสัมพันธ์สินค้าผ่าน สื่อออนไลน์	2 (1.9)	3 (2.8)	57 (53.8)	34 (32.1)	10 (9.4)	3.44 (0.782)	มาก	4
3.7 เกษตรกรควรเพิ่ม มูลค่าสินค้าโดยผลิต สินค้าให้ได้มาตรฐาน จีเอพี	0 (0.0)	2 (1.9)	28 (26.4)	64 (60.4)	12 (11.3)	3.81 (0.649)	มาก	1
4. ด้านการส่งเสริมการเกษตร						3.81 (0.737)	มาก	
4.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตร ควรประสาน หลาย ๆ หน่วยงานเข้า มาร่วมส่งเสริม	0 (0.0)	16 (15.1)	18 (17.0)	60 (56.6)	12 (11.3)	3.64 (0.875)	มาก	5
4.2 หน่วยงานรัฐในพื้นที่ ควรร่วมกันส่งเสริม	0 (0.0)	13 (12.3)	24 (22.6)	55 (51.9)	14 (13.2)	3.66 (0.861)	มาก	4
4.3 เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตรควรส่งเสริม ความรู้ในการปฏิบัติการ ผลิตข้าวโพดหวานให้ ได้รับการรับรอง มาตรฐาน	0 (0.0)	4 (3.8)	16 (15.1)	74 (69.8)	12 (11.3)	3.89 (0.637)	มาก	3

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ประเด็น	เห็นด้วยในระดับ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
	4.4 เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตรควรส่งเสริมให้ มีการปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์การผลิต ข้าวโพดหวานให้ได้รับ การรับรองมาตรฐาน	0 (0.0)	4 (3.8)	14 (13.2)	75 (70.8)			
4.5 เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตรควรมีการ ส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง	0 (0.0)	2 (1.9)	15 (14.2)	73 (68.9)	16 (15.1)	3.95 (0.681)	มาก	1

จากตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ปรากฏผล ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการ พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.58) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็น พบว่ามีข้อเสนอแนะในระดับมากที่สุด 7 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการควรจัดหางบจ่ายการผลิตตามแผนหรือข้อตกลงกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.68) รองลงมา คือ สมาชิกกลุ่มควรมีการจดบันทึกข้อมูลการผลิตสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.64) สมาชิกกลุ่มควรมีส่วนร่วมในการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.63) สมาชิกกลุ่มควรทำแผนการผลิตร่วมกัน (ค่าเฉลี่ย 3.57) ควรกำหนดเป้าหมายการขายสินค้าร่วมกัน และสมาชิกกลุ่มควรร่วมกันวิเคราะห์ความต้องการสินค้าของตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.53) เท่ากัน สมาชิกกลุ่มควรมีส่วนร่วมในการนำข้อมูลภายในและภายนอกชุมชน มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดทิศทางการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.50) ตามลำดับ

ด้านการผลิต พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการผลิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.72) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็น พบว่า มีข้อเสนอแนะในระดับมากที่สุด 4 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 3.90) รองลงมา คือ เกษตรกรควรปฏิบัติในการผลิตข้าวโพดหวานตาม

ข้อกำหนดเพื่อให้ได้รับการรับรอง และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ในการปฏิบัติการผลิตข้าวโพดหวานให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 3.83) เท่ากัน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการบริการตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.77) และมีข้อเสนอแนะในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้มีแหล่งน้ำเพียงพอในการปลูกข้าวโพดหวาน (ค่าเฉลี่ย 3.29) ตามลำดับ

ด้านการตลาด พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการตลาดในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็น พบว่า มีข้อเสนอแนะในระดับมากที่สุด 7 ประเด็น ได้แก่ เกษตรกรควรเพิ่มมูลค่าสินค้าโดยผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน จีเอพี (ค่าเฉลี่ย 3.81) รองลงมา คือ สมาชิกกลุ่มควรร่วมกันกำหนดเป้าหมายการขายสินค้า และสมาชิกกลุ่มควรติดตามข้อมูลความคิดเห็นของลูกค้าเป้าหมาย (ค่าเฉลี่ย 3.49) เท่ากัน สมาชิกกลุ่มควรร่วมกันประชาสัมพันธ์สินค้า และสมาชิกกลุ่มควรประชาสัมพันธ์สินค้าผ่านสื่อออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 3.44) เท่ากัน สมาชิกกลุ่มควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.42) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้มีการแปรรูปสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.40) ตามลำดับ

ด้านการส่งเสริมการเกษตร พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมการเกษตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.81) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็น พบว่า มีข้อเสนอแนะในระดับมากที่สุด 5 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.95) รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การผลิตข้าวโพดหวานให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 3.92) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมความรู้ในการปฏิบัติการผลิตข้าวโพดหวานให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 3.89) หน่วยงานรัฐในพื้นที่ควรร่วมกันส่งเสริม (ค่าเฉลี่ย 3.66) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ควรประสานหลาย ๆ หน่วยงานเข้ามาร่วมส่งเสริม (ค่าเฉลี่ย 3.64) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 สรุปภาพรวมข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวาน เพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

N = 106

ประเด็น	ระดับข้อเสนอแนะ			
	ค่าเฉลี่ย	(SD)	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านการบริหารจัดการ	3.58	(0.745)	มาก	3
2. ด้านการผลิต	3.72	(0.814)	มาก	2
3. ด้านการตลาด	3.50	(0.879)	มาก	4
4. ด้านการส่งเสริมการเกษตร	3.81	(0.797)	มาก	1
ค่าเฉลี่ยรวม	3.65	(0.808)	มาก	

จากตารางที่ 4.14 การวิเคราะห์สรุปภาพรวมข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ผลปรากฏดังนี้

สรุปภาพรวมข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.65) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.81) ด้านการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.72) ด้านการบริหารจัดการ (ค่าเฉลี่ย 3.58) และด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.50) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง “การส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน ในอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม” ผู้วิจัยได้นำเสนอประเด็นสำคัญ 3 ส่วน ประกอบด้วย สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ มีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการวิจัยและผลการวิจัย ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพทั่วไปของเกษตรกร 2) การได้รับความรู้ และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 3) ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และ 4) ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยมีรายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร คือ เกษตรกรทั้งหมดในกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ที่สมัครเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ของจังหวัดนครพนม ปี 2563 จำนวน 106 ราย โดยการวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วย 4 ตอน ได้แก่ 1) สภาพทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน 2) การได้รับความรู้ และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 3) ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐาน

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และ 4) ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน หลังจากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item – Objective Congruence) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา ทุกตอน ค่า IOC > .50 ใช้ได้ หมายความว่า คำถามนั้นตรงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ จากกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ศึกษาจำนวน 30 ราย ในอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ครั้งนี้ ตอนที่ 2 การได้รับความรู้ และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ตอนที่ 2.1 การได้รับความรู้ แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.801 ตอนที่ 3 ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.935 ตอนที่ 4 ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ตอนที่ 4.1 ปัญหาของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.868 และตอนที่ 4.2 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.870 แสดงว่าข้อคำถามเหล่านั้นสามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน

1) **สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล** ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน ร้อยละ 61.3 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 52.79 ปี ร้อยละ 92.5 ร้อยละ 91.5 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.49 คน มีประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ย 7.98 ปี

2) **สภาพทางสังคม** ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 84.0 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ร้อยละ 88.7 เป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ ร้อยละ 67.9 ได้รับการชักชวนจากคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม

3) สภาพทางเศรษฐกิจ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีจำนวนแรงงานภายในครัวเรือนเฉลี่ย จำนวน 2.79 คน มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 6.51 ไร่ มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ย 3.01 ไร่ ร้อยละ 100.0 มีที่ดินเป็นของตนเอง

1.3.2 การได้รับความรู้ และความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

1) การได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

(1) การได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรเกษตรกรทั้งหมดร้อยละ 100.0 ได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยร้อยละ 97.1 ได้รับการความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีจากการฝึกอบรม สัมมนา

(2) แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรได้รับความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.41) โดยเกษตรกรได้รับการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีจากสื่อบุคคล คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมากที่สุด รองลงมา คือ สื่อสิ่งพิมพ์ คือ เอกสารเผยแพร่ และสื่อออนไลน์ คือ ยูทูป (YouTube)

2) ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 100.0 มีความรู้ในการแต่งกายด้วยชุดที่มีฉีดยากมีการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช และน้อยที่สุด ร้อยละ 18.9 การต่ออายุใบรับรอง จีเอพี ต้องแจ้งหลังจากปลูกข้าวโพดหวานแล้ว สรุปได้ว่าความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ร้อยละ 66.0 มีความรู้ในระดับมาก มีคะแนนความรู้เฉลี่ย 15.28 คะแนน

1.3.3 ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

1) การถ่ายทอดความรู้ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการในระดับมาก 5 ประเด็น ได้แก่ ต้องการความรู้ในการปฏิบัติการผลิตข้าวโพดหวานให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน ต้องการความรู้ในการส่งเสริมการตลาด ต้องการความรู้การเพิ่มมูลค่าสินค้า ต้องการความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพสินค้า และต้องการความรู้ในการบันทึกข้อมูลการผลิต

2) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ ต้องการการสนับสนุนแหล่งทุนดอกเบี้ยต่ำ ต้องการให้สมาชิกจัดหาปัจจัยการผลิตตามแผนหรือข้อตกลงกลุ่ม ต้องการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรเพื่อลดต้นทุนการผลิต

3) การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าการผลิต ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความต้องการในระดับมาก 6 ประเด็น ได้แก่ ต้องการจำหน่ายสินค้าในตลาดที่ต้องการสินค้ามาตรฐาน จีเอพี ต้องการการเพิ่มช่องทางการตลาด ต้องการให้สมาชิกร่วมกันกำหนดเป้าหมายการขายสินค้า ต้องการให้มีการติดตามข้อมูลความคิดเห็นของลูกค้าเป้าหมาย ต้องการร่วมกันวางแผนการผลิต และต้องการให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ความต้องการสินค้าของตลาด

1.3.4 ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

1) ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

(1) ด้านการบริหารจัดการ พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการบริหารจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ขาดความรู้ในการบันทึกข้อมูล สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการนำข้อมูลภายในและภายนอกชุมชน มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดทิศทางการผลิต และไม่มีการทำแผนการผลิตร่วมกัน

(2) ด้านการผลิต พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการผลิตในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ พบปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืชระบาดในพื้นที่ และขาดความรู้ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช

(3) ด้านการตลาด พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการตลาดในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ไม่ได้ร่วมกันจัดทำการตลาด ต่างคนต่างขาย และไม่ได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายด้านราคาผลผลิต และไม่ได้ติดตามข้อมูลความคิดเห็นของลูกค้าเป้าหมาย

(4) ด้านการส่งเสริมการเกษตร พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการส่งเสริมการเกษตรในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การส่งเสริมไม่ครอบคลุมทั่วถึง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมไม่ได้มาเยี่ยมเยียนในพื้นที่สม่ำเสมอ เนื้อหาที่อบรมไม่ตรงกับความต้องการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และไม่ประสานหน่วยงานอื่นมาร่วมส่งเสริม

2) ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

(1) ด้านการบริหารจัดการ พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ คณะกรรมการควรจัดหาปัจจัยการผลิตตามแผนหรือข้อตกลงกลุ่ม สมาชิกกลุ่มควรมีการจัดบันทึกข้อมูลการผลิตสินค้า สมาชิกกลุ่มควรมีส่วนร่วมในการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของสินค้า สมาชิกกลุ่มควรทำแผนการผลิตร่วมกัน ควรกำหนดเป้าหมายการขายสินค้าร่วมกัน สมาชิกกลุ่มควรร่วมกันวิเคราะห์ความต้องการสินค้าของตลาด สมาชิกกลุ่มควรมีส่วนร่วมในการนำข้อมูลภายในและภายนอกชุมชน มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดทิศทางการผลิต

(2) ด้านการผลิต พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการผลิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ในการป้องกันกำจัดโรค และแมลงศัตรูพืช เกษตรกรควรปฏิบัติในการผลิตข้าวโพดหวานตามข้อกำหนดเพื่อให้ได้รับการรับรอง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ในการปฏิบัติการผลิตข้าวโพดหวานให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีบริการตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิต

(3) ด้านการตลาด พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการตลาดในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ เกษตรกรควรเพิ่มมูลค่าสินค้าโดยผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน จีเอพี สมาชิกกลุ่มควรร่วมกันกำหนดเป้าหมายการขายสินค้า สมาชิกกลุ่มควรติดตามข้อมูลความคิดเห็นของลูกค้าเป้าหมาย สมาชิกกลุ่มควรร่วมกันประชาสัมพันธ์สินค้า สมาชิกกลุ่มควรประชาสัมพันธ์สินค้าผ่านสื่อออนไลน์ สมาชิกกลุ่มควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการตลาด และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้มีการแปรรูปสินค้า

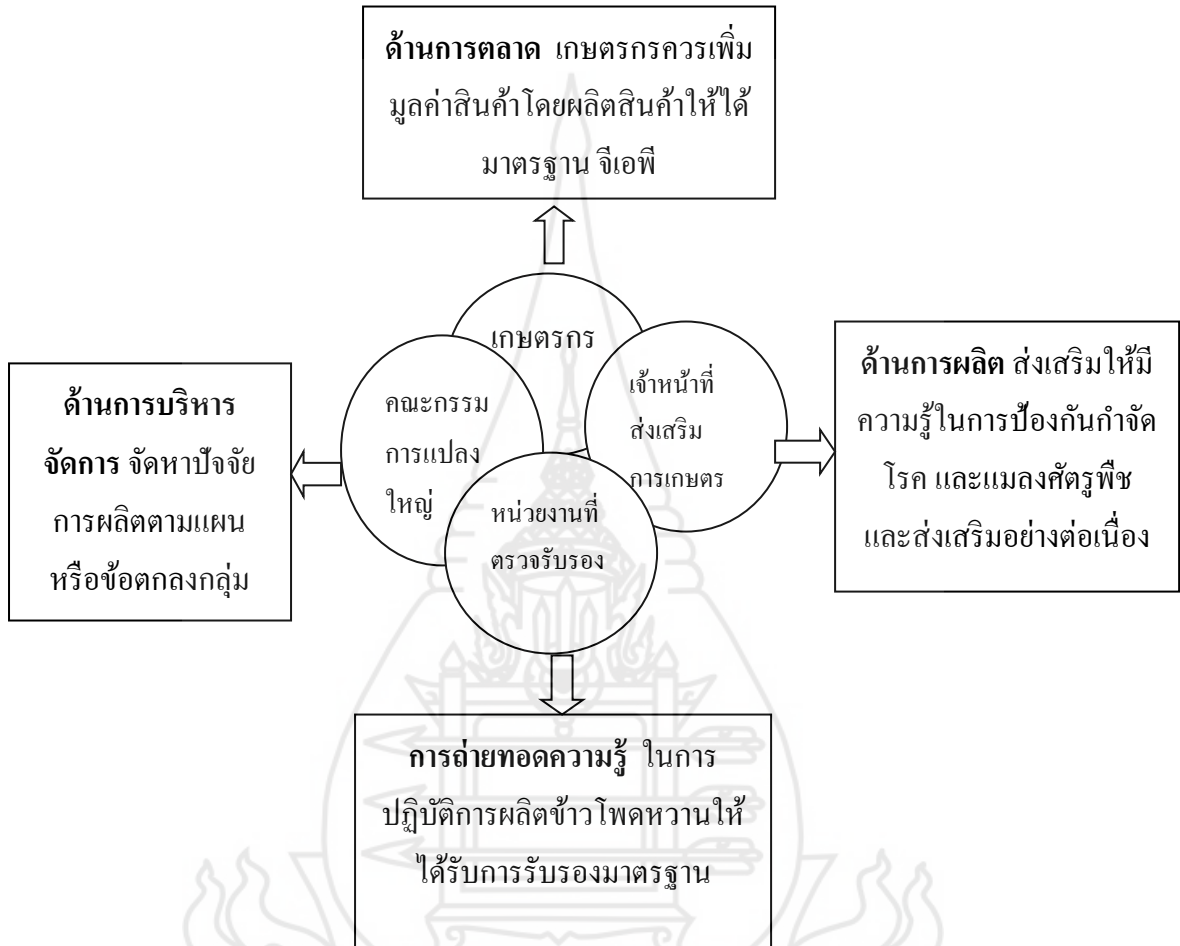
(4) ด้านการส่งเสริมการเกษตร พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมการเกษตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การผลิตข้าวโพดหวานให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมความรู้ในการปฏิบัติการผลิตข้าวโพดหวานให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน หน่วยงานรัฐในพื้นที่ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ควรประสานหลาย ๆ หน่วยงานเข้ามาร่วมส่งเสริม

ข้อค้นพบจากงานวิจัย ผู้วิจัยได้สรุปข้อค้นพบงานวิจัยการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ได้ดังภาพที่ 5.1

ภาพที่ 5.1 สรุปผลงานวิจัยการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์โมเดลสรุปผลงานวิจัยการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ได้ดังภาพที่ 5.2

2. อภิปรายผล

จากการศึกษา “การส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม” พบว่า มีประเด็นข้อค้นพบจากการวิจัยสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร การได้รับความรู้ และความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ความต้องการการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร และปัญหาและข้อเสนอแนะ

เกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร เห็นว่ามีความสำคัญและควรนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 สภาพทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน

2.1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

1) เพศ เกษตรกร ร้อยละ 61.3 เป็นเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับกัลยา พ่วงเจริญ (2557, น. 4) ศึกษาการจัดการการผลิตมะพร้าวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหารพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.86 แต่แตกต่างจากกังสดาล กนกหงส์ นฤเบศร์ รัตนวัน และปภพ จีรัตน์ (2562 น.79) ศึกษาการยอมรับวิธีการปลูกพืชภายใต้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) ของเกษตรกร ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ร้อยละ 72.05 เป็นเพศชาย ธีชญรัตน์ ภัทรชนนวรพล (2560, น. 45) ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการผลิตส้มโอดตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 58.2 เป็นเพศชาย เช่นเดียวกับคิมหันต์ สิงห์ไชย (2560, น. 44) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตมะขงชิดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ในอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ทิพย์สุคนธ์ แก้วกัญญา (2563, น. 1480) ศึกษาการปฏิบัติการผลิตลำไยในระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน และอมรเทพ ถิ่นจันทร์ฉาย (2554, น. 4) ศึกษาการประเมินความรู้และการปฏิบัติของเกษตรกรในการผลิตส้มที่มีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ตำบลแม่नावง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อาจเนื่องมาจากเกษตรกรที่เป็นสมาชิกแปลงใหญ่ที่เป็นเพศหญิงมีส่วนร่วมในการเข้าประชุม เข้าอบรม และเป็นการปลูกข้าวโพดหวานจะส่งเสริมรายได้จากการทำนาข้าว ซึ่งเพศชายบางส่วนจะมีความถนัดในการนาข้าว เพศหญิงจึงมีบทบาทมากกว่าในการวิจัยครั้งนี้

2) อายุ พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 52.79 ปี ใกล้เคียงกับคิมหันต์ สิงห์ไชย (2560, น. 44) พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 51.23 ปี ส่วนธีชญรัตน์ ภัทรชนนวรพล (2560, น. 45) พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 53.7 ปี และกัลยา พ่วงเจริญ (2557, น.4) พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 55.99 ปี อาจเนื่องมาจากเกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรมานานแล้ว ทำให้อายุเกษตรกรเฉลี่ยใกล้เคียงกัน แต่แตกต่างจาก กังสดาล กนกหงส์ นฤเบศร์ รัตนวัน และปภพ จีรัตน์ (2562 น.79) พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 39.12 ปี ซึ่งน้อยกว่าการศึกษาของฉัตรทิพร เลขะวัฒนะ (2564, น.1986) ได้ศึกษาการพัฒนาศักยภาพในการผลิตหอมแดงด้วยระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของ

เกษตรกรบ้านหมัด ตำบลทาม อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ยมากกว่า 49 ปี ที่มีอายุน้อยกว่า

3) *ระดับการศึกษา* พบว่า เกษตรกรร้อยละ 91.5 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบจากงานวิจัยของฉัตรทิพร เลขะวัฒนะ(2564, น.1986) อมรเทพ ถิ่นจันทร์ฉาย (2554, น. 4) กัลยา พ่วงเจริญ (2557, น.4) คิมหันต์ สิงห์ไชย (2560, น. 44) ธัญญรัตน์ ภัทรชนนวรพล (2560, น. 45) และทิพย์สุคนธ์ แก้วกัญญา (2563, น. 1480) ที่พบว่า เกษตรส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา อาจเนื่องมาจากเกษตรกรส่วนใหญ่เรียนจบการศึกษาชั้นประถมศึกษา เมื่อจบแล้วก็มาช่วยครอบครัวทำการเกษตร ไม่ได้ศึกษาต่อทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งแตกต่างจากกังสดาล กนกหงส์ นฤเบศร์ รัตนวัน และปกพ จีรัตน์ (2562 น.79) พบว่า เกษตรกรสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

4) *จำนวนสมาชิกในครัวเรือน* พบว่า เกษตรกรมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.49 คน สอดคล้องกับข้อค้นพบจากงานวิจัยของกังสดาล กนกหงส์ นฤเบศร์ รัตนวัน และปกพ จีรัตน์ (2562 น.79) ที่พบว่า มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.30 คน คิมหันต์ สิงห์ไชย (2560, น. 44) พบว่า เกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.05 คน และทิพย์สุคนธ์ แก้วกัญญา (2563, น. 1480) มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน แต่แตกต่างจากอมรเทพ ถิ่นจันทร์ฉาย (2554, น. 4) พบว่า เกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน สอดคล้องกับธัญญรัตน์ ภัทรชนนวรพล (2560, น. 45) พบว่า เกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.75 คน ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยกว่า แต่จากการศึกษาของอัจฉริย์ บุญยะวันตั้ง และกอบชัย วรพิมพ์พงษ์ (2561, น.749) ศึกษาการยอมรับการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) ของเกษตรกร อำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล พบว่า มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5 คน ซึ่งมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มากกว่า

5) *ประสบการณ์* พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ย 7.98 ปี สอดคล้องกับข้อค้นพบจากงานวิจัยของอัจฉริย์ บุญยะวันตั้ง และ กอบชัย วรพิมพ์พงษ์ (2561, น.751) พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ย 7.37 ปี ใกล้เคียงกับคิมหันต์ สิงห์ไชย (2560, น. 44) พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์การปลูกมะขงชิดเฉลี่ย 6.55 ปี ธัญญรัตน์ ภัทรชนนวรพล (2560, น. 45) พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ปลูกส้มโอเฉลี่ย 6.64 ปี แต่แตกต่างจากนงลักษณ์ โคตรสมบัติ (2558, น. 487) การใช้เทคโนโลยีการผลิตแตงโมตามแนวการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีประสบการณ์ปลูกแตงโมเฉลี่ย 8.75ปี และแตกต่างจากข้อค้นพบจากงานวิจัยของวณิชนันท์ สระ

ทองครีน (2562, น. 2415) ศึกษาการส่งเสริมการปลูกข้าวโพดหวานของเกษตรกร ในอำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ย 10.98 ปี ที่มีประสบการณ์มากกว่า อาจเนื่องมาจากเกษตรกรเพิ่งเริ่มหันมาปลูกพืชเสริมอื่น ๆ นอกเหนือจากการปลูกข้าวเพียงอย่างเดียว จึงทำให้มีประสบการณ์ในการปลูกโดยเฉลี่ยใกล้เคียงกัน

2.1.2 สภาพทางสังคม

1) การดำรงตำแหน่งทางสังคม พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 84.0 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับพัชรี ภูมาลี (2560, น. 94) ศึกษาสภาพการผลิตและการการตลาดสับปะรดของเกษตรกรในจังหวัดชุมพร พบว่า เกษตรกรมีส่วนน้อยมีตำแหน่งทางสังคม ซึ่งแตกต่างจากนภลัย เสมอใจ (2558, น.5) ศึกษาการใช้เทคโนโลยีในการผลิตสับปะรดให้ได้คุณภาพดีของเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้นำชุมชน โดยเป็นกรรมการหมู่บ้านมากกว่าตำแหน่งอื่น ๆ จากการศึกษพบว่า เกษตรกรร้อยละ 16.0 มีตำแหน่งทางสังคม เกษตรกรร้อยละ 7.5 เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

2) บทบาทหน้าที่ในกลุ่ม พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 87.9 เป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่สอดคล้องกับฉัตรทิพร เลขะวัฒนะ (2564, น.1986) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ ส่วนพัชรี ภูมาลี (2560, น. 94) พบว่า เกษตรกรเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร เช่นเดียวกับงานวิจัยของนภลัย เสมอใจ (2558, น. 5) พบว่า เกษตรกร มีส่วนใหญเป็นสมาชิกสถาบัน/กลุ่มเกษตรกร โดยเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมากกว่าสมาชิกอื่น ๆ ซึ่งเป็นตามโครงการสร้างในการบริหารจัดการกลุ่มแปลงใหญ่ที่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน ทั้งประธาน รองประธาน ประชาสัมพันธ์ เลขานุการ กรรมการ เกษตรกรส่วนใหญ่จึงเป็นสมาชิกกลุ่ม

3) เหตุผลที่ตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มแปลงใหญ่ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 67.9 ได้รับการชักชวนจากคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม อาจเนื่องมาจากเกษตรกรได้พูดคุยแลกเปลี่ยนข้อดีของการเข้าร่วมเป็นกลุ่มแปลงใหญ่ จึงได้เกิดความสนใจในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกแปลงใหญ่จากการชักชวนจากคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มมากที่สุด

2.1.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

1) จำนวนแรงงานในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรมีจำนวนแรงงานภายในครัวเรือนเฉลี่ย จำนวน 2.79 คน สอดคล้องกับทิพย์สุคนธ์ แก้วกัญญา (2563, น. 1480) พบว่า มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2 คน เช่นเดียวกับอัจฉริย์ บุญยะวันตั้ง และ กอบชัย วรพิมพ์พงษ์ (2561, น.751) พบว่า มีแรงงานในการปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ยครัวเรือนละ 2 คน และชญญรัตน์ ภัทรชนนวรพล (2560, น. 45) พบว่า เกษตรกรมีจำนวนแรงงานในครัวเรือน เฉลี่ย 2.46 คน

ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นคู่สามี ภรรยา ที่เป็นแรงงานหลักในครัวเรือน แต่แตกต่างจากกิ่งสตาล กนกหงส์ นฤเบศร์ รัตนวัน และปภพ จีรัตน์ (2562 น.79) พบว่า มีแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 3.09 คน

2) จำนวนพื้นที่ในการทำเกษตร พบว่า เกษตรกร มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 6.51 ไร่ ซึ่งใกล้เคียงกับอัจฉริย์ บุญยะวันตั้ง และกอบชัย วรพิมพงษ์ (2561, น.751) พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ยครัวเรือนละ 5.88 ไร่ ใกล้เคียงกับทิพย์สุคนธ์ แก้วกัญญา (2563, น. 1480) มีจำนวนพื้นที่ถือครองในครัวเรือนเฉลี่ย 6.69 ไร่ และงานวิจัยของกิ่งสตาล กนกหงส์ นฤเบศร์ รัตนวัน และปภพ จีรัตน์ (2562 น.79) พบว่ามีสภาพการถือครองที่ดินเฉลี่ย 7.70 ไร่ ในขณะที่ผลการศึกษาของนงลักษณ์ โคตรสมบัติ (2558, น. 487) พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 11.20 ไร่ และวณิชนันท์ สระทองศรีน (2562, น. 2415) พบว่า พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 26.25 ไร่

3) จำนวนพื้นที่ในการปลูกข้าวโพดหวาน พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกข้าวโพดหวาน เฉลี่ย 3.01 ไร่ ซึ่งแตกต่างจากอัจฉริย์ บุญยะวันตั้ง และ กอบชัย วรพิมพงษ์ (2561, น.751) พบว่า มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ยครัวเรือนละ 1.06 ไร่ ซึ่งใกล้เคียงกับผลการศึกษาของธัญญรัตน์ ภัทรชนนวรพล (2560, น. 45) พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกส้มโอเฉลี่ย 3.95 ไร่ ฉันทนา ทองพันชั่ง (2557, บทคัดย่อ) พบว่า เกษตรกรพื้นที่ปลูกหอมแดงเฉลี่ย 3.43 ไร่ และคิมหันต์ สิงห์ไชย (2560, น. 44) พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่การปลูกมะขงชิดเฉลี่ย 3.98 ไร่ ซึ่งแตกต่างจากวณิชนันท์ สระทองศรีน (2562, น. 2415) พบว่า พื้นที่ปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ย 13.21 ไร่ เนื่องจากเกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรไม่มากนัก เกษตรกรจึงปลูกข้าวโพดเฉลี่ย 3 ไร่ มีพื้นที่ขนาดเล็กเพราะเป็นเกษตรปราณีต และมีความเหมาะสมในการบริหารจัดการในการผลิตข้าวโพดหวานตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ส่วนพื้นที่การเกษตรที่เหลือเกษตรกรใช้สำหรับปลูกข้าว

4) ลักษณะการถือครองที่ดิน พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 100.0 มีที่ดินเป็นของตนเอง ส่วนอัจฉริย์ บุญยะวันตั้งและ กอบชัย วรพิมพงษ์ (2561, น.751) พบว่าเกษตรกรเกือบทั้งหมดมีการถือครองที่ดินแบบมีโฉนด (ร้อยละ 90.90)

2.2 การได้รับความรู้ แหล่งความรู้ และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

2.2.1 การได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

1) การเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนา และดูงาน พบว่า เกษตรกรทั้งหมด ร้อยละ 100.0 ได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทาง

การเกษตรที่ดี โดยร้อยละ 97.1 ได้รับการความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีจากการฝึกอบรม สัมมนา ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสุนัข แก้วกัญญา (2563, น. 1480) มีประสบการณ์การเข้าร่วมการฝึกอบรม/ศึกษาดูงานด้านการเกษตรเฉลี่ย 1 ครั้งต่อปี เนื่องจากการเป็นสมาชิกแปลงใหญ่จะมีการพัฒนาเกษตรกรด้วยการฝึกอบรม สัมมนาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง จึงทำให้เกษตรกรทั้งหมดได้รับความรู้จากการเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนา ส่วนการศึกษาดูงานน้อยที่สุด อาจเนื่องมาจากสมาชิกแปลงใหญ่ค่อนข้างมากหากมีการส่งเสริมให้มีการศึกษาดูงานทั้งหมดอาจจะต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูง และเกษตรกรบางรายไม่สะดวกในการเข้าร่วมศึกษาดูงาน

2) แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีดังนี้

(1) สื่อบุคคล พบว่า ระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อบุคคลอยู่ในระดับมาก ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับอัจฉริย์ บุญยะวันดัง และกอบชัย วรพิมพ์ (2561, น.751) พบว่า ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบ GAP จากเจ้าหน้าที่ของรัฐมากที่สุด (ร้อยละ 97.73) ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อเกษตรกรมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรผ่านทางเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ทำให้เกษตรกรได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตข้าวโพดหวานในระบบเกษตรดีที่เหมาะสมที่ถูกต้อง จึงส่งผลให้เกษตรกรมีการปฏิบัติการผลิตข้าวโพดหวานในระบบเกษตรดีที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น นอกจากนี้สื่อบุคคลที่เป็นแหล่งความรู้ให้กับเกษตรกรยังมีเจ้าหน้าที่ของรัฐหน่วยงานอื่น ๆ และผู้นำท้องที่/ท้องถิ่น อาจเนื่องมาจากการดำเนินการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มีการบูรณาการร่วมกันหลายหน่วยงานจึงทำให้เกษตรกรมีแหล่งความรู้จากเจ้าหน้าที่ของรัฐหน่วยงานอื่น ๆ ด้วย อีกทั้งผู้นำท้องที่ / ท้องถิ่น มีการเข้าร่วมรับฟังชี้แจงข้อมูลข่าวสารความรู้ต่าง ๆ ผ่านเวทีการประชุมกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ทำให้สามารถขยายความรู้ไปสู่เกษตรกรในชุมชนได้ ส่วนสื่อบุคคลที่เกษตรกรได้รับอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เพื่อนเกษตรกร และญาติ/พี่น้อง อาจเนื่องมาจากเพื่อนเกษตรกรและญาติพี่น้องไม่ได้ปลูกข้าวโพดหวานเหมือนกัน แต่ปลูกพืชชนิดอื่น ๆ ทำให้เป็นแหล่งความรู้อยู่ในระดับปานกลาง

(2) สื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า ระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยทั้ง 4 แหล่ง ได้แก่ เอกสารเผยแพร่ แผ่นพับ วารสาร ไปสเตอร์ อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันการผลิตสื่อเอกสารเผยแพร่ แผ่นพับ วารสาร และ ไปสเตอร์ ลดการผลิตลงไปมากจนถึงไม่ได้ดำเนินการผลิตปรับเปลี่ยนมาใช้สื่อออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงเกษตรกรได้อย่างรวดเร็วและน่าสนใจมากกว่า

(3) *สื่อออนไลน์* พบว่า ระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อออนไลน์ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.58) เมื่อพิจารณาจากแหล่งความรู้ พบว่า เกษตรกรได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อออนไลน์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ เฟซบุ๊ก (Facebook) (ค่าเฉลี่ย 1.63) ไลน์ (Line) (ค่าเฉลี่ย 1.62) และบล็อก (Blog) อาจเนื่องมาจากเกษตรกรไม่ค่อยได้ใช้สื่อออนไลน์ต่าง ๆ เหล่านี้ รวมไปถึงความพร้อมของอุปกรณ์และสัญญาณอินเทอร์เน็ต จึงไม่สามารถเข้าถึงสื่อออนไลน์ อีกทั้งเกษตรกรค่อนข้างมีอายุไม่ได้เล่นมือถือหรือเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตมากนัก ส่วนสื่อออนไลน์อยู่ในระดับน้อย คือ ยูทูป (YouTube) ซึ่งเป็นสื่อออนไลน์ที่เกษตรกรเข้าถึงได้มากกว่าสื่อออนไลน์อื่น ๆ อาจเนื่องมาจาก ยูทูป เป็นแอปพลิเคชันที่เข้าถึงได้ง่ายและเป็นสื่อที่เกษตรกรสามารถเข้าใจและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของทิพย์สุคนธ์ แก้วกัญญา (2563, น. 1480) โดยรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากโทรทัศน์เป็นหลัก ส่วนวณิชนันท์ สระทองศรี (2562, น. 2415) พบว่า เกษตรกรมีการได้รับข้อมูลข่าวสาร ในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น คือ หอกระจายข่าว ระดับมาก 5 ประเด็นคือ ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่รัฐ สมาร์ทโฟน เฟซบุ๊ก และการประชุม ระดับปานกลาง 3 ประเด็น คือ อาสาสมัครเกษตร โทรทัศน์ และคณะกรรมการแปลงใหญ่/ศพก./ศพก และระดับน้อย 6 ประเด็นคือ ปราชญ์ชาวบ้าน การอบรม สาธิต การทัศนศึกษา คูงาน การฝึกปฏิบัติ

2.2.2 ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยเกษตรกร ร้อยละ 66.0 มีความรู้ในระดับมาก มีคะแนนความรู้อยู่ระหว่าง 13 - 16 คะแนน มีคะแนนความรู้เฉลี่ย 15.28 คะแนน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉริย์ บุญยะวันตั้ง และ กอบชัย วรพิมพ์ (2561, น.751) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ระดับสูง (ร้อยละ 50.76) เช่นเดียวกับกังสาดล กนกหงส์ นฤเบศร์ รัตนวัน และ ปภพ จีรัตน์ (2562, น.79) พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 55.90 มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกพืช GAP อยู่ในระดับสูง และนุจรี ภาณุมาศ (2563, น. 1216) ศึกษาการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 58.8 มีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในระดับมาก ได้คะแนนเฉลี่ย 19.07 คะแนน จากคะแนนเต็ม 24 คะแนน และทิพย์สุคนธ์ แก้วกัญญา (2563, น. 1480) พบว่า เกษตรกรมีความรู้อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 90.6 เกษตรกรมีความรู้เฉลี่ย 16.2 คะแนน โดยมีคะแนนต่ำสุดอยู่ที่ 9 คะแนน และสูงสุด 19 คะแนน ส่วนวณิชนันท์ สระทองศรี (2562, น. 2415) พบว่าระดับความรู้ในการปลูกข้าวโพดหวานของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 74.8 มีความรู้ในระดับมาก มีความรู้ระหว่าง

11 – 15 คะแนน เฉลี่ยมีความรู้ 17.73 ข้อ จะเห็นได้ว่าการศึกษา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยใกล้เคียงกัน เนื่องจากมีหน่วยงานที่ดำเนินการส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีอย่างต่อเนื่องในหลากหลายชนิดพืช อาทิเช่น กรมการข้าว ส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในข้าว กรมวิชาการเกษตร ส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในพืชผัก กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในข้าวโพดหวาน ถั่วลิสง สับปะรด และพืชอื่น ๆ

ในด้านประเด็นคำถามที่เกษตรกรตอบถูกทุกคน เกษตรกร ร้อยละ 100.0 มีความรู้ในการแต่งกายด้วยชุดที่มิดชิดหากมีการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช เนื่องจากเป็นความรู้พื้นฐานสำหรับเกษตรกรในการป้องกันตัวจากการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช และมีการเขียนอธิบายอย่างชัดเจนข้างขวดสารเคมีในขั้นตอนการใช้ รองลงมา ร้อยละ 99.1 มีความรู้ในการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นทำให้เกษตรกรปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ได้ดีขึ้น เนื่องจากการตรวจประเมินจะทำให้เกษตรกรทราบว่าได้ดำเนินการครบถ้วนตามแนวทางการปฏิบัติที่ดี หรือต้องแก้ไขในข้อใดบ้าง ทำให้เกษตรกรมีข้อมูลสามารถนำมาปรับปรุงกระบวนการในการผลิตข้าวโพดหวานให้ดียิ่งขึ้น ส่วนประเด็นคำถามที่เกษตรกรตอบผิดมากที่สุด ร้อยละ 18.9 การต่ออายุใบรับรองจีเอพีต้องแจ้งหลังจากปลูกข้าวโพดหวานแล้ว คำตอบที่ถูกต้อง คือ การต่ออายุใบรับรอง จีเอพี สามารถแจ้งก่อนการปลูกข้าวโพดหวานในรอบถัดไปได้ เนื่องจากเกษตรกรมีความเข้าใจการต่อทะเบียนหรือขึ้นทะเบียนเช่นเดียวกับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรที่ต้องมีการปลูกข้าวแล้วอย่างน้อย 15 วัน จึงสามารถไปดำเนินการแจ้งขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้ เกษตรกรส่วนใหญ่จึงตอบผิด

2.3 ความต้องการของเกษตรกรใน การส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

2.3.1 การถ่ายทอดความรู้ พบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็นพบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการในระดับมาก 5 ประเด็น ได้แก่ 1) ต้องการความรู้ในการปฏิบัติการผลิตข้าวโพดหวานให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน 2) ต้องการความรู้ในการส่งเสริมการตลาด 3) ต้องการความรู้การเพิ่มมูลค่าสินค้า 4) ต้องการความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพสินค้า และ 5) ต้องการความรู้ในการบันทึกข้อมูลการผลิต ซึ่งแตกต่างจากคิมหันต์ สิงห์ไชย (2560, น. 44) ความต้องการการส่งเสริมการผลิตมะขงชิดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ประกอบด้วย 1) ด้านประเด็นความรู้การส่งเสริมการผลิตในด้านต่าง ๆ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 91.5 ต้องการการได้รับการส่งเสริมในด้านการผลิต เรื่องเทคโนโลยีการดูแลรักษา เกษตรกรร้อยละ 50.6 ต้องการการส่งเสริมการผลิตมะขงชิด GAP ในเรื่องความรู้ในการจัด

สุขลักษณะฟาร์ม ซึ่งจากการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีความต้องการความรู้การเตรียมพื้นที่การปลูก ต้องการความรู้การเก็บเกี่ยวผลผลิต ต้องการความรู้การดูแลรักษาระหว่างการปลูก และต้องการความรู้การดูแลผลผลิตหลังเก็บเกี่ยว อยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากเกษตรกรบางส่วนที่มีประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดหวาน ไม่นานนักที่ต้องการความรู้ด้านการผลิต แต่เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ความชำนาญในการผลิตข้าวโพดหวาน สามารถปฏิบัติได้ในการเตรียมพื้นที่การปลูก การดูแลรักษาระหว่างการปลูก และการเก็บเกี่ยวผลผลิต ส่วนการดูแลผลผลิตหลังเก็บเกี่ยว และการแปรรูปสินค้า อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากเกษตรกรจำหน่ายผลผลิตเป็นผักสด จึงไม่ได้ต้องการการดูแลผลผลิตและการแปรรูปผลผลิตมากนัก แต่ตรงกันในเรื่องความต้องการความรู้ในการส่งเสริมการตลาดที่เกษตรกร ร้อยละ 93.2 ต้องการส่งเสริมการผลิตมะขงชิดในด้านการตลาด เรื่องความรู้ในเรื่องของการจัดการตลาดเช่นเดียวกัน

2.3.2 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต พบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็นพบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการในระดับมาก ได้แก่ ต้องการการสนับสนุนแหล่งทุนดอกเบี้ยต่ำ ต้องการให้สมาชิกจัดหาปัจจัยการผลิตตามแผนหรือข้อตกลงกลุ่ม ต้องการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรเพื่อลดต้นทุนการผลิต เนื่องจากในการผลิตข้าวโพดหวานจำเป็นต้องใช้เงินทุน ซึ่งส่วนหนึ่งเกษตรกรได้นำไปลงทุนในการผลิตข้าว หากมีการสนับสนุนแหล่งทุนดอกเบี้ยต่ำ เพื่อมาใช้ในการผลิตข้าวโพดหวานก็จะทำให้เกษตรกรมีเงินทุนในการจัดหาปัจจัยการผลิตได้ นอกจากนี้เกษตรกรยังมีความต้องการในการให้จัดหาปัจจัยการผลิตตามแผนหรือข้อตกลงของกลุ่ม หากกลุ่มแปลงใหญ่สามารถขับเคลื่อนด้วยการจัดหาปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกรก่อนแล้วค่อยมาคืนให้กับกลุ่มในภายหลังก็จะทำให้เกษตรกรไม่มีปัญหาในการจัดหาปัจจัยการผลิต ส่วนความต้องการการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร เพื่อเป็นการลดต้นทุนให้กับสมาชิกแปลงใหญ่ หากกลุ่มแปลงใหญ่สามารถจัดหาเครื่องจักรกลทางการเกษตรมาใช้ร่วมกันก็จะสามารถทำให้สมาชิกลดต้นทุนการผลิตข้าวโพดหวานลงได้ และยังสามารถนำเครื่องจักรกลการเกษตรไปใช้ในการทำการเกษตรด้านอื่น ๆ อีกด้วย ส่วนประเด็นที่เกษตรกรมีความต้องการในระดับปานกลาง 2 ประเด็น คือ ต้องการแหล่งน้ำให้เพียงพอกับการเพาะปลูก และต้องการสนับสนุนอุปกรณ์ในการแปรรูปและพัฒนาสินค้า เนื่องจากการปลูกข้าวโพดหวานใช้น้ำน้อย และเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการแปรรูปผลผลิต จึงมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

2.3.3 การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าการผลิต พบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็นพบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการในระดับมาก 6 ประเด็น ได้แก่ ต้องการจำหน่ายสินค้าในตลาดที่

ต้องการสินค้ามาตรฐาน จีเอพี อาจเนื่องมาจากราคาการจำหน่ายข้าวโพดหวานแบบทั่วไปมีราคาไม่แตกต่างจากการจำหน่ายข้าวโพดหวานแบบทั่วไป เกษตรกรจึงมีความต้องการในตลาดสินค้าเกษตรที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน เพื่อให้ได้ราคาที่แตกต่างกัน รองลงมาเกษตรกรมีความต้องการการเพิ่มช่องทางการตลาด ต้องการให้สมาชิกร่วมกันกำหนดเป้าหมายการขายสินค้า ต้องการให้มีการติดตามข้อมูลความคิดเห็นของลูกค้าเป้าหมาย ต้องการร่วมกันวางแผนการผลิต ต้องการให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ความต้องการสินค้าของตลาด ซึ่งเป็นกระบวนการในการส่งเสริมด้านการตลาด เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายให้มีความหลากหลายมากขึ้น โดยให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในการขายและนำความคิดเห็นของลูกค้าเข้ามาปรับปรุงเพื่อพัฒนาในการผลิตข้าวโพดหวานให้ตรงกับความต้องการผู้บริโภค ก็จะ สามารถจำหน่ายข้าวโพดหวานได้มากขึ้นด้วย ส่วนเกษตรกรมีความต้องการในระดับปานกลาง คือ ต้องการให้สมาชิกร่วมกันควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของสินค้า เพื่อควบคุมคุณภาพผลผลิตทางการเกษตรให้มีมาตรฐานเดียวกันหากผ่านการรับรองมาตรฐานแล้ว เพื่อให้เกษตรกรตระหนักถึงความสำคัญในกระบวนการผลิตข้าวโพดหวานจึงจำเป็นต้องมีการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพก่อนการจำหน่ายส่งถึงมือผู้บริโภค

2.4 ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

2.4.1 ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

1) ด้านการบริหารจัดการ พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการบริหารจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็น พบว่า ปัญหาในระดับน้อย 3 ประเด็น ได้แก่ ขาดความรู้ในการบันทึกข้อมูล สอดคล้องกับบัญญัติ ภัทรชนนวรพล (2560, น. 45) พบว่า ปัญหาการผลิตส้มโอของเกษตรกรที่พบส่วนใหญ่ขาดการบันทึกข้อมูล และกัลยา พวงเจริญ (2557, น. 6) พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในการปฏิบัติตามระบบคุณภาพ GAP มากที่สุด คือ วิธีการปฏิบัติตาม GAP มีขั้นตอนที่ย่างยากคิดเป็นร้อยละ 22.54 รองลงมาคือ ไม่มีเวลามากในการปฏิบัติตามขั้นตอน GAP ใด้อย่างต่อเนื่อง และต้องใช้เงินลงทุนสูงในการปฏิบัติตามและขาดแรงจูงใจในด้านราคา มีจำนวนเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 11.27 และอันดับสาม คือ ขาดการบันทึกข้อมูลอย่างสม่ำเสมอและไม่มีเวลาบันทึกการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องคิดเป็นร้อยละ 9.86 นอกจากนี้ สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการนำข้อมูลภายในและภายนอกชุมชน มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดทิศทางการผลิต ไม่มีการทำแผนการผลิตร่วมกัน จะเห็นได้ว่าปัญหาในด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับน้อย

อาจเนื่องมาจากการบันทึกข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลจากภายในและภายนอก และจัดทำแผนการผลิตร่วมกัน ไม่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการผลิตข้าวโพดหวานมากนัก จึงทำให้เป็นปัญหาสำหรับเกษตรกรอยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาในระดับน้อยที่สุด คือ สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของสินค้า เกษตรกรยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของสินค้า แต่ถ้าหากผ่านการรับรองมาตรฐานแล้วสินค้าเกษตรที่ผลิตจำเป็นต้องการมีควบคุมคุณภาพเพื่อให้ได้มาตรฐานเดียวกัน

2) *ด้านการผลิต* พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการผลิตในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็น พบว่า ปัญหาในระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ พบปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืชระบาดในพื้นที่ และขาดความรู้ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช สอดคล้องกับคิมหันต์ สิงห์ไชย (2560, น. 45) พบว่าปัญหาของเกษตรกรด้านการผลิตตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในภาพรวมในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาในระดับมากในเรื่องโรคแมลงเข้าทำลายผลผลิต ส่วนธัญญรัตน์ ภัทรชนนวรพล (2560, น. 45) พบว่า ปัญหาการผลิตส้มโอของเกษตรกรที่พบส่วนใหญ่ คือ ขาดความรู้ในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูส้มโอ ส่วนปัญหาในระดับน้อย ปริมาณน้ำในการเพาะปลูกไม่เพียงพอ สอดคล้องกับธัญญรัตน์ ภัทรชนนวรพล (2560, น. 45) พบว่า ปัญหาการผลิตส้มโอของเกษตรกร ประสบปัญหาแหล่งน้ำไม่เพียงพอ

3) *ด้านการตลาด* พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการตลาดในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็น พบว่า ปัญหาในระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ ไม่ได้ร่วมกันจัดการตลาด ต่างคนต่างขาย และไม่ได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายด้านราคาผลผลิต ไม่ได้ติดตามข้อมูลความคิดเห็นของลูกค้าเป้าหมาย สอดคล้องกับคิมหันต์ สิงห์ไชย (2560, น. 45) พบว่าปัญหาของเกษตรกร ด้านการตลาด ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาด้านการตลาดในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาในเรื่องราคาผลผลิตไม่แน่นอน ช่องทางการตลาดมีน้อยขาดเงินทุนหมุนเวียน ไม่มีแหล่งจำหน่าย

4) *ด้านการส่งเสริมการเกษตร* พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการส่งเสริมการเกษตรในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็น พบว่า ปัญหาในระดับน้อยทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ การส่งเสริมไม่ครอบคลุมทั่วถึง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมไม่ได้มาเยี่ยมชมในพื้นที่สม่ำเสมอ เนื้อหาที่อบรมไม่ตรงกับความต้องการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และไม่ประสานหน่วยงานอื่นมาร่วมส่งเสริม ใกล้เคียงกับคิมหันต์ สิงห์ไชย (2560, น. 45) พบว่าปัญหาของเกษตรกรด้านการส่งเสริม ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาด้านการส่งเสริมในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาในเรื่องระบบการทำงานส่งเสริมของภาครัฐค่อนข้างช้า

องค์กรท้องถิ่นไม่ให้ความสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต ได้รับการจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับมะขงชิดมีน้อย ได้รับการจัดการสาริตเทคโนโลยีเกี่ยวกับมะขงชิดมีน้อย และเกษตรกรขาดความเชื่อมั่นในตัวเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ส่วนงานวิจัยของกองศาล กนกหงส์ ณุเบศร์ รัตนวัน และ ปภพ จีรัตน์ (2562 น.79) พบว่า เกษตรกรบางรายไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) หลังจากการฝึกอบรม เพราะขาดความต่อเนื่องในการติดตามจากเจ้าหน้าที่ ทำให้เกษตรกรขาดการติดตามและขาดการกระตุ้นให้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้เกิดความละเลยกับการให้ความสำคัญกับความรู้ที่ได้รับ

2.4.2 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

1) ด้านการบริหารจัดการ พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็น พบว่า มีข้อเสนอแนะในระดับมากที่สุด 7 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการควรจัดหาปัจจัยการผลิตตามแผนหรือข้อตกลงกลุ่มสมาชิกกลุ่มควรมีการจดบันทึกข้อมูลการผลิตสินค้า สมาชิกกลุ่มควรมีส่วนร่วมในการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของสินค้า สมาชิกกลุ่มควรทำแผนการผลิตร่วมกัน ควรกำหนดเป้าหมายการขายสินค้าร่วมกัน และสมาชิกกลุ่มควรร่วมกันวิเคราะห์ความต้องการสินค้าของตลาด สมาชิกกลุ่มควรมีส่วนร่วมในการนำข้อมูลภายในและภายนอกชุมชน มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดทิศทางการผลิตซึ่งอมรเทพ ถิ่นจันทร์ฉาย (2554, น. 5) ได้เสนอข้อเสนอแนะในการพัฒนาการผลิตส้มที่มีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยการร่วมกันจัดหาจัดซื้อปัจจัยการผลิต ตรวจสอบสภาพดิน ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการผลิตส้มมากขึ้น และใช้แนวทางพัฒนาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยเกษตรกรเข้าศึกษาและดูการจัดการสวนส้มของเพื่อนเกษตรกร ส่วนกัลยา พ่วงเจริญ (2557, น. 6) มีข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับประโยชน์จากการปฏิบัติตามระบบคุณภาพ GAP มากที่สุด คือ ทราบข้อมูลด้านการผลิตและสามารถวางแผนการผลิตคิดเป็น ร้อยละ 23.08 รองลงมาคือ ได้รับการรู้และทราบข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สารเคมี ที่สามารถควบคุมศัตรูของมะพร้าวได้ คิดเป็นร้อยละ 21.54 และอันดับสาม ได้ผลผลิตดีมีคุณภาพและปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 15.38

2) ด้านการผลิต พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการผลิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็น พบว่า มีข้อเสนอแนะในระดับมากที่สุด 4 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ในการป้องกันกำจัดโรค และแมลงศัตรูพืช เกษตรกรควรปฏิบัติในการผลิตข้าวโพดหวานตามข้อกำหนดเพื่อให้ได้รับการรับรอง และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ในการปฏิบัติการ

ผลิตข้าวโพดหวานให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการบริการตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิต สอดคล้องกับกัลยา พ่วงเจริญ (2557, น. 6) มีข้อเสนอแนะของเกษตรกร ประกอบด้วย 1) เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประโยชน์จากการปฏิบัติตามระบบคุณภาพ GAP มากที่สุด คือ ทราบข้อมูลด้านการผลิตและสามารถวางแผนการผลิตคิดเป็นร้อยละ 23.08 รองลงมาคือ ได้รับความรู้และทราบข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สารเคมี ที่สามารถควบคุมศัตรูของมะพร้าวได้ คิดเป็นร้อยละ 21.54 และอันดับสาม ได้ผลผลิตดีมีคุณภาพและปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 15.38 2) เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะ การถ่ายทอดให้ความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (GAP) มากที่สุด คือ ควรเปรียบเทียบข้อดีข้อเสีย และชี้ให้เห็นความแตกต่างให้เห็นชัดเจนระหว่างการนำไปปฏิบัติกับไม่นำไปปฏิบัติ การถ่ายทอดความรู้ควรเน้นในเรื่องของการยกตัวอย่างที่ดี และวิธีการปฏิบัติจริงที่เห็นผลผลิต และอันดับสาม ควรเพิ่มเติมความรู้ด้านการปฏิบัติตามหลักเกษตรอินทรีย์ ส่วนฉัตรทิพร เลขะวัฒนะ(2564, น.1986) พบว่าด้านการจัดการจัดการผลิตและปัจจัยการผลิต ให้มีการอบรมให้ความรู้ในการจัดการการผลิตการปลูกหอมแดงนอกฤดู การเก็บหัวพันธุ์เพื่อใช้ในฤดูกาลผลิตถัดไปและให้มีการรวมกันซื้อปัจจัยการผลิตเพื่อให้ได้ราคาที่ถูกลง ส่วนนงลักษณ์ โคตรสมบัติ (2558, น. 489) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกแตงโม มีข้อเสนอแนะใน 3 ประเด็นได้แก่ (1) ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตแตงโมเกษตรกรให้ข้อเสนอแนะให้เจ้าหน้าที่จัดฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ ๆ แก่เกษตรกร ให้มีการสนับสนุนการตรวจวิเคราะห์ดิน/น้ำใช้ในพื้นที่ และให้เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการปลูกและดูแลรักษา ให้สามารถปลูกได้ตลอดปี

3) *ด้านการตลาด* พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการตลาดในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็น พบว่า มีข้อเสนอแนะในระดับมากที่สุด 7 ประเด็น ได้แก่ เกษตรกรควรเพิ่มมูลค่าสินค้าโดยผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน จีเอพี สมาชิกกลุ่มควรร่วมกันกำหนดเป้าหมายการขายสินค้า และสมาชิกกลุ่มควรติดตามข้อมูลความคิดเห็นของลูกค้าเป้าหมาย สมาชิกกลุ่มควรร่วมกันประชาสัมพันธ์สินค้า และสมาชิกกลุ่มควรประชาสัมพันธ์สินค้าผ่านสื่อออนไลน์ สมาชิกกลุ่มควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการตลาด เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้มีการแปรรูปสินค้า ซึ่งแตกต่างจากคิมหันต์ สิงห์ไชย (2560, น. 45) มีข้อเสนอแนะของเกษตรกร ด้านการตลาด ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะด้านการตลาดในระดับมากที่สุด 4 ประเด็น ในเรื่องหน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมช่องทางการตลาดรองรับผลผลิตในช่วงที่ผลผลิตมีจำนวนมาก เกษตรกรควรมีความซื่อสัตย์ต่อผู้บริโภคในการขายผลผลิต สำนักงานพาณิชย์จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดตลาดกลางสินค้านัดพบระหว่างพ่อค้าและเกษตรกร และสำนักงานเกษตรจังหวัดควรมีการจัด

ประชุมระหว่างหน่วยงานภาครัฐ พ่อค้า เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรรับทราบถึงราคาผลผลิตในแต่ละฤดู ส่วนฉัตรทิพร เลขะวัฒนะ (2564, น.1986) พบว่า ด้านการตลาด ให้มีการรวบรวมผลผลิตและจำหน่ายโดยตรงไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง และให้เพิ่มช่องทางการตลาด นางลักขณ์ โคตรสมบัติ (2558, น. 489) พบว่า ด้านการพัฒนาด้านการตลาด เกษตรกรเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาควบคุมราคาสินค้าให้มีความโปร่งใส เป็นธรรม รองลงมาเสนอแนะให้หน่วยงานภาครัฐมีตลาดถาวรในการขายผลผลิต/พื้นที่ขายผลผลิต และเสนอแนะให้หน่วยงานภาครัฐควรมีการสนับสนุนการโฆษณาประชาสัมพันธ์

4) **ด้านการส่งเสริมการเกษตร** พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมการเกษตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็น พบว่ามีข้อเสนอแนะในระดับมากที่สุด 5 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การผลิตข้าวโพดหวานให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมความรู้ในการปฏิบัติการผลิตข้าวโพดหวานให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน หน่วยงานรัฐในพื้นที่ควรร่วมกันส่งเสริม เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ควรประสานหลาย ๆ หน่วยงานเข้ามาร่วมส่งเสริม สอดคล้องกับอมรเทพ ถิ่นจันทร์ฉาย (2554, น. 5) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการผลิตส้มที่มีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีเสนอให้เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตส้ม GAP และการป้องกันโรคของส้ม เช่นเดียวกับกัลยา พ่วงเจริญ (2557, น. 6) มีข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการถ่ายทอดให้ความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (GAP) มากที่สุด คือ ควรเปรียบเทียบข้อดีข้อเสีย และชี้ให้เห็นความแตกต่างให้เห็นชัดเจนระหว่างการนำไปปฏิบัติกับไม่นำไปปฏิบัติ การถ่ายทอดความรู้ควรเน้นในเรื่องของการยกตัวอย่างที่ดี และวิธีการปฏิบัติจริงที่เห็นผลผลิต และ ควรเพิ่มเติมความรู้ด้านการปฏิบัติตามหลักเกษตรอินทรีย์ ส่วนกิมหันต์ สิงห์ไชย (2560, น. 45) มีข้อเสนอแนะของเกษตรกร ประกอบด้วย 1) ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะด้านปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น ในเรื่องสำนักงานเกษตรอำเภอควรประชาสัมพันธ์แก่เกษตรกรให้รู้จักเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในการปฏิบัติจริง สนับสนุนงบประมาณเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในการปฏิบัติจริง และควรมีการจัดอบรมเพื่อให้ความรู้และสาธิตเทคโนโลยีการผลิตมะขงชิดที่ทันสมัยอย่างสม่ำเสมอ ด้านการส่งเสริม ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมในระดับมากที่สุด 4 ประเด็น วิทยากรที่มาถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีเกี่ยวกับการผลิตมะขงชิดควรเป็นบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ นักวิจัยมีการพัฒนาสายพันธุ์มะขงชิดให้ตรงกับความต้องการ

ของตลาด ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะขงชิดตามแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีอย่างต่อเนื่อง และสำนักงานเกษตรอำเภอควรมีการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตมะขงชิดเพื่อเพิ่มมูลค่าตามลำดับ และกิ่งศาล กนกหงส์ นฤเบศร์ รัตนวัน และปภพ จีรัตน์ (2562, น.79) พบว่าเกษตรกรมีข้อเสนอแนะว่าควรเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ มาอบรมให้ความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดโรคและแมลงในฟักทองญี่ปุ่น และพืชชนิดอื่น ๆ และควรมีการติดตามเยี่ยมชมของเจ้าหน้าที่ให้บ่อยขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

ตารางที่ 5.1 สรุปข้อค้นพบที่สำคัญและประเด็นการอภิปรายผล

ข้อค้นพบที่สำคัญตาม วัตถุประสงค์	ประเด็นการอภิปราย	ข้อเสนอแนะในการนำ ผลการวิจัยไปใช้
1. สภาพทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน		
เพศ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 61.3 เป็นเพศ หญิง	ซึ่งสอดคล้องกับกัลยา พ่วงเจริญ (2557, น. 4) พบว่า ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง แต่แตกต่างจาก กิ่งศาล กนกหงส์ นฤเบศร์ รัตนวัน และ ปภพ จีรัตน์ (2562 น.79) ชัยนุรัตน์ ภัทรชนนวรพล (2560, น. 45) คิมหันต์ สิงห์ไชย (2560, น. 44) ที่พบว่า เกษตรกรส่วน ใหญ่เป็นเพศชาย	ควรพิจารณาใช้เป็น แนวทางในการ ส่งเสริมที่คำนึงถึงเพศ อายุ และการศึกษา เพื่อให้ได้วิธีการและ สื่อที่มีความเหมาะสม
อายุ พบว่า เกษตรกรมีอายุ เฉลี่ย 52.79 ปี	ใกล้เคียงกับคิมหันต์ สิงห์ไชย (2560, น. 44) พบว่า มีอายุเฉลี่ย 51.23 ปี ส่วนชัยนุรัตน์ ภัทรชนนวรพล (2560, น. 45) พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 53.7 ปี และกัลยา พ่วง เจริญ (2557, น.4) พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 55.99 ปี อาจเนื่องมาจากเกษตรกรส่วนใหญ่ จะทำการเกษตรมานานแล้ว ทำให้อายุ เกษตรกรเฉลี่ยใกล้เคียงกัน	

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญตาม วัตถุประสงค์	ประเด็นการอภิปราย	ข้อเสนอแนะในการนำ ผลการวิจัยไปใช้
ระดับการศึกษา พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 91.5 จบการศึกษาระดับ ประถมศึกษา	เช่นเดียวกับอมรเทพ ถิ่นจันทร์ฉาย (2554, น. 4) กัลยา พวงเจริญ (2557, น.4) ส่วนกิมหันต์ สิงห์ไชย (2560, น. 44) ธัญญรัตน์ ภัทรชนนวรพล (2560, น. 45) ที่เกษตรกรส่วนใหญ่ จบการศึกษาในระดับ ประถมศึกษา	
ประสบการณ์ พบว่า เกษตรกรมี ประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพด หวานเฉลี่ย 7.98 ปี	สอดคล้องกับอัจฉริย์ บุญยะวันตั้ง และ กอบชัย วรพิมพงษ์ (2561, น. 751) มีประสบการณ์ในการปลูก ข้าวโพดหวานเฉลี่ย 7.37 ปีอาจ เนื่องมาจากเกษตรกรเพิ่งเริ่มหันมา ปลูกพืชเสริมอื่น ๆ นอกเหนือจาก การปลูกข้าวเพียงอย่างเดียว จึงทำให้ มีประสบการณ์ในการปลูกโดยเฉลี่ย ใกล้เคียงกัน	จัดเวทีแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ในการ ปลูกข้าวโพดระหว่าง เกษตรกรที่มี ประสบการณ์มากกว่า
จำนวนพื้นที่ในการปลูกข้าวโพด หวาน พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ ปลูกข้าวโพดหวาน เฉลี่ย 3.01 ไร่	ซึ่งแตกต่างจากอัจฉริย์ บุญยะวันตั้ง และ กอบชัย วรพิมพงษ์ (2561, น. 751) พบว่า มีพื้นที่ปลูกข้าวโพด หวานเฉลี่ยครัวเรือนละ 1.06 ไร่ เนื่องจากพื้นที่ทำการเกษตรมีไม่ มาก เกษตรกรจึงปลูกข้าวโพดเฉลี่ย 3 ไร่ ซึ่งมีความเหมาะสมในการ บริหารจัดการในการผลิตข้าวโพด หวานตามการปฏิบัติทางการเกษตร ที่ดี	ส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยีเพื่อเพิ่ม ผลผลิตข้าวโพดหวาน

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญตาม วัตถุประสงค์	ประเด็นการอภิปราย	ข้อเสนอแนะในการนำ ผลการวิจัยไปใช้
2. การได้รับความรู้ และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี		
เกษตรกร ร้อยละ 97.1 ได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี จากการฝึกอบรม สัมมนา	ซึ่งสอดคล้องกับทิพญ์สุคนธ์ แก้วกัญญา (2563, น. 1480) มีการเข้าร่วมการฝึกอบรม/ศึกษาดูงานเฉลี่ย 1 ครั้งต่อปี เนื่องจากการเป็นสมาชิกแปลงใหญ่จะมีการพัฒนาเกษตรกรด้วยการฝึกอบรม สัมมนาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ส่วนการศึกษาดูงานน้อยที่สุด อาจเนื่องมาจากสมาชิกแปลงใหญ่ค่อนข้างมากหากมีการส่งเสริมให้มีการศึกษาดูงานทั้งหมดอาจจะต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูง และเกษตรกรบางรายไม่สะดวกในการเข้าร่วมศึกษาดูงาน	ควรนำเกษตรกรศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มแปลงใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียง
แหล่งความรู้ สื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	สอดคล้องกับอัจฉริย์ บุญยะวันตั้ง และกอบชัย วรพิมพ์พงษ์ (2561, น. 751) พบว่า ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบ GAP จากเจ้าหน้าที่ของรัฐมากที่สุด เนื่องจากเมื่อเกษตรกรมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านทางเจ้าหน้าที่ ทำให้เกษตรกรได้รับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง	เจ้าหน้าที่ออกติดตามเยี่ยมเยียนอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญตาม วัตถุประสงค์	ประเด็นการอภิปราย	ข้อเสนอแนะในการนำ ผลการวิจัยไปใช้
<p>ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการ เข้าสู่การรับรองมาตรฐานการ ปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เกษตรกรร้อยละ 66.0 มีความรู้ใน ระดับมาก มีคะแนนความรู้เฉลี่ย 15.28 คะแนน</p>	<p>สอดคล้องกับอัจฉริย์ บุญยะวันตั้ง และกอบชัย วรพิมพ์งษ์ (2561, น. 751) เช่นเดียวกับกังสดาล กนกหงส์ นฤเบศร์ รัตนวัน และปกพ จีรัตน์ (2562, น.79) และนุจรี ภาณุมาศ (2563, น. 1216) พบว่า ส่วนใหญ่มี ความรู้ในระดับมากเนื่องจากมี หน่วยงานที่ดำเนินการส่งเสริมและ ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการ ปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีอย่าง ต่อเนื่อง</p>	
<p>ประเด็นคำถามที่เกษตรกรตอบถูก ทุกคน เกษตรกรมีความรู้ในการ แต่งกายด้วยชุดที่มีฉีดยาหากมีการ ใช้สารเคมีป้องกันและกำจัด ศัตรูพืช</p>	<p>เนื่องจากเป็นความรู้พื้นฐานสำหรับ เกษตรกรในการป้องกันตัวจากการ ใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช</p>	<p>เจ้าหน้าที่ทบทวน ความรู้ในกระบวนการ ผลิตตามมาตรฐาน จีเอพี เพื่อให้เกษตรกรมีความ เข้าใจและนำไปปฏิบัติ ได้อย่างถูกต้อง</p>
<p>คำถามที่เกษตรกรตอบผิดมาก ที่สุด ร้อยละ 18.9 การต่ออายุ ใบรับรองจีเอพี ต้องแจ้งหลังจาก ปลูกข้าวโพดหวานแล้วคำตอบที่ ถูกต้อง คือ การต่ออายุใบรับรอง จีเอพี สามารถแจ้งก่อนการปลูก ข้าวโพดหวานในรอบถัดไปได้</p>	<p>เนื่องจากเกษตรกรมีความเข้าใจการ ต่อทะเบียน เช่นเดียวกับการขึ้น ทะเบียนเกษตรกรที่ต้องมีการปลูก ข้าวแล้วอย่างน้อย 15 วัน จึงสามารถ ไปดำเนินการแจ้งขอขึ้นทะเบียน เกษตรกรได้ เกษตรกรส่วนใหญ่จึง ตอบผิด</p>	<p>กรมวิชาการเกษตรให้ ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอน การปฏิบัติในการขึ้น ขอรับรองมาตรฐาน จีเอพี ให้กับเกษตรกร</p>

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญตาม วัตถุประสงค์	ประเด็นการอภิปราย	ข้อเสนอแนะในการนำ ผลการวิจัยไปใช้
3. ความต้องการของเกษตรกรใน การส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐาน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี		
การถ่ายทอดความรู้ เกษตรกรมี ความต้องการความรู้ในการ ปฏิบัติการผลิตข้าวโพดหวานให้ ได้รับการรับรองมาตรฐาน	แตกต่างจากคิมหันต์ สิ่งไห้ไชย (2560, น. 44) มีความต้องการ ความรู้ด้านการผลิต เรื่องเทคโนโลยี การดูแลรักษา	กรมวิชาการเกษตรให้ ความรู้เกี่ยวกับ ขั้นตอนการปฏิบัติใน การยื่นขอรับรอง มาตรฐาน จีเอพี ให้กับ เกษตรกร
ต้องการความรู้ในการส่งเสริม การตลาด	ซึ่งสอดคล้องกับคิมหันต์ สิ่งไห้ไชย (2560, น. 44) เกษตรกรมีความต้องการ การส่งเสริมการผลิตมะขงชิดในด้าน การตลาด	ประสานหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องส่งเสริมให้ ความรู้ด้านการตลาด
การสนับสนุนปัจจัยการผลิต เกษตรกรมีความต้องการการ สนับสนุนแหล่งทุนดอกเบ็ญต๋า	เนื่องจากการผลิตข้าวโพดหวาน จำเป็นต้องใช้เงินทุน ซึ่งส่วนหนึ่ง เกษตรกรได้นำไปลงทุนในการผลิต ข้าว หากมีการสนับสนุนแหล่งทุน ดอกเบ็ญต๋า ก็จะทำให้เกษตรกรมี เงินทุนในการจัดหาปัจจัยการผลิต	เชื่อมโยงหน่วยงาน ภาคีในการสนับสนุน การเข้าถึงแหล่ง เงินทุนให้กับเกษตรกร กลุ่มแปลงใหญ่
ต้องการให้สมาชิกจัดหาปัจจัยการ ผลิตตามแผนหรือข้อตกลงกลุ่ม	หากกลุ่มแปลงใหญ่สามารถ ขับเคลื่อนด้วยการจัดหาปัจจัยการ ผลิตให้กับเกษตรกรก่อนแล้วค่อยมา คืนให้กับกลุ่มในภายหลังก็จะทำให้ เกษตรกรไม่มีปัญหาในการจัดหา ปัจจัยการผลิต	กลุ่มแปลงใหญ่จัดหา ปัจจัยการผลิตให้กับ สมาชิก

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญตาม วัตถุประสงค์	ประเด็นการอภิปราย	ข้อเสนอแนะในการ นำผลการวิจัยไปใช้
ต้องการส่งเสริมการใช้ เครื่องจักรกลทางการเกษตรเพื่อ ลดต้นทุนการผลิต	ส่วนความต้องการการใช้ เครื่องจักรกลทางการเกษตร เพื่อ เป็นการลดต้นทุนให้กับสมาชิก แปลงใหญ่ หากกลุ่มแปลงใหญ่ สามารถจัดหาเครื่องจักรกลทางการ เกษตรมาใช้ร่วมกันก็จะสามารถ ทำให้สมาชิกลดต้นทุนการผลิต ข้าวโพดหวานลงได้ และยังสามารถ นำเครื่องจักรกลการเกษตรไปใช้ใน การทำกรเกษตรด้านอื่น ๆ อีกด้วย	ส่งเสริมการใช้ เครื่องจักรการเกษตร ขนาดเล็กที่มีความเห มาะสมกับสภาพพื้นที่
การยกระดับมาตรฐานและเพิ่ม มูลค่าการผลิต เกษตรกรต้องการจำหน่ายสินค้า ในตลาดที่ต้องการสินค้ามาตรฐาน จีเอพี	อาจเนื่องมาจากราคาการจำหน่าย ข้าวโพดหวานแบบทั่วไปมีราคาไม่ แตกต่างจากการจำหน่ายข้าวโพด หวานแบบทั่วไป เกษตรกรจึงมี ความต้องการในตลาดสินค้าเกษตร ที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน เพื่อให้ ได้ราคาที่แตกต่างกัน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดหาตลาดเพื่อ จำหน่ายผลผลิต ทางการเกษตรที่ผ่าน การรับรองมาตรฐาน
เกษตรกรมีความต้องการการเพิ่ม ช่องทางการตลาด ต้องการให้ สมาชิกร่วมกันกำหนดเป้าหมาย การขายสินค้า ต้องการให้มีการ ติดตามข้อมูลความคิดเห็นของ ลูกค้าเป้าหมาย	ซึ่งเป็นกระบวนการด้านการตลาด เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายให้มี ความหลากหลายมากขึ้น และนำ ความคิดเห็นของลูกค้าเข้ามา ปรับปรุงในการผลิตข้าวโพดหวาน ให้ตรงกับความต้องการสามารถ จำหน่ายข้าวโพดหวานได้มากขึ้น	ประสานหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องส่งเสริมให้ ความรู้ด้านการตลาด

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญตาม วัตถุประสงค์	ประเด็นการอภิปราย	ข้อเสนอแนะในการนำ ผลการวิจัยไปใช้
เกษตรกรมีความต้องการการเพิ่ม ช่องทางการตลาด ต้องการให้ สมาชิกร่วมกันกำหนดเป้าหมาย การขายสินค้า ต้องการให้มีการ ติดตามข้อมูลความคิดเห็นของ ลูกค้าเป้าหมาย	ซึ่งเป็นกระบวนการด้านการตลาด เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายให้มี ความหลากหลายมากขึ้น และนำ ความคิดเห็นของลูกค้าเข้ามา ปรับปรุงในการผลิตข้าวโพดหวาน ให้ตรงกับความต้องการสามารถ จำหน่ายข้าวโพดหวานได้มากขึ้น	ประสานหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องส่งเสริมให้ ความรู้ด้านการตลาด
4. ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรอง มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี		
ปัญหาในการส่งเสริมการผลิต ข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรอง มาตรฐานการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดี ด้านการบริหารจัดการ ขาดความรู้ในการบันทึกข้อมูล	สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ภัทร ชนนวรพล (2560, น. 45) พบว่า ขาดการบันทึกข้อมูล และกัลยา พ่วงเจริญ (2557, น. 6) พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในการปฏิบัติตาม ระบบคุณภาพ GAP มากที่สุด คือ วิธีการปฏิบัติตาม GAP มีขั้นตอนที่ ยุ่งยาก ขาดการบันทึกข้อมูลอย่าง สม่ำเสมอและไม่มีเวลาบันทึกการ ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	คณะกรรมการแปลง ใหญ่ต้องมีการส่งเสริม ให้เกษตรกรเห็นถึง ความสำคัญในการจด บันทึกข้อมูล และ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมความรู้ ในการจดบันทึกข้อมูลที่ ถูกต้อง

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญตาม วัตถุประสงค์	ประเด็นการอภิปราย	ข้อเสนอแนะในการนำ ผลการวิจัยไปใช้
ด้านการผลิต พบปัญหาโรคและแมลง ศัตรูพืชระบาดในพื้นที่ และขาดความรู้ในการ ป้องกันกำจัด โรคและ แมลงศัตรูพืช	สอดคล้องกับคิมหันต์ สิงห์ไชย (2560, น. 45) พบว่าปัญหาของเกษตรกร ด้าน การผลิตในระดับมากเรื่อง โรคแมลงเข้า ทำลายผลผลิต ส่วนธัญญรัตน์ ภัทร ชนนวนรพล (2560, น. 45) พบว่า ขาด ความรู้ในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัด โรคและแมลงศัตรู	เจ้าหน้าที่ให้ความรู้ เกี่ยวกับการจัดการ แมลงและศัตรูพืช
ด้านการตลาด ไม่ได้ร่วมกันจัดทำ การตลาด ต่างคนต่างขาย และไม่ได้ร่วมกันกำหนด เป้าหมายด้านราคา ผลผลิต	สอดคล้องกับคิมหันต์ สิงห์ไชย (2560, น. 45) พบว่าปัญหาของเกษตรกร ด้าน การตลาด ในภาพรวมเกษตรกรมี ปัญหาด้านการตลาดในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาในเรื่องราคาผลผลิตไม่ แน่นนอน ช่องทางการตลาดมีน้อย ขาด เงินทุนหมุนเวียน ไม่มีแหล่งจำหน่าย	ใช้กลไกของกลุ่มแปลง ใหญ่ในการจัดทำ การตลาด ร่วมกันผลิต ร่วมกันขาย
ด้านการส่งเสริม การเกษตร การส่งเสริม ไม่ครอบคลุมทั่วถึง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมไม่ ได้มาเยี่ยมเยียนในพื้นที่ สม่ำเสมอ เนื้อหาที่อบรม ไม่ตรงกับความต้องการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมขาด ความเชี่ยวชาญเฉพาะ ด้าน และไม่ประสาน หน่วยงานอื่นมาร่วม ส่งเสริม	กังสดาล กนกหงส์ นฤเบศร์ รัตนวัน และปภพ จีรัตน์ (2562, น.79) พบว่า เกษตรกรบางรายไม่ปฏิบัติตาม มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และเหมาะสม (GAP) หลังจากการ ฝึกอบรม เพราะขาดความต่อเนื่องใน การติดตามจากเจ้าหน้าที่ ทำให้ เกษตรกรขาดการติดตามและขาดการ กระตุ้นให้นำความรู้ที่ได้รับ ไปใช้เกิด ความละเอียดกับการให้ความสำคัญกับ ความรู้ที่ได้รับ	เจ้าหน้าที่ออกติดตาม เยี่ยมเยียน อย่าง สม่ำเสมอ สร้างช่อง ทางการติดต่อสื่อสาร ระหว่างกลุ่มแปลงใหญ่

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญตาม วัตถุประสงค์	ประเด็นการอภิปราย	ข้อเสนอแนะในการนำ ผลการวิจัยไปใช้
ข้อเสนอแนะในการ ส่งเสริมการผลิต ข้าวโพดหวาน ด้านการบริหารจัดการ คณะกรรมการควรจัดหา ปัจจัยการผลิตตามแผน หรือข้อตกลงกลุ่ม สมาชิกกลุ่มควรมีการจด บันทึกข้อมูลการผลิต สินค้า	ซึ่งอมรเทพ ถิ่นจันทร์ฉาย (2554, น. 5) ได้เสนอข้อเสนอแนะ โดยการร่วมกัน จัดหาจัดซื้อปัจจัยการผลิต ตรวจสอบ สภาพดิน ใช้น้ำอินทรีย์ในการผลิตส้ม มากขึ้น และใช้แนวทางพัฒนาแบบ เพื่อนช่วยเพื่อน โดยเกษตรกรเข้าศึกษา และดูการจัดการสวนส้มของเพื่อน เกษตรกร	ควรใช้กลไกของกลุ่ม แปลงใหญ่ในการจัดทำ การตลาด ร่วมกันผลิต ร่วมกันขาย
ด้านการผลิต เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตรควรส่งเสริม ให้เกษตรกรมีความรู้ใน การป้องกันกำจัดโรค และแมลงศัตรูพืช เกษตรกรควรปฏิบัติใน การผลิตข้าวโพดหวาน ตามข้อกำหนดเพื่อให้ ได้รับการรับรอง	ซึ่งสอดคล้องกับกังสาดล กนกหงส์ นฤเบศร์ รัตนวัน และปภพ จีรัตน์ (2562, น.79) พบว่า ควรเชิญวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญ มาอบรมให้ความรู้เรื่องการ ป้องกันกำจัดโรคและแมลงในฟักทอง ญี่ปุ่น และพืชชนิดอื่น ๆ และควรมีการ ติดตามเยี่ยมเยียนของเจ้าหน้าที่ให้บ่อย ขึ้น ส่วนอมรเทพ ถิ่นจันทร์ฉาย (2554, น. 5) เสนอให้เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับ กระบวนการผลิตส้ม GAP และการ ป้องกันโรคของส้ม เช่นเดียวกับกัลยา พวงเจริญ (2557, น. 6) ให้มีการ ถ่ายทอดให้ความรู้ด้านการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (GAP)	อบรมให้ความรู้เรื่อง การป้องกันกำจัดโรค และแมลงศัตรูพืช และ การถ่ายทอดให้ความรู้ ด้านการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดีสำหรับ พืชอาหาร (GAP)

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญตาม วัตถุประสงค์	ประเด็นการอภิปราย	ข้อเสนอแนะในการนำ ผลการวิจัยไปใช้
<p>ด้านการตลาด</p> <p>เกษตรกรควรเพิ่มมูลค่าสินค้าโดยผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน จีเอพี สมาชิกกลุ่มควรร่วมกันกำหนดเป้าหมายการขายสินค้า และสมาชิกกลุ่มควรติดตามข้อมูลความคิดเห็นของลูกค้าเป้าหมาย</p>	<p>ซึ่งแตกต่างจากคิมหันต์ ลิงไห้ไช (2560, น. 45) มีข้อเสนอแนะด้านการตลาด หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมช่องทางการตลาดรองรับผลผลิตในช่วงที่ผลผลิตมีจำนวนมาก ควรมีการจัดทำตลาดกลางสินค้านัดพบระหว่างพ่อค้าและเกษตรกร และควรมีการจัดประชุมระหว่างหน่วยงานภาครัฐ พ่อค้าเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรรับทราบถึงราคาผลผลิตในแต่ละฤดู</p>	<p>เชื่อมโยงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับด้านการตลาด</p>
<p>ด้านการส่งเสริมเกษตรกร</p> <p>เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>สอดคล้องกับกัลยา พ่วงเจริญ (2557, น. 6) มีข้อเสนอแนะของเกษตรกร ทราบข้อมูลด้านการผลิต และสามารถวางแผนการผลิต ได้รับความรู้และทราบข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สารเคมี ที่สามารถควบคุมศัตรูของมะพร้าวได้ การถ่ายทอดให้ความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (GAP) ส่วนนัศรทิพร เลขะวัฒนะ (2564, น.1986) พบว่า ด้านการจัดการจัดการการผลิตและปัจจัยการผลิต ให้มีการร่วมกันซื้อปัจจัยการผลิตเพื่อให้ได้ราคาที่ถูกลง</p>	<p>เจ้าหน้าที่ส่งเสริมให้ความรู้ตามความต้องการของเกษตรกร</p>

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง “การส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม” มีข้อค้นพบที่สำคัญ ที่จะนำมาสู่ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

3.1.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

1) คณะกรรมการแปลงใหญ่ควรจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดระหว่างเกษตรกรที่มีประสบการณ์มากกว่า เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ย 7.98 ปี ยังไม่มากนัก หากมีการแลกเปลี่ยนกับเกษตรกรที่มีประสบการณ์มากกว่าจะเกิดเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรด้วยกัน

2) คณะกรรมการแปลงใหญ่ต้องมีการส่งเสริมให้เกษตรกรเห็นถึงความสำคัญในการจดบันทึกข้อมูล เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านการบริหารจัดการเกษตรกรขาดความรู้ในการบันทึกข้อมูลและข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการสมาชิกกลุ่มควรมีการจดบันทึกข้อมูลการผลิตสินค้า ซึ่งเป็นขั้นตอนในการการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เกษตรกรต้องปฏิบัติ

3) ควรใช้ใช้กลไกของกลุ่มแปลงใหญ่ในการจัดการตลาด ร่วมกันผลิต ร่วมกันขาย เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าด้านการตลาดไม่ได้ร่วมกันจัดการตลาด ต่างคนต่างขาย และไม่ได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายด้านราคาผลผลิต ไม่ได้ติดตามข้อมูลความคิดเห็นของลูกค้าเป้าหมาย หากมีการบริหารจัดการด้านการตลาดที่ดีจะทำให้ปัญหาราคาคงต่ำลดลง

4) ควรนำเกษตรกรศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มแปลงใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียง เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าเกษตรกร ร้อยละ 97.1 ได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี จากการฝึกอบรม สัมมนา หากมีการศึกษาดูงานที่เป็นแปลงสาธิต แปลงต้นแบบจะทำให้เกษตรกรเกิดการเรียนรู้จะสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปลูกข้าวโพดหวานได้ดีขึ้น

3.1.2 ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

1) นักส่งเสริมการเกษตร ควรมีการลงพื้นที่เพื่อติดตาม ตรวจสอบแปลงของเกษตรกรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ พร้อมทั้งให้คำแนะนำเกษตรกรเกี่ยวกับการการผลิตในระบบเกษตรดีที่เหมาะสม เพื่อให้เกษตรกรมีความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เนื่องจาก

ผลการวิจัยพบว่าปัญหาด้านการส่งเสริมการเกษตร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมไม่ได้มาเยี่ยมเยียนในพื้นที่สม่ำเสมอ เนื้อหาที่อบรมไม่ตรงกับความต้องการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และไม่ประสานหน่วยงานอื่นมาร่วมส่งเสริม อีกทั้งแหล่งความรู้ เกษตรกรได้รับความรู้จากสื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

2) ควรสร้างช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มแปลงใหญ่ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าปัญหาด้านการส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรมีปัญหากลุ่มส่งเสริมไม่ครอบคลุมทั่วถึงเนื่องจากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบมีเพียงคนเดียว การติดตามให้คำแนะนำอาจจะไม่ทั่วถึง ดังนั้น ควรสร้างช่องทางติดต่อสื่อสารเพื่อช่องทางระหว่างเจ้าหน้าที่และเกษตรกร เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนประเด็นปัญหา และความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึงและรวดเร็ว

3) นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรควรพิจารณาใช้แนวทางในการส่งเสริมที่คำนึงถึงเพศ อายุ และการศึกษา เพื่อให้ได้วิธีการและสื่อที่มีความเหมาะสม เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าสภาพทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุค่อนข้างสูง และส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา ดังนั้น ในการถ่ายทอดความรู้หรือจัดทำสื่อ ต้องคำนึงถึงเป้าหมายในการรับสื่อด้วย

4) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรมีการส่งเสริมให้ความรู้ตามความต้องการของเกษตรกร เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าปัญหาด้านการส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรมีปัญหากลุ่มส่งเสริม เนื้อหาที่อบรมไม่ตรงกับความต้องการเจ้าหน้าที่จึงต้องสอบถามเกษตรกรถึงความต้องการความรู้เพื่อนำมาจัดทำแผนการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร โดยมีหลักสูตร ดังนี้

- การป้องกันกำจัด โรคและแมลงศัตรูพืช
- การใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตข้าวโพดหวาน
- การถ่ายทอดให้ความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช

อาหาร (GAP)

- ส่งเสริมความรู้ในการจดบันทึกข้อมูลที่ต้องการ

3.1.3 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) กรมวิชาการเกษตรควรให้ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติในการยื่นขอรับรองมาตรฐาน จีเอพี ให้กับเกษตรกร เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีความต้องการความรู้ในการปฏิบัติการผลิตข้าวโพดหวานให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน

2) สำนักงานพาณิชย์จังหวัด ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้ด้านการตลาด เพื่อเชื่อมโยงด้านการตลาด เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าการผลิต

เกษตรกรมีความต้องการการเพิ่มช่องทางการตลาด ต้องการให้สมาชิกร่วมกันกำหนดเป้าหมายการขายสินค้า ต้องการให้มีการติดตามข้อมูลความคิดเห็นของลูกค้าเป้าหมาย

3) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรให้การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ให้กับเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เกษตรกรมีความต้องการการสนับสนุนแหล่งทุนดอกเบี้ยต่ำ

4) ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านวิศวกรรมเกษตร ควรส่งเสริมการใช้เครื่องจักรการเกษตรขนาดเล็กที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ต้องการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรเพื่อลดต้นทุนการผลิต

5) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานพาณิชย์จังหวัด ภาคเอกชนควรจัดตลาดเพื่อจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าการผลิต เกษตรกรต้องการจำหน่ายสินค้าในตลาดที่ต้องการสินค้ามาตรฐาน จีเอพี

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเกษตรกรที่นำการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีไปปฏิบัติและไม่ปฏิบัติ เพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุและปัญหาของเกษตรกรได้ดียิ่งขึ้น

3.2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับความรู้และบทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้สามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดแก่เกษตรกรได้อย่างเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการในแต่ละพื้นที่

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ศูนย์วิจัยวรรณคดีราชภัฏ

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการเกษตร. (2553). *Good Agricultural Practice การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และเหมาะสมสำหรับพืช*. กรุงเทพฯ : กองพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าพืช.
- กรมวิชาการเกษตร. (2563). *คู่มือปฏิบัติงาน GAP และ ORGANIC*. สืบค้นจาก <https://www.doa.go.th/ac/sukhothai/wp-content/uploads/>
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2564). *คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตรประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่*. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน.
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2557). *มาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าวโพดหวาน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ.
- กังสดาล กนกหงส์ นฤเบศร์ รัตนวัน และภพ จีรัตน์. (2562). การยอมรับวิธีการปลูกพืชภายใต้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) ของเกษตรกร ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร*, 36(1), 75-84.
- กัญเกียรติ สร้อยทอง. (2552). *การส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนาการผลิตข้าว*. กรุงเทพฯ : สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว.
- กัลยา พ่วงเจริญ. (2557). *การจัดการการผลิตมะพร้าวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร*. (วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- กิมหันต์ สิงห์ไชย. (2560). *แนวทางการส่งเสริมการผลิตมะขงชิดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์*. (วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- จำนง พรายเข้มแข. (2535). *เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม (ตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์)*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ฉันทนา ทองพันชั่ง. (2557). *การผลิตหอมแดงตามระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในจังหวัดศรีสะเกษ*. (วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

- ฉัตรทิพร เลขะวัฒนะ. (2557). การพัฒนาศักยภาพในการผลิตหอมแดงด้วยระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรบ้านหมัด ตำบลทาม อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ. ในการประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- เดิมศักดิ์ คทวนิช. (2546). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น .
- ทองคำ พิลากรณี. (2554). ความต้องการการพัฒนาการเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลังในพื้นที่หลังนาของเกษตรกรอำเภอบรบือจังหวัดมหาสารคาม (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ทิพย์สุคนธ์ แก้วกัญญา. (2563). การปฏิบัติการผลิตลำไยในระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน. *การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ครั้งที่ 13 ประจำปีการศึกษา 2563*. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, อุดรธานี.
- ชัยยุรัตน์ ภัทรชนนวรพล. (2560). *ความต้องการการส่งเสริมการผลิตส้มโอดตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์*. (วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ชัยลักษณ์ เตี้ยข่อง. (2561). *ข้าวโพดหวานและการปลูกข้าวโพดหวาน*. สืบค้นจาก <https://www.nfc.or.th/content/6944>
- นงลักษณ์ โคตรสมบัติ. (2558). *การใช้เทคโนโลยีการผลิตแดงโมตามแนวการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร จังหวัดนครพนม*. (วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- นภลัย เสมอใจ. (2558). *การใช้เทคโนโลยีในการผลิตสับปะรดให้ได้คุณภาพดีของเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- นุจรี ภาณุมาศ. (2556). การส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรอำเภอบำม่วง จังหวัดกาญจนบุรี. ในการประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2547). *การจัดการความรู้กับคลังความรู้*. กรุงเทพฯ : เอสอาร์พรินติ้งแมสโปรดักส์ .

- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2535). *การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญธรรม จิตต์อนันต์. (2536). *ส่งเสริมการเกษตร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ. (2560). การจัดการความรู้ในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา* (หน่วยที่ 14, น. 6-18).
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์. (2554). แนวคิดเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตรใน *ประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา* (น. 202-219). นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2560). แนวคิดเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา* (หน่วยที่ 4, น. 16-51). นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์และสุรพล เศรษฐบุตร. (2553). แนวคิดและหลักการส่งเสริมการเกษตร.
ใน *ประมวลสาระชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร*.
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พรธิดา วิเชียรปัญญา. (2547). *การจัดการความรู้ : พื้นฐานและการประยุกต์ใช้*. กรุงเทพฯ
: ชรรคมถการพิมพ์.
- พัชรี ภู่มาลี. (2560). *สภาพการผลิตและการการตลาดสับปะรดของเกษตรกรในจังหวัดชุมพร*.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
นนทบุรี.
- ไพศาล หวังพานิช. (2536). *การวัดผลการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ไพศาล หิรัญมาศสุวรรณ. (2564). *ปลูกข้าวโพดหวาน ให้ได้ผลผลิตดี อวบใหญ่*. สืบค้นจาก
<http://xn--12cmh8bbc4da0bh2bc2a3d5edobk6sg.com/?p=12865>.
- ภรณ์ ต่างวิวัฒน์. (2563). การจัดการทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการเกษตร ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา* (หน่วยที่ 5, น. 11-51). นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

มาสโลว์. 2019. *ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์*. สืบค้นจาก

<https://www.krupatom.com/%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%AA%E0%B9%82%E0%B8%A5%E0%B8%A7%E0%B9%8C>

ราชบัณฑิตสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: สิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน).

เลิศภูมิ จันทรเพ็ญกุล. (2560). *หลักการส่งเสริมการเกษตร (Principles of Agricultural Extension)*. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

วณิชนันท์ สระทองครีน. (2562). การส่งเสริมการปลูกข้าวโพดหวานของเกษตรกรในอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดสุโขทัย. ใน *การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน. (2559). *วิธีการปลูกและการให้น้ำข้าวโพดหวาน*. สืบค้นจาก <https://www.kubotasolutions.com/knowledge/corn/detail/313>

สมจิต โยชะคงและเฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ. (2553). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร*. (หน่วยที่ 1 น. 109 – 125). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สำนักงานเกษตรอำเภอนาแก. (2563). *แผนพัฒนาการเกษตรตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม*. นครพนม : กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ.

_____. (2564). *รายงานประจำปี 2564*. นครพนม : กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ.

สำนักงานจังหวัดนครพนม. (2565). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565*. นครพนม : กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด.

ศูนย์วิจัยข้าวโพดและข้าวฟ่างแห่งชาติ. (2559). *การเพิ่มผลผลิตและคุณภาพของข้าวโพดภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ : คณะเกษตรมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อมรเทพ ถิ่นจันทร์ฉาย. (2554). *การประเมินความรู้และการปฏิบัติของเกษตรกรในการผลิตส้มที่มีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ตำบลแม่่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

อารยา องค์กรเอี่ยม และ พงศ์ธรา วิจิตเวชไพศาล. (2561). การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย. *วิสัยทัศน์สาร*, 44(1), 36-42.

อัจฉริย์ บุญยะวันตั้ง และ กอบชัย วรพิมพ์งษ์ (2561, น.749) การยอมรับการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) ของเกษตรกร อำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล. *วารสารแก่นเกษตร*. 46(4) : 749-754.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สโขทัยธรรมราชา

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์การวิจัย

เรื่องการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
ของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

เลขที่แบบสัมภาษณ์.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย

เรื่อง การส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสัมภาษณ์

1. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ จัดทำขึ้น เพื่อศึกษาความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี การปฏิบัติของเกษตรกรในการผลิตข้าวโพดหวาน ให้ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และปัญหาที่ท่านพบ หรือมีความต้องการทางด้านใด และข้อเสนอแนะอย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้นำไปใช้ในการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ซึ่งข้อมูลที่ได้จะไม่นำมาเปิดเผยเป็นรายบุคคล

2. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้เป็นส่วนหนึ่งในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ระดับมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดตอบแบบสัมภาษณ์ อย่างครบถ้วน และตรงตามความจริง และขอขอบคุณทุกท่านที่สละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสัมภาษณ์ มา ณ โอกาสนี้

แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน

ตอนที่ 2 การได้รับความรู้ และความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ตอนที่ 3 ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ตอนที่ 4 ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน

คำชี้แจง : ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ต้องการ และเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนด ตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูล

1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

- 1) เพศ () 1.1 ชาย () 1.2 หญิง
- 2) อายุ.....ปี (มากกว่า 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)
- 3) ระดับการศึกษา
 - () 3.1 ไม่ได้รับการศึกษา () 3.2 ประถมศึกษา
 - () 3.3 มัธยมศึกษาตอนต้น () 3.4 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
 - () 3.5 อนุปริญญา/ปวส. () 3.6 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
 - () 3.7 อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- 4) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน
- 5) ประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดหวาน ปี (มากกว่า 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)

1.2 สภาพทางสังคม

- 1) การดำรงตำแหน่งทางสังคมในปัจจุบันของท่าน
 - () 1.1 ไม่มีตำแหน่ง
 - () 1.2 มีตำแหน่ง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - () 1. ผู้ใหญ่บ้าน () 2. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน () 3. สมาชิก อบต.
 - () 4. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)
 - () 5. อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)
 - () 6. ประมงอาสา () 7. อาสาปศุสัตว์ () 8. หมอดินอาสา
 - () 9. กรรมการหมู่บ้าน () 10. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
- 2) บทบาทหน้าที่ในกลุ่มแปลงใหญ่ในปัจจุบันของท่าน
 - () 2.1 ประธาน () 2.2 รองประธาน () 2.3 เลขานุการ
 - () 2.4 ทรัพย์กติก () 2.5 ประชาสัมพันธ์ () 2.6 กรรมการ
 - () 2.7 สมาชิก () 2.8 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

- 3) เหตุผลที่ตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มแปลงใหญ่ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. ต้องการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน
 - () 2. ต้องการลดต้นทุนการผลิต
 - () 3. ต้องการเพิ่มมูลค่าผลผลิต
 - () 4. ได้รับการชักชวนจากคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม
 - () 5. สาเหตุอื่น ๆ (โปรดระบุ).....

1.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

- 1) จำนวนแรงงานภายในครัวเรือน.....คน
- 2) จำนวนพื้นที่ในการทำเกษตร.....ไร่
- 3) จำนวนพื้นที่ในการปลูกข้าวโพดหวาน.....ไร่
- 4) ลักษณะการถือครองที่ดิน (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - () 4.1 ที่ดินของตนเอง () 4.2 ที่ดินของครัวเรือน () 4.3 เช่าที่ดิน

ตอนที่ 2 การได้รับความรู้ และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

คำชี้แจง : ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ต้องการ และเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนด ตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2.1 การได้รับความรู้

1. การได้รับความรู้จากการเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนา และดูงาน

- () 1.1 ไม่เคยได้เข้าร่วม
- () 1.2 เคยเข้าร่วม
 - () 1) ประชุม จำนวน.....ครั้ง
 - () 2) ฝึกอบรม สัมมนา จำนวน.....ครั้ง
 - () 3) ดูงาน จำนวน.....ครั้ง
 - () 4) อื่นๆ โปรดระบุ จำนวน.....ครั้ง

2. แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

แหล่งความรู้	ระดับความรู้ที่ได้รับ				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1. สื่อบุคคล					
1.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร					
1.2 เจ้าหน้าที่ของรัฐหน่วยงานอื่น ๆ					
1.3 ผู้นำท้องถิ่น/ท้องถิ่น					
1.4 ญาติ/พี่น้อง					
1.5 เพื่อนเกษตรกร					
2. สื่อสิ่งพิมพ์					
2.1 วารสาร					
2.2 แผ่นพับ					
2.3 โปสเตอร์					
2.4 เอกสารเผยแพร่					
3. สื่อออนไลน์					
3.1 เฟซบุ๊ก (Facebook)					
3.2 ยูทูป (YouTube)					
3.3 ไลน์ (Line)					
3.4 บล็อก (Blog)					

ตอนที่ 2.2 ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

1. ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ผู้ให้ข้อมูลเลือกตอบ

ที่	คำถาม	ถูก	ผิด
1	สามารถใช้น้ำบาดาลรดข้าวโพดหวานได้	✓	
2	สามารถใช้น้ำบ่อที่เลี้ยงปลุสัตว์ร่วมในบ่อได้		×
3	สามารถสร้างห้องน้ำบริเวณพื้นที่ปลูกได้		×
4	พื้นที่ในการทำการเกษตร ไม่มีการเผาเศษขยะนานกว่า 3 ปี	✓	
5	ใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตตามคำแนะนำในฉลากที่ถูกต้องได้	✓	
6	ห้ามใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตข้าวโพดหวาน		×
7	สามารถเลี้ยงปลุสัตว์ในพื้นที่ปลูกได้		×
8	พาหนะในการขนย้ายผลผลิตต้องสะอาดปราศจากการปนเปื้อนสิ่งอันตราย	✓	
9	ผลิตผลที่เก็บเกี่ยวแล้วต้องไม่มีศัตรูพืชตกค้าง	✓	
10	ผลิตผลที่เก็บเกี่ยวแล้วถ้าพบมีศัตรูต้องตัดแยกไว้ต่างหาก	✓	
11	สามารถนำกระสอบปุ๋ยเคมีหรือกระสอบปุ๋ยคอกใส่ผลผลิตเพื่อการเคลื่อนย้ายได้		×
12	ไม่วางหรือกองผลผลิตพื้น โดยตรง	✓	
13	แต่งกายด้วยชุดที่มีดชิคหากมีการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	✓	
14	ห้ามสูบบุหรี่ขณะอยู่ในแปลง	✓	
15	ไม่ต้องบันทึกข้อมูลการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืช		×
16	บันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร	✓	
17	การตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นทำให้เกษตรกรปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ได้ดีขึ้น	✓	
18	การตรวจประเมินแล้วไม่ผ่านในครั้งที่ 2 จะไม่ได้รับรองมาตรฐาน จีเอพี		×
19	ใบรับรอง จีเอพี ข้าวโพดหวานมีอายุครั้งละ 2 ปี	✓	
20	การต่ออายุใบรับรอง จีเอพี ต้องแจ้งหลังจากปลูกข้าวโพดหวานแล้ว		×

ตอนที่ 3 ความต้องการของเกษตรกรใน การส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรอง
มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

คำชี้แจง : ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ตามที่ผู้ให้ข้อมูลเลือกตอบ

ข้อ	ความต้องการในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพด หวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐาน	ระดับความต้องการ				
		น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1. การถ่ายทอดความรู้						
1.1	ต้องการความรู้การเตรียมพื้นที่การปลูก					
1.2	ต้องการความรู้การดูแลรักษาระหว่างการปลูก					
1.3	ต้องการความรู้การเก็บเกี่ยวผลผลิต					
1.4	ต้องการความรู้การดูแลผลผลิตหลังเก็บเกี่ยว					
1.5	ต้องการความรู้ในการบันทึกข้อมูลการผลิต					
1.6	ต้องการความรู้การแปรรูปสินค้า					
1.7	ต้องการความรู้การเพิ่มมูลค่าสินค้า					
1.8	ต้องการความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพสินค้า					
1.9	ต้องการความรู้ในการส่งเสริมการตลาด					
1.10	ต้องการความรู้ในการปฏิบัติการผลิตข้าวโพด หวานให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน					
2. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต						
2.1	ต้องการให้สมาชิกจัดหาปัจจัยการผลิตตาม แผนหรือข้อตกลงกลุ่ม					
2.2	ต้องการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทาง การเกษตรเพื่อลดต้นทุนการผลิต					
2.3	ต้องการแหล่งน้ำให้เพียงพอกับการเพาะปลูก					
2.4	ต้องการสนับสนุนอุปกรณ์ในการแปรรูปและ พัฒนาสินค้า					
2.5	ต้องการการสนับสนุนแหล่งทุนดอกเบี้ยต่ำ					

ตอนที่ 3 (ต่อ)

ข้อ	ความต้องการในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพด หวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐาน	ระดับความต้องการ				
		น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
3. การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าการผลิต						
3.1	ต้องการร่วมกันวางแผนการผลิต					
3.2	ต้องการให้สมาชิกร่วมกันควบคุมและ ตรวจสอบคุณภาพของสินค้า					
3.3	ต้องการให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ความต้องการสินค้าของตลาด					
3.4	ต้องการให้สมาชิกร่วมกันกำหนดเป้าหมาย การขายสินค้า					
3.5	ต้องการให้มีการติดตามข้อมูลความคิดเห็น ของลูกค้าเป้าหมาย					
3.6	ต้องการการเพิ่มช่องทางการตลาด					
3.7	ต้องการจำหน่ายสินค้าในตลาดที่ต้องการ สินค้านำมาตรฐาน จีเอพี					

ตอนที่ 4 ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การ
รับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

คำชี้แจง : ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ตามที่ผู้ให้ข้อมูลเลือกตอบ

4.1 ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทาง
การเกษตรที่ดี

ข้อ	ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวาน เพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐาน	ระดับปัญหา				
		น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
1. ด้านการบริหารจัดการ						
1.1	สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการนำข้อมูลภายใน และภายนอกชุมชน มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดทิศ ทางการผลิต					
1.2	ไม่มีการทำแผนการผลิตร่วมกัน					
1.3	สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการควบคุมและ ตรวจสอบคุณภาพของสินค้า					
1.4	ขาดความรู้ในการบันทึกข้อมูล					
2. ด้านการผลิต						
2.1	พบปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืชระบาดในพื้นที่					
2.2	ขาดความรู้ในการป้องกันกำจัด โรคและแมลง ศัตรูพืช					
2.3	ขาดความรู้ในการเลือกซื้อสารเคมีป้องกันกำจัด ศัตรูพืชที่เหมาะสม					
2.4	ขาดความรู้เรื่องการใช้สารเคมีป้องกันกำจัด ศัตรูพืช					
2.5	ปริมาณน้ำในการเพาะปลูกไม่เพียงพอ					

ตอนที่ 4 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวาน เพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐาน	ระดับปัญหา				
		น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
3. ด้านการตลาด						
3.1	ไม่ได้ร่วมกันจัดทำการตลาด ต่างคนต่างขาย					
3.2	ไม่ได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายด้านราคาผลผลิต					
3.3	ไม่ได้ติดตามข้อมูลความคิดเห็นของลูกค้า เป้าหมาย					
3.4	ไม่ได้ประชาสัมพันธ์สินค้าผ่านสื่อออนไลน์					
3.5	สินค้าที่ได้รับมาตรฐาน จีเอพี ไม่สามารถ แบ่งแยกจำหน่ายกับสินค้าที่ไม่ได้รับมาตรฐาน					
4. ด้านการส่งเสริมเกษตรกร						
4.1	ไม่ประสานหน่วยงานอื่นมาร่วมส่งเสริม					
4.2	การส่งเสริมไม่ครอบคลุมทั่วถึง					
4.3	เนื้อหาที่อบรมไม่ตรงกับความต้องการ					
4.4	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน					
4.5	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมไม่ได้มาเยี่ยมเยียนในพื้นที่ สม่ำเสมอ					

4.2 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ข้อ	ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐาน	เห็นด้วยในระดับ				
		น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1. ด้านการบริหารจัดการ						
1.1	สมาชิกกลุ่มควรมีส่วนร่วมในการนำข้อมูลภายในและภายนอกชุมชน มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดทิศทางการผลิต					
1.2	สมาชิกกลุ่มควรทำแผนการผลิตร่วมกัน					
1.3	สมาชิกกลุ่มควรมีส่วนร่วมในการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของสินค้า					
1.4	ควรกำหนดเป้าหมายการขายสินค้าร่วมกัน					
1.5	คณะกรรมการควรจัดหาปัจจัยการผลิตตามแผนหรือข้อตกลงกลุ่ม					
1.6	สมาชิกกลุ่มควรร่วมกันวิเคราะห์ความต้องการสินค้าของตลาด					
1.7	สมาชิกกลุ่มควรมีการจดบันทึกข้อมูลการผลิตสินค้า					
2. ด้านการผลิต						
2.1	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ในการปฏิบัติการผลิตข้าวโพดหวานให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน					
2.2	เกษตรกรควรปฏิบัติในการผลิตข้าวโพดหวานตามข้อกำหนดเพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน					

ข้อ	ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐาน	เห็นด้วยในระดับ				
		น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
2.3	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช					
2.4	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการบริการตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิต					
2.5	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้มีแหล่งน้ำเพียงพอในการปลูกข้าวโพดหวาน					
3. ด้านการตลาด						
3.1	สมาชิกกลุ่มควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการตลาด					
3.2	สมาชิกกลุ่มควรร่วมกันกำหนดเป้าหมายการขายสินค้า					
3.3	สมาชิกกลุ่มควรติดตามข้อมูลความคิดเห็นของลูกค้าเป้าหมาย					
3.4	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้มีการแปรรูปสินค้า					
3.5	สมาชิกกลุ่มควรร่วมกันประชาสัมพันธ์สินค้า					
3.6	สมาชิกกลุ่มควรประชาสัมพันธ์สินค้าผ่านสื่อออนไลน์					
3.7	เกษตรกรควรเพิ่มมูลค่าสินค้าโดยผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน จีเอพี					

ข้อ	ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐาน	เห็นด้วยในระดับ				
		น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
4. ด้านการส่งเสริมการเกษตร						
4.1	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ควรประสาน หลาย ๆ หน่วยงานเข้ามาร่วมส่งเสริม					
4.2	หน่วยงานรัฐในพื้นที่ควรร่วมกันส่งเสริม					
4.3	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมความรู้ ในการปฏิบัติการผลิตข้าวโพดหวานให้ได้รับ การรับรองมาตรฐาน					
4.4	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้มี การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การผลิตข้าวโพด หวานให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน					
4.5	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการส่งเสริม อย่างต่อเนื่อง					

ขอขอบพระคุณที่กรุณาเสียสละเวลาในการให้ข้อมูลมา ณ โอกาสนี้

บรรจง ชุ่มเสนา

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

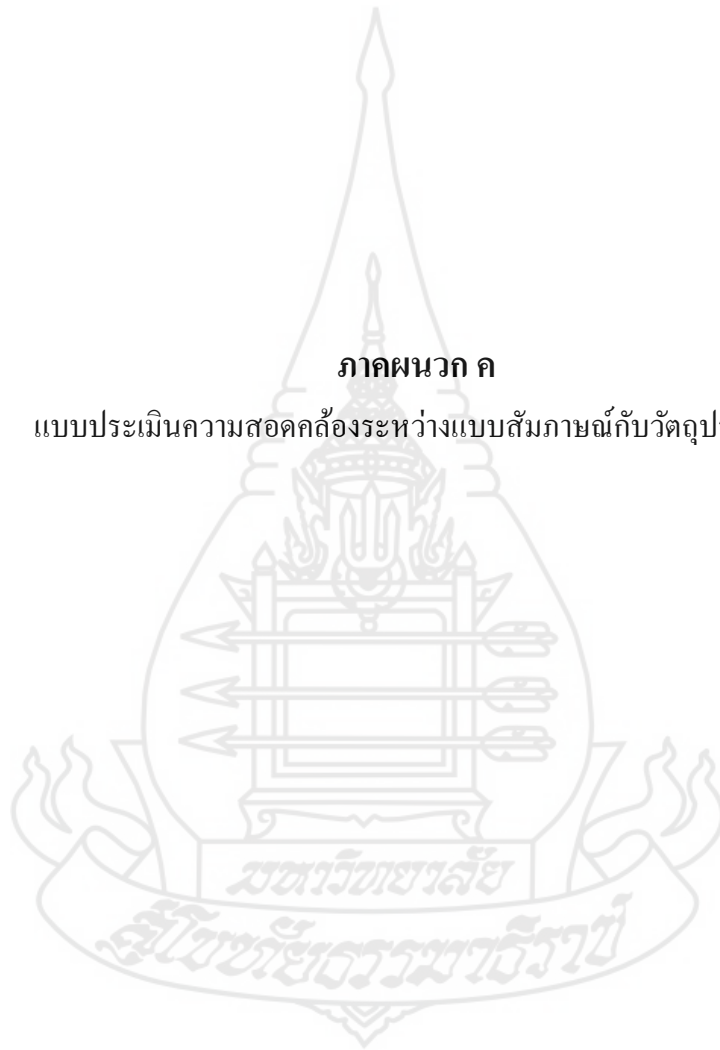
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. นายวิชาญ ชาดัน	เกษตรอำเภอนาแก
สำนักงานเกษตรอำเภอนาแก
2. นายศิริชัย เพชรดีคาย	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
สำนักงานเกษตรจังหวัดนครพนม
3. นางสาวสิรินารถ อินทวา	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
สำนักงานเกษตรอำเภอนาแก

ภาคผนวก ค

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์

เรื่อง การส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ศึกษา นายบรรจง ชุ่มเสนา

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สินีรัช คุรุทเมือง แสนเสริม

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน
2. เพื่อศึกษาการได้รับความรู้ และความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
3. เพื่อศึกษาความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
4. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ ว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยครอบคลุมขอบเขตตามที่ระบุไว้หรือไม่ แล้วกรณณาเขียนผลการพิจารณา โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคะแนนการพิจารณา ตามระดับความคิดเห็นของท่าน

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสัมภาษณ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบสัมภาษณ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสัมภาษณ์ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

หากผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับข้อความ สามารถบันทึกในช่องข้อเสนอแนะ โดยแบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน และแบบประเมินแปลงเกษตรกรเบื้องต้น ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน

ตอนที่ 2 การได้รับความรู้ และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรอง
มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ตอนที่ 3 ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรอง
มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ตอนที่ 4 ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานให้
ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนนการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ตอนที่ 1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล				
1. เพศ				
1.1 ชาย				
1.2 หญิง				
2. อายุ.....ปี				
3. ระดับการศึกษา				
3.1 ไม่ได้รับการศึกษา				
3.2 ประถมศึกษา				
3.3 มัธยมศึกษาตอนต้น				
3.4 มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า				
3.5 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า				
3.6 ปริญญาตรีหรือสูงกว่า				
3.7 อื่นๆ ระบุ.....				
4. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน				

หมายเหตุ นำเสนอตัวอย่างแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์เฉพาะ
หน้าแรก สำหรับรายละเอียดที่เหลือจะนำเสนอพร้อมกับผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบ
สัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์

1. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา แล้วนำผลการตรวจสอบมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence : IOC) แสดงดังตารางภาคผนวกที่ 1

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถาม

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การแปลผล
	1	2	3			
ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดหวาน						
ตอนที่ 1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล						
1. เพศ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.1 ชาย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2 หญิง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2. อายุ.....ปี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3. ระดับการศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.1 ไม่ได้รับการศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.2 ประถมศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.3 มัธยมศึกษาตอนต้น	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.4 มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.5 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.6 ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.7 อื่นๆ ระบุ.....	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การ แปลผล
	1	2	3			
4. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5. ประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดหวาน ปี (มากกว่า 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
ตอนที่ 1.2 สภาพทางสังคม						
1. การดำรงตำแหน่งทางสังคมในปัจจุบันของท่าน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.1 ไม่มีตำแหน่ง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2 มีตำแหน่ง (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1) ผู้ใหญ่บ้าน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) สมาชิก อบต.	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
6) ประมงอาสา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
7) อาสาปลูkstั้ว	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
8) หมอดินอาสา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
9) กรรมการหมู่บ้าน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
10) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2. บทบาทหน้าที่ในกลุ่มแปลงใหญ่ในปัจจุบันของท่าน (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.1 ประธาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2 รองประธาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3 เลขานุการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การ แปลผล
	1	2	3			
2.4 เพรัญญิก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.5 ประชาสัมพันธ์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.6 กรรมการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.7 สมาชิก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.8 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3. เหตุผลที่ตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มแปลงใหญ่ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.1 ต้องการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.2 ต้องการลดต้นทุนการผลิต	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.3 ต้องการเพิ่มมูลค่าผลผลิต	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.4 ได้รับการชักชวนจากคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.5 สาเหตุอื่น ๆ (โปรดระบุ).....	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
ตอนที่ 1.3 สภาพทางเศรษฐกิจ						
1. จำนวนแรงงานภายในครัวเรือน.....คน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2. จำนวนพื้นที่ในการทำเกษตร.....ไร่	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3. จำนวนพื้นที่ในการปลูกข้าวโพดหวาน.....ไร่	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4. ลักษณะการถือครองที่ดิน (เลือกตอบได้เพียง 1 ข้อ)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.1 ที่ดินของตนเอง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.2 ที่ดินของครัวเรือน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.3 เช่าที่ดิน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การ แปลผล
	1	2	3			
ตอนที่ 2 การได้รับความรู้ และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี						
ตอนที่ 2.1 การได้รับความรู้						
1. การเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนา และดูงาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.1 ไม่เคยได้เข้าร่วม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2 เคยเข้าร่วม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1) ประชุม จำนวน.....ครั้ง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) ฝึกอบรม สัมมนา จำนวน.....ครั้ง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) ดูงาน จำนวน.....ครั้ง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) อื่นๆ โปรครระบุ จำนวน.....ครั้ง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2. แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.1 สื่อบุคคล	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) เจ้าหน้าที่ของรัฐหน่วยงานอื่นๆ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) ผู้นำท้องที่/ท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) ญาติ/พี่น้อง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5) เพื่อนเกษตรกร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การ แปลผล
	1	2	3			
2.2 สื่อสิ่งพิมพ์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1) วารสาร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) แผ่นพับ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) ไปสเตอร์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) เอกสารเผยแพร่	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3 สื่อออนไลน์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1) เฟซบุ๊ก (Facebook)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) ยูทูบ (YouTube)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) ไลน์ (Line)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) บล็อก (Blog)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
ตอนที่ 2.2 ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี						
1. ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.1 สามารถใช้น้ำบาดาลรดข้าวโพดหวานได้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2 สามารถใช้น้ำบ่อที่เลี้ยงปลุสัตัวร่วมในบ่อได้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.3 สามารถสร้างห้องน้ำบริเวณพื้นที่ปลูกได้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.4 พื้นที่ในการทำเกษตรไม่มีการเผาเศษขยะนานกว่า 3 ปี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.5 ใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตตามคำแนะนำในฉลากที่ถูกต้องได้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การ แปลผล
	1	2	3			
1.6 ห้ามใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตข้าวโพดหวาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.7 สามารถเลี้ยงปลุสตัวในพื้นที่ปลูกได้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.8 พาหนะในการขนย้ายผลผลิตต้องสะอาดปราศจาก การปนเปื้อนสิ่งอันตราย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.9 ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวแล้วต้องไม่มีศัตรูพืชตกค้าง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.10 ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวแล้วถ้าพบมีศัตรูต้องตัดแยกไว้ ต่างหาก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.11 สามารถนำกระสอบปุ๋ยเคมีหรือกระสอบปุ๋ยคอกใส่ ผลผลิตเพื่อการเคลื่อนย้ายได้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.12 ไม่วางหรือกองผลผลิตพื้นโดยตรง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.13 แต่งกายด้วยชุดที่มีฉีดยาหากมีการใช้สารเคมีป้องกัน และกำจัดศัตรูพืช	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.14 ห้ามสูบบุหรี่ขณะอยู่ภายในแปลง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.15 ไม่ต้องบันทึกข้อมูลการสำรวจและการป้องกันกำจัด ศัตรูพืช	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.16 บันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้วัตถุอันตรายทาง การเกษตร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.17 การตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นทำให้เกษตรกร ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ได้ดีขึ้น	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.18 การตรวจประเมินแล้วไม่ผ่านในครั้งที่ 2 จะไม่ได้ รับรองมาตรฐาน จีเอพี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การ แปลผล
	1	2	3			
1.19 ไบร่บรอง จีเอพี ข้าวโพดหวานมีอายุครั้งละ 2 ปี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.20 การต่ออายุไบร่บรอง จีเอพี ต้องแจ้งหลังจากปลูก ข้าวโพดหวานแล้ว	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดี						
1. การถ่ายทอดความรู้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.1 ต้องการความรู้การเตรียมพื้นที่การปลูก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2 ต้องการความรู้การดูแลรักษาระหว่างการปลูก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.4 ต้องการความรู้การเก็บเกี่ยวผลผลิต	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.4 ต้องการความรู้การดูแลผลผลิตหลังเก็บเกี่ยว	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.5 ต้องการความรู้ในการบันทึกข้อมูลการผลิต	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.6 ต้องการความรู้การแปรรูปสินค้า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.7 ต้องการความรู้การเพิ่มมูลค่าสินค้า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.8 ต้องการความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพสินค้า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.9 ต้องการความรู้ในการส่งเสริมการตลาด	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.10 ต้องการความรู้ในการปฏิบัติการผลิตข้าวโพดหวาน ให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การ แปลผล
	1	2	3			
2. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.1 ต้องการให้สมาชิกจัดหาปัจจัยการผลิตตามแผนหรือ ข้อตกลงกลุ่ม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2 ต้องการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรเพื่อ ลดต้นทุนการผลิต	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3 ต้องการแหล่งน้ำให้เพียงพอกับการเพาะปลูก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.4 ต้องการสนับสนุนอุปกรณ์ในการแปรรูปและพัฒนา สินค้า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.5 ต้องการการสนับสนุนแหล่งทุนดอกเบี้ยต่ำ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3. การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าการผลิต	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.1 ต้องการร่วมกันวางแผนการผลิต	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.2 ต้องการให้สมาชิกร่วมกันควบคุมและตรวจสอบคุณภาพ ของสินค้า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.3 ต้องการให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ความ ต้องการสินค้าของตลาด	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.4 ต้องการให้สมาชิกร่วมกันกำหนดเป้าหมายการขายสินค้า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.5 ต้องการให้มีการติดตามข้อมูลความคิดเห็นของลูกค้า เป้าหมาย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.6 ต้องการการเพิ่มช่องทางการตลาด	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.7 ต้องการจำหน่ายสินค้าในตลาดที่ต้องการสินค้ามาตรฐาน จีเอพี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การ แปลผล
	1	2	3			
ตอนที่ 4 ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี						
4.1 ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี						
1. ด้านการบริหารจัดการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.1 สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการนำข้อมูลภายในและภายนอกชุมชน มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดทิศทางการผลิต	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2 ไม่มีการทำแผนการผลิตร่วมกัน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.3 สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของสินค้า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.4 ขาดความรู้ในการบันทึกข้อมูล	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2. ด้านการผลิต	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.1 พบปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืชขนาดใหญ่ในพื้นที่	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2 ขาดความรู้ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3 ขาดความรู้ในการเลือกซื้อสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่เหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.4 ขาดความรู้เรื่องการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.5 ปริมาณน้ำในการเพาะปลูกไม่เพียงพอ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การ แปลผล
	1	2	3			
3. ด้านการตลาด	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.1 ไม่ได้ร่วมกันจัดทำการตลาด ต่างคนต่างขาย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.2 ไม่ได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายด้านราคาผลผลิต	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.3 ไม่ได้ติดตามข้อมูลความคิดเห็นของลูกค้าเป้าหมาย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.4 ไม่ได้ประชาสัมพันธ์สินค้าผ่านสื่อออนไลน์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.5 สินค้าที่ได้รับมาตรฐาน จีเอพี ไม่สามารถแบ่งแยก จำหน่ายกับสินค้าที่ไม่ได้รับมาตรฐาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4. ด้านการส่งเสริมการเกษตร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.1 ไม่ประสานหน่วยงานอื่นมาร่วมส่งเสริม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.2 การส่งเสริมไม่ครอบคลุมทั่วถึง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.3 เนื้อหาที่อบรมไม่ตรงกับความต้องการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.4 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.5 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมไม่ได้มาเยี่ยมชมในพื้นที่ สม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การ แปลผล
	1	2	3			
4.2 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี						
1. ข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.1 สมาชิกกลุ่มควรมีส่วนร่วมในการนำข้อมูลภายในและภายนอกชุมชน มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดทิศทางการผลิต	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2 สมาชิกกลุ่มควรทำแผนการผลิตร่วมกัน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.3 สมาชิกกลุ่มควรมีส่วนร่วมในการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของสินค้า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.4 สมาชิกกลุ่มควรกำหนดเป้าหมายการขายสินค้าร่วมกัน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.5 คณะกรรมการควรจัดหาปัจจัยการผลิตตามแผนหรือข้อตกลงกลุ่ม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.6 สมาชิกกลุ่มควรร่วมกันวิเคราะห์ความต้องการสินค้าของตลาด	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.7 สมาชิกกลุ่มควรมีการจดบันทึกข้อมูลการผลิตสินค้า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การ แปลผล
	1	2	3			
2. ข้อเสนอแนะด้านการผลิต	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ในการปฏิบัติการผลิตข้าวโพดหวานให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2 เกษตรกรควรปฏิบัติในการผลิตข้าวโพดหวานตามข้อกำหนดเพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ในการป้องกันกำจัดโรค และแมลงศัตรูพืช	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.4 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการบริการตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิต	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.5 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้มีแหล่งน้ำเพียงพอในการปลูกข้าวโพดหวาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3. ข้อเสนอแนะด้านการตลาด	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.1 สมาชิกกลุ่มควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการตลาด	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.2 สมาชิกกลุ่มควรร่วมกันกำหนดเป้าหมายการขายสินค้า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.3 สมาชิกกลุ่มควรติดตามข้อมูลความคิดเห็นของลูกค้าเป้าหมาย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.4 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้มีการแปรรูปสินค้า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การแปร ผล
	1	2	3			
3.5 สมาชิกกลุ่มควรร่วมกันประชาสัมพันธ์สินค้า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.6 สมาชิกกลุ่มควรประชาสัมพันธ์สินค้าผ่านสื่อออนไลน์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.7 เกษตรกรควรเพิ่มมูลค่าสินค้าโดยผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน จีเอพี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4. ข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมการเกษตร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ควรประสานหลาย ๆ หน่วยงานเข้ามาร่วมส่งเสริม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.2 หน่วยงานรัฐในพื้นที่ควรร่วมกันส่งเสริม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.3 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมความรู้ในการปฏิบัติการผลิตข้าวโพดหวานให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.4 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การผลิตข้าวโพดหวานให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.5 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ขอขอบพระคุณที่กรุณาเสียสละเวลาในการให้ข้อมูลมา ณ โอกาสนี้

ภาคผนวก ง

คำสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบสัมภาคณณ์

ตารางภาคผนวกที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ ตอนที่ 2 การได้รับความรู้ และความรู้ของ
 เกษตรกรเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทาง
 การเกษตรที่ดี ตอนที่ 2.1 การได้รับความรู้ แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์
 ในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
 ตอนที่ 2.2 แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าสู่การรับรอง
 มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

หัวข้อ	Alpha if item deleted
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	0.788
เจ้าหน้าที่ของรัฐหน่วยงานอื่น ๆ	0.804
ผู้นำท้องถิ่น/ท้องถิ่น	0.808
ญาติ/พี่น้อง	0.799
เพื่อนเกษตรกร	0.795
วารสาร	0.796
แผ่นพับ	0.790
โปสเตอร์	0.801
เอกสารเผยแพร่	0.795
เฟซบุ๊ก (Facebook)	0.807
ยูทูป (YouTube)	0.814
ไลน์ (Line)	0.810
บล็อก (Blog)	0.807
Cronbach's Alpha	0.801

ตารางภาคผนวกที่ 3 คำสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของตอนที่ 3 ความต้องการของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

หัวข้อ	Alpha if item deleted
ต้องการความรู้การเตรียมพื้นที่การปลูก	0.936
ต้องการความรู้การดูแลรักษาระหว่างการปลูก	0.934
ต้องการความรู้การเก็บเกี่ยวผลผลิต	0.934
ต้องการความรู้การดูแลผลผลิตหลังเก็บเกี่ยว	0.934
ต้องการความรู้ในการบันทึกข้อมูลการผลิต	0.935
ต้องการความรู้การแปรรูปสินค้า	0.935
ต้องการความรู้การเพิ่มมูลค่าสินค้า	0.933
ต้องการความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพสินค้า	0.934
ต้องการความรู้ในการส่งเสริมการตลาด	0.934
ต้องการความรู้ในการปฏิบัติการผลิตข้าวโพดหวานให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน	0.935
ต้องการให้สมาชิกจัดหาปัจจัยการผลิตตามแผนหรือข้อตกลงกลุ่ม	0.936
ต้องการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรเพื่อลดต้นทุนการผลิต	0.933
ต้องการแหล่งน้ำให้เพียงพอกับการเพาะปลูก	0.937
ต้องการสนับสนุนอุปกรณ์ในการแปรรูปและพัฒนาสินค้า	0.936
ต้องการการสนับสนุนแหล่งทุนดอกเบี้ยต่ำ	0.932
ต้องการให้สมาชิกจัดหาปัจจัยการผลิตตามแผนหรือข้อตกลงกลุ่ม	0.935
ต้องการร่วมกันวางแผนการผลิต	0.937
ต้องการให้สมาชิกร่วมกันควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของสินค้า	0.936
ต้องการให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ความต้องการสินค้าของตลาด	0.935

ตารางภาคผนวกที่ 3 (ต่อ)

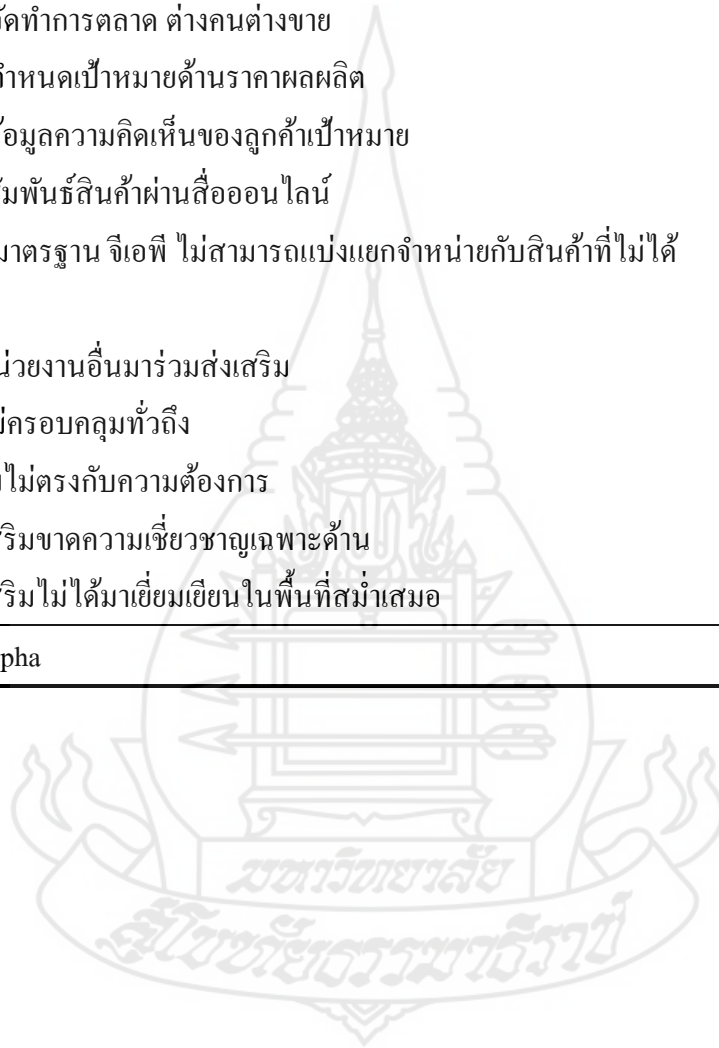
หัวข้อ	Alpha if item deleted
ต้องการให้สมาชิกร่วมกันกำหนดเป้าหมายการขายสินค้า	0.932
ต้องการให้มีการติดตามข้อมูลความคิดเห็นของลูกค้าเป้าหมาย	0.934
ต้องการการเพิ่มช่องทางการตลาด	0.934
ต้องการจำหน่ายสินค้าในตลาดที่ต้องการสินค้ามาตรฐาน จีเอฟพี	0.934
Cronbach's Alpha	0.935

ตารางภาคผนวกที่ 4 คำสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ ตอนที่ 4 ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกร ในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 4.1 ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

หัวข้อ	Alpha if item deleted
สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการนำข้อมูลภายในและภายนอกชุมชน มาวิเคราะห์เพื่อ กำหนดทิศทางการผลิต	0.866
ไม่มีการทำแผนการผลิตร่วมกัน	0.861
สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของสินค้า	0.867
ขาดความรู้ในการบันทึกข้อมูล	0.874
พบปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืชระบาดในพื้นที่	0.866
ขาดความรู้ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	0.865
ขาดความรู้ในการเลือกซื้อสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่เหมาะสม	0.879
ขาดความรู้เรื่องการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช	0.871
ปริมาณน้ำในการเพาะปลูกไม่เพียงพอ	0.877

ตารางภาคผนวกที่ 4 (ต่อ)

หัวข้อ	Alpha if item deleted
ไม่ได้ร่วมกันจัดทำการตลาด ต่างคนต่างขาย	0.865
ไม่ได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายด้านราคาผลผลิต	0.865
ไม่ได้ติดตามข้อมูลความคิดเห็นของลูกค้าเป้าหมาย	0.862
ไม่ได้ประชาสัมพันธ์สินค้าผ่านสื่อออนไลน์	0.864
สินค้าที่ได้รับมาตรฐาน จีเอพี ไม่สามารถแบ่งแยกจำหน่ายกับสินค้าที่ไม่ได้ รับมาตรฐาน	0.866
ไม่ประสานหน่วยงานอื่นมาร่วมส่งเสริม	0.867
การส่งเสริมไม่ครอบคลุมทั่วถึง	0.866
เนื้อหาที่อบรมไม่ตรงกับความต้องการ	0.873
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	0.864
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมไม่ได้มาเยี่ยมเยียนในพื้นที่สม่ำเสมอ	0.866
Cronbach's Alpha	0.868

ตารางภาคผนวกที่ 5 คำสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ ตอนที่ 4 ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกร ในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 4.2 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

หัวข้อ	Alpha if item deleted
สมาชิกกลุ่มควรมีส่วนร่วมในการนำข้อมูลภายในและภายนอกชุมชน มาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดทิศทางการผลิต	0.866
สมาชิกกลุ่มควรทำแผนการผลิตร่วมกัน	0.861
สมาชิกกลุ่มควรมีส่วนร่วมในการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของสินค้า	0.867
ควรกำหนดเป้าหมายการขายสินค้าร่วมกัน	0.874
คณะกรรมการควรจัดหาปัจจัยการผลิตตามแผนหรือข้อตกลงกลุ่ม	0.866
สมาชิกกลุ่มควรร่วมกันวิเคราะห์ความต้องการสินค้าของตลาด	0.865
สมาชิกกลุ่มควรมีการจดบันทึกข้อมูลการผลิตสินค้า	0.879
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ในการปฏิบัติการผลิตข้าวโพดหวานให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน	0.871
เกษตรกรควรปฏิบัติในการผลิตข้าวโพดหวานตามข้อกำหนดเพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน	0.877
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ในการป้องกันกำจัดโรค และแมลงศัตรูพืช	0.861
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการบริการตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิต	0.867
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้มีแหล่งน้ำเพียงพอในการปลูกข้าวโพดหวาน	0.874
สมาชิกกลุ่มควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการตลาด	0.866
สมาชิกกลุ่มควรร่วมกันกำหนดเป้าหมายการขายสินค้า	0.865
สมาชิกกลุ่มควรติดตามข้อมูลความคิดเห็นของลูกค้าเป้าหมาย	0.879

ตารางภาคผนวกที่ 5 (ต่อ)

หัวข้อ	Alpha if item deleted
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้มีการแปรรูปสินค้า	0.861
สมาชิกกลุ่มควรร่วมกันประชาสัมพันธ์สินค้า	0.867
สมาชิกกลุ่มควรประชาสัมพันธ์สินค้าผ่านสื่อออนไลน์	0.874
เกษตรกรควรเพิ่มมูลค่าสินค้าโดยผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน จีเอพี	0.866
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ควรประสานหลาย ๆ หน่วยงานเข้ามาร่วมส่งเสริม	0.865
หน่วยงานรัฐในพื้นที่ควรร่วมกันส่งเสริม	0.879
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมความรู้ในการปฏิบัติการผลิตข้าวโพดหวาน	0.871
ให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน	
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การผลิต	0.877
ข้าวโพดหวานให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน	
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง	0.877
Cronbach's Alpha	0.870

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายบรรจง ชุ่มเสนา
วัน เดือน ปีเกิด	31 สิงหาคม 2524
สถานที่เกิด	อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิตสาขาประมง มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ปี 2544
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

